

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

Voorliggend pdf bestand is een **export van de inhoud van de website** bekkenspecifiek deel Leiebekken (<https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken>). **Het document is daardoor beperkt qua opmaak.**

Voor de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 werd bewust gekozen om de delen op bekkenniveau onder de vorm van webpagina's te ontsluiten. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het principe 'maximaal digitaal' van de Vlaamse overheid en aan de vraag n.a.v. de vorige planvorming om de plannen toegankelijker en minder uitgebreid te maken.

Het **bekkenspecifieke deel voor het**

Leiebekken maakt deel uit van de stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas voor de periode 2022-2027.

Het is als onderdeel van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 vastgesteld door de Vlaamse Regering op 1 juli 2022. Bijgevolg bevat deze website geen updates van gegevens.

Het bekkenspecifieke deel bestaat uit **5 hoofdstukken** die u apart kan bekijken door het hoofdstuk van uw keuze aan te klikken in de linkernavigatie of via onderstaande vakken.

Algemene informatie over de inhoud en het planproces van de bekkenspecifieke delen en over de brongegevens kan u hier raadplegen:

inhoud bekkenspecifieke delen¹ en planproces bekkenspecifieke delen²

brongegevens bekkenspecifieke delen³

¹ Zie bijlage: [BSD Leiebekken \(export website\)](#)

² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/proces>

³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/brongegevens>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

1 Kennismaking.....	5
1.1 Bijzonder	5
1.1.1 De Grensleie.....	5
1.1.2 Kanalen vormen de nerven van het Leiebekken	6
1.1.3 Drie grote stroomgebieden centraal in het bekken	6
1.2 Kenmerken.....	7
1.2.1 Reliëf	7
1.2.2 Bodem.....	8
1.2.3 Bodemgebruik.....	9
1.2.4 Watergebonden natuur-ecologie	10
1.3 Sectoren	11
1.3.1 Huishoudens	12
1.3.2 Bedrijven.....	13
1.3.3 Landbouw	14
1.3.4 Transport	16
1.3.5 Toerisme en recreatie.....	17
1.3.6 Cultureel erfgoed.....	18
1.3.7 Drinkwater- en watervoorziening.....	19
2 Wie is wie.....	21
2.1 De waterbeheerders	21
2.1.1 Waterlopenbeheer	21
2.1.2 Kwaliteitsbeheer oppervlaktewater	24
2.1.3 Grondwaterbeheer	25
2.2 Het wateroverleg	25
2.2.1 Overlegstructuren op bekkenniveau	25
2.2.2 Grensoverschrijdende samenwerking.....	26
3 Drukken	28
3.1 Nutriënten en zuurstofbindende stoffen.....	28
3.1.1 Druk vanuit de sectoren	30
3.2 Gevaarlijke stoffen	42
3.3 Hydromorfologische veranderingen.....	44
3.4 Overstromingen en wateroverlast.....	46
3.4.1 Overstromingsrisico.....	48

3.4.2	Getroffen inwoners.....	49
3.4.3	Landgebruik in overstroombaar gebied	50
3.5	Waterschaarste en droogte	51
3.6	Sedimenttoevoer	52
4	Toestand	55
4.1	Oppervlaktewaterkwaliteit	55
4.1.1	Ecologische toestand	60
4.1.2	Chemische toestand	65
4.1.3	Structuurkwaliteit	67
4.1.4	Waterbodemkwaliteit.....	68
4.1.5	Beschermde gebieden oppervlaktewater	70
4.2	Overstromingen en wateroverlast.....	71
4.2.1	aspect waterbeheersing en veiligheid	72
4.2.2	aspect ecologie	73
4.3	Waterschaarste en droogte	74
4.4	Sedimentkwantiteit.....	75
5	Visie en acties	76
5.1	Algemene uitdagingen	78
5.2	Gebiedsgerichte uitdagingen	79
5.2.1	Aandachtsgebieden	81
5.2.2	Andere gebieden.....	100
6	Bijlagen	118

1 KENNISMAKING

Het Leiebekken (982 km²) is onderdeel van het

internationale bekken Leie en Deûle (3.886 km²).

Door haar ligging aansluitend bij Frankrijk, Wallonië en andere bekkens vormt het Leiebekken geen afgesloten systeem en staat het onder invloed van water van buiten de bekkengrenzen.

Het grootste deel van het Leiebekken ligt in West-Vlaanderen (80%), het overige deel in Oost-Vlaanderen. Er zijn 38 gemeenten volledig of deels gelegen in het bekken.

In het zuidwesten grenst het Leiebekken aan Frankrijk en Wallonië, in het noorden aan het IJzerbekken en het bekken van de Brugse Polders, en in het oosten aan het bekken van de Gentse Kanalen en het Bovenscheldebekken.

interactieve kaart⁴

1.1 Bijzonder

1.1.1 De Grensleie

De Leie of Lys ontspringt in de heuvels van 'les Collines de l'Artois' meer bepaald in het Franse stadje Lisbourg op een hoogte van ongeveer 116 m. Na een tocht van 85 km vormt ze over een afstand van ongeveer 24km de Franse-Belgische grens. Ter hoogte van Menen verlaat de rivier het Vlaamse grondgebied om over een afstand van 14 km doorheen Wallonië te stromen en hierna terug te vloeien naar Vlaanderen.

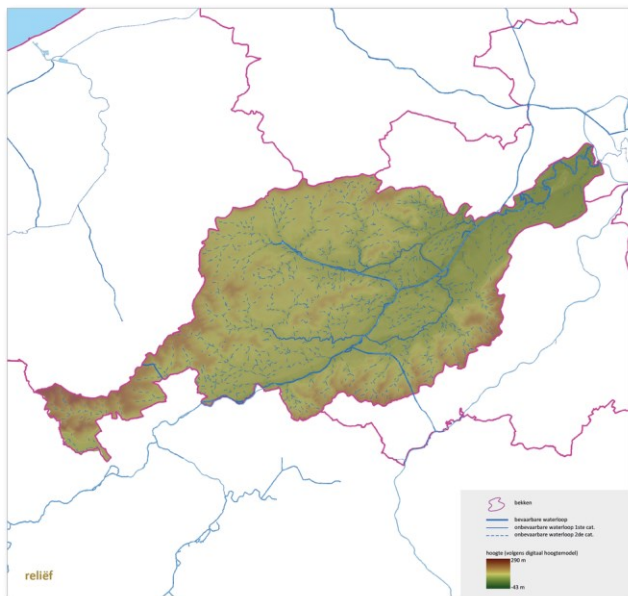
⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/kennismaking/leie-kaart-situering.png>

Heule, om in Kuurne in de Leie uit te monden.

1.2 Kenmerken

Fysische en ruimtelijke kenmerken zoals het reliëf, de bodem (erosie), het bodemgebruik en de aanwezigheid van watergebonden natuur zijn bepalend voor (het beheer van) de watersystemen van het bekken.

1.2.1 Reliëf

'Leie medevormer van Vlaamse Vallei'

Het Leiebekken kan opgedeeld worden in drie zones met een specifiek reliëf.

In het noorden van het Leiebekken ligt het polder-Leie interfluvium met een zwak golvend landschap dat de regio plaatselijk een heuvelachtig uitzicht geeft. Het meest opvallende is de West-Vlaamse heuvelkam die door riviererosie een aaneenschakeling van afzonderlijke hoogtes met rivierdalen en ruggen is.

Een heuvelkam die afloopt naar de Leievallei en de Scheldevallei vormt de zuidelijke grens van het Leiebekken en de waterscheidingskam met het Bovenscheldebekken. Het noordelijke en zuidelijke deel van deze heuvelkam rond Aalbeke-Bellegem en Kruishoutem-Wortegem is heuvelachtig (50-60 mTAW). Het tussenliggende gebied is zwak golvend.

Centraal in het Leiebekken ligt de laagvlakte van de Leie, ook gekend als de Vlaamse Laagvlakte of Vlaamse Vallei. Deze laag gelegen vlakte is minder erosiegevoelig dan de omliggende heuvelkam.

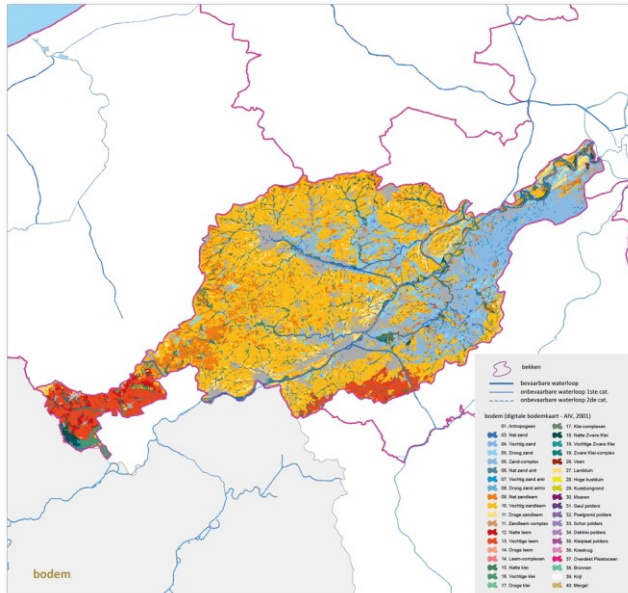
In het polder-Leie interfluvium en het Leie-Schelde interfluvium werden de geomorfologische processen wel beïnvloed door de wisselende erosiegevoeligheid van het dicht bij de oppervlakte

gelegen bodemtype.

interactieve kaart⁵

1.2.2 Bodem

'Vooral zandleem'

Door de verscheidenheid aan geomorfologische eenheden binnen het Leiebekken komen er tal van bodemtypes en –variëteiten voor, gaande van landduin (ter hoogte van Sint-Martens-Latem en de Leie te Deurle), tot zandleem in het grootste deel van het bekken en tot zware klei (Franse grens in Heuvelland), met alle mogelijke gradiënten op de overgangen.

Ten noorden van de Leie komen vooral zandlemige gronden voor. Richting het oosten en zuiden wordt de bodem geleidelijk aan zandiger.

De alluviale bodems bestaan voornamelijk uit klei tot zware klei die plaatselijk op zandige, lemige of venige afzettingen rusten. Ter hoogte van de gekanaliseerde Leie te Desselgem komen ook veenbodems voor.

In de Vlaamse zandstreek komen belangrijke geïsoleerde platen van lemige zandgronden voor tussen de dekzanden. Het dekzandlandschap, tussen de Gaverbeekvallei en het oosten van de Kasselrijbeek is veelal uit zand opgebouwd. Tussen Desselgem, Sint-Eloois-Vijve en Waregem zijn de niveau-eolische dekzanden nagenoeg uniform lemig zand.

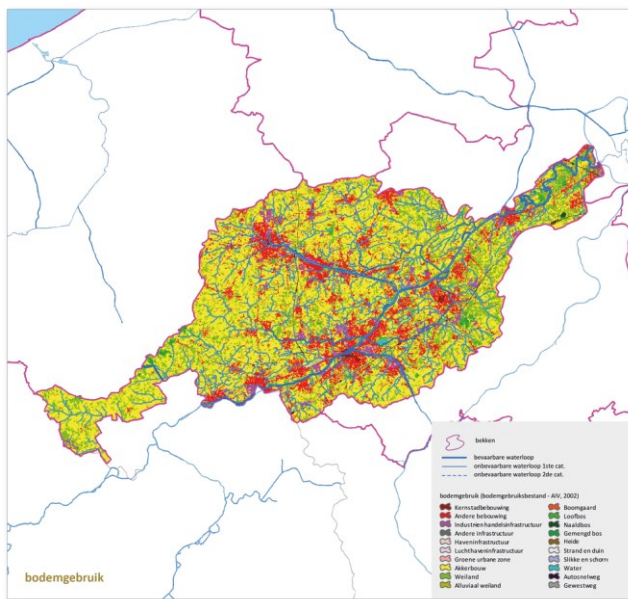
⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/kennismaking/fysische-en-ruimtelijke-kenmerken/relief/leie-kaart-relief.png>

De ruggen in de Vlakte van de Leie zijn bedekt met droge tot matig droge lichtzandleemgronden stroomopwaarts. Stroomafwaarts betreft het droge tot matig droge lemige zandgronden en dekzanden. Op de toppen van de heuvels en opduikingen komen er lokaal kleigronden en zandleemgronden met niet bepaalde profielontwikkeling voor. Het betreft hier ontsluitingen van tertiaire klei en zandleemgronden, beïnvloed door het tertiaire substraat.

interactieve kaart⁶

1.2.3 Bodemgebruik

'Landbouw en sterke verstedelijking'

Het Leiebekken is een regio met intensieve landbouw. Het gebied is ook sterk verstedelijkt en dat gaat gepaard met een hoge graad aan verharding. De verstedelijking en de industriële activiteiten concentreren zich voornamelijk langs het gekanaliseerde deel van de Leie, het kanaal Roeselare-Leie, het kanaal Bossuit-Kortrijk en de langs de Heulebeek, Mandel en Gaverbeek. De grootse woonclusters zijn o.a. Roeselare, Kortrijk, Waregem, Deinze en de randgemeenten van Gent. De westelijke gemeenten Heuveland, Zonnebeke en Ieper zijn landelijker van aard en zijn relatief dun bevolkt.

Het westelijke deel van het bekken is erg landelijk met nauwelijks enige industriële activiteit. Ook langs de Toeristische Leie in het uiterste oostelijke deel van het bekken is er weinig industrie. De meeste industriële activiteiten komen voor nabij de dichtst bevolkte gebieden langs de Leie en het

⁶ https://www.geopunt.be/kaart?viewer_url=https%3A%2F%2Fmaps.geopunt.be%2Fresources%2Fapps%2FGeopunt-kaart_app%2Findex.html%3Fid%3D297e808172b59af1017333f85b3f02c0

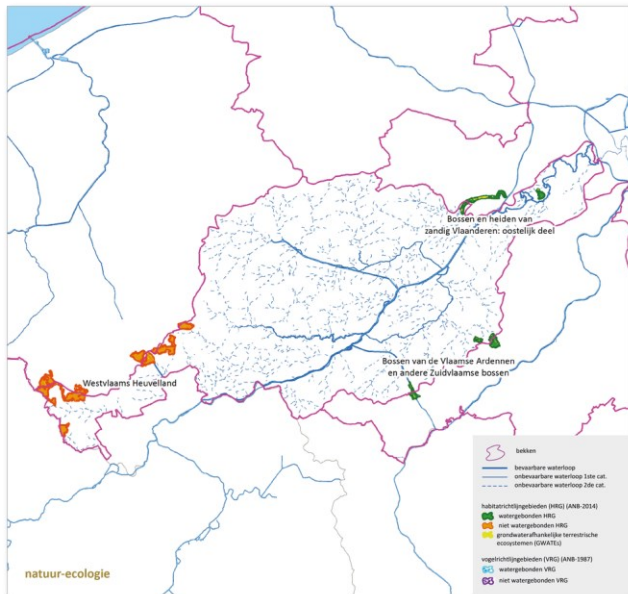

kanaal Roeselare-Leie.

Het Leiebekken is een belangrijk agrarisch gebied, met een verscheidenheid aan landbouwactiviteiten. Zo is de veehouderij sterk aanwezig, is er veel intensieve groententeelt en is een groot deel van het bekken aaneengesloten landbouwgebied.

interactieve kaart⁷

1.2.4 Watergebonden natuur-ecologie

Het Leiebekken is zeer arm aan

natuurgebieden en Speciale Beschermingszones. Toch herbergen de meersen, Leiemeanders en poelen heel wat waardevolle planten- en diersoorten. In het Leiebekken komen steeds meer beschermde vissoorten voor, zoals de bittervoorn en de rivierprik.

Beschermde natuurgebieden

Beschermde natuurgebieden zijn gebieden die worden beschermd omwille van hun natuurlijke waarde, zoals de biodiversiteit en het voorkomen van bijzondere plant- en diersoorten. De natuurreservaten, het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON)⁸ en de Speciale Beschermingszones (SBZ) geven aan waar natuurbehoud het meest prioritair is.

Binnen de water gerelateerde Europese en internationaal beschermde gebieden, zoals de Habitat- en

⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/kennismaking/fysische-en-ruimtelijke-kenmerken/bodemgebruik/leie-kaart-bodemgebruik.png>

⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/kennismaking/fysische-en-ruimtelijke-kenmerken/natuur-ecologie/leie-kaart-natuur.png>

Vogelrichtlijngebieden⁹ en de Ramsargebieden¹⁰, kunnen de waterlopen specifieke (strengere) milieudoelstellingen¹¹ hebben.

In het Leiebekken komen weinig habitatrictlijngebieden voor. In het westen van het bekken zijn er niet watergebonden habitatrictlijngebieden op de bovenlopen van de Douvebeek in het West-Vlaamse Heuvelland. Ook rond het Verwezen Kanaal Ieper-Komen en de Palingbeek in Ieper zijn er niet watergebonden habitatrictlijngebieden.

In het oostelijk deel van het Leiebekken op de bovenlopen van de Maalbeek, aan het Kanaal Kortrijk-Bossuit, de Oude Mandel en de Toeristische Leie zijn er een viertal watergebonden habitatrictlijngebieden. In het Leiebekken zijn er geen Vogelrichtlijngebieden.

[beschermde gebieden watergebonden natuur](#) interactieve kaart¹²

1.3 Sectoren

In het Leiebekken is de sector landbouw sterk vertegenwoordigd, waarbij het landbouwareaal zo'n 60 % van de totale oppervlakte van het bekken inneemt. Het Leiebekken kent een relatief hoge bevolkingsdichtheid centraal in het bekken met Roeselare, Kortrijk en Waregem als grootste steden. De bevolkingsdichtheid is lager in het buitengebied met verspreide woonkernen.

De sectoren hebben een invloed zowel op de waterkwaliteit en -kwantiteit als op het aquatische leven. Huishoudelijk en bedrijfsafvalwater bv. is rijk aan zuurstofbindende stoffen en nutriënten, stoffen afkomstig uit verzorgingsproducten, onderhoudsproducten en medicijnen of gevaarlijke stoffen zoals zware metalen en PAK's. Sectoren verbruiken ook water, dit kan leidingwater, oppervlaktewater, grondwater, hemelwater of circulair water zijn. Anderzijds kunnen sectoren ook hinder ondervinden van het watersysteem, bv. problemen met wateroverlast of watertekort. De recente erg droge zomers betekenen een nieuwe uitdaging om in het bekken voldoende water van goede kwaliteit ter beschikking te hebben.

Informatie over de invloed van de sectoren op het water (en omgekeerd) vindt u in het [hoofdstuk drukken](#).

Voor een algemene beschrijving van de sectoren en hun deelsectoren, zie stroomgebiedniveau¹³.

⁹ <https://www.natura2000.vlaanderen.be/>

¹⁰ <https://www.ramsar.org/>

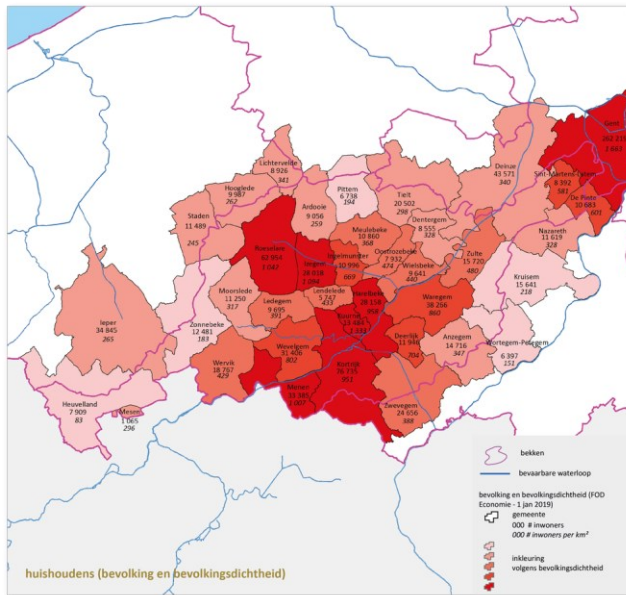
¹¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/beschermde-gebieden-oppervlaktewater>

¹² Zie bijlage: [Leiebekken - beschermde gebieden watergebonden natuur \(Natura 2000 gebieden\)](#)

¹³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/analyses>

1.3.1 Huishoudens

De bevolkingsdichtheid in het Leiebekken

bedraagt 550 inwoners per km². Daarmee is het Leiebekken het derde meest bevolkte bekken. De westelijke kant is relatief dun bevolkt. Het centrale deel van het Leiebekken langs de Leie en het kanaal Roeselare-Leie met de grotere steden Kortrijk, Roeselare, Izegem, Menen, Harelbeke en Waregem en de gemeenten Wevelgem, Kuurne en Zulte kennen een hoge bevolkings-dichtheid. In het oosten van het Leiebekken loopt de bevolkingsdichtheid richting Gent weer op.

Zo'n 135 km² (14 % van de oppervlakte van het bekken) is bestemd voor wonen. Vergeleken met de andere bekkens situeert het Leiebekken zich hiermee boven het gemiddelde.

Het afvalwater afkomstig van de grote kernen (zoals Roeselare, Kortrijk, Waregem, Menen) wordt gezuiverd in een grootschalige rioolwaterzuiveringsinstallatie. Om de werking van de zuiveringsstations te verbeteren en overstortwerking te verminderen wordt de bestaande gemengde riolering vervangen door een scheiding van afvalwater en regenwater.

Voor de sterk verspreid voorkomende bebouwing wordt de zuivering van het afvalwater voorzien in een individuele behandeling van afvalwater (IBA).

Enkele kleine kernen, zoals Nokere, Wulvergem, Zandvoorde,... zullen nog voorzien worden van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie. Dit zal vooral de zuurstofhuishouding in onder andere de Douvebeek en de Zaubek verbeteren.

Op het geoloket zoneringsplannen en GUPS¹⁴ kan u terugvinden waar er riolering komt en waar u zelf uw afvalwater moet zuiveren.

Wateroverlast trof de huishoudens de voorbije jaren ook in de kernen zoals Roeselare, Dadizele, Geluwe, ... bij zomerse intense buien. Er wordt verder werk gemaakt van het bovenstreams

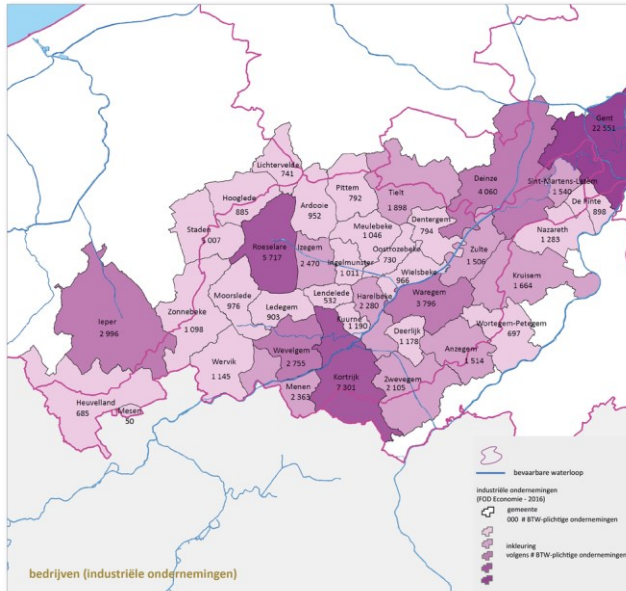
¹⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/kennismaking/sectoren/huishoudens/leie-kaart-huishoudens.png>

vasthouden van hemelwater. Dit gebeurde al in Ardoioie, Anzegem, ... door het aanleggen van gecontroleerde overstromingsgebieden.

Informatie over de invloed van de sector op het water (en omgekeerd) vindt u in het hoofdstuk drukken¹⁵.

1.3.2 Bedrijven

In het Leiebekken is er veel industriële activiteit en dit komt verspreid voor, onder meer in Passendale, Zwevegem, Deerlijk, Waregem en Izegem. De grootste industriële clusters zijn gelegen nabij dicht bebouwde gebieden langs de Leie of het kanaal Roeselare-Leie.

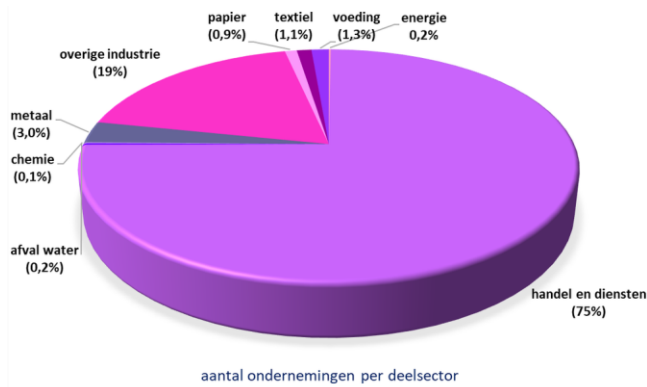
De totale oppervlakte in gebruik voor industriële activiteiten bedraagt 140 km² (14 % van de bekken oppervlakte). In vergelijking met de overige bekkens is de totale oppervlakte in gebruik voor industrie gemiddeld.

Het Leiebekken kent vergeleken met de andere bekkens een relatief gemiddeld aantal ondernemingen.

De meeste ondernemingen in het Leiebekken behoren tot de deelsector handel en diensten.

¹⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/drukken>

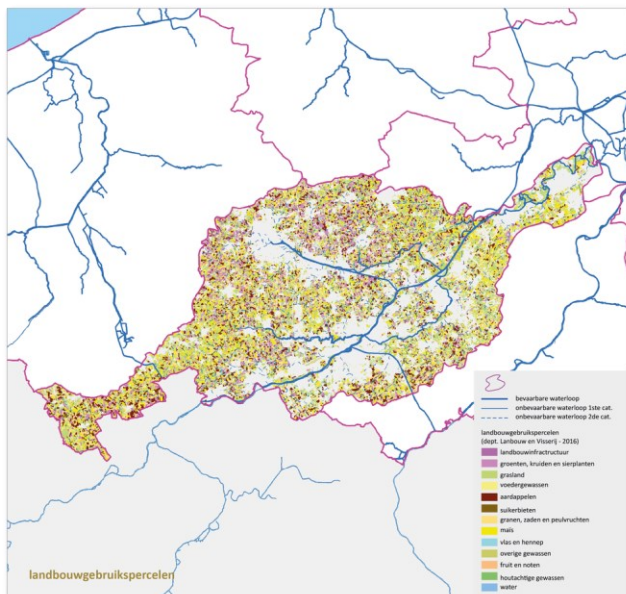

In enkele industriegebieden, zoals rond Harelbeke en Moorslede, wordt verder gewerkt aan een scheiding van afvalwater en regenwater. Er wordt toegezien op een juiste aansluiting van de riolering van de bedrijven op de gescheiden riolering. Bedrijfsafvalwater hoort niet thuis op de regenwaterafvoer. Het kan de waterloop waarin deze regenwaterafvoer uitmondt belasten met organisch materiaal, met gevaarlijke stoffen en het zuurstof gehalte naar beneden halen.

Het waterleven in de bovenlopen van de Leie is kwetsbaar voor nutriënten of chloriden in het effluent water dat bedrijven lozen. Zoals ondermeer in de Gaverbeek, Heulebeek, Zaubek en Douvebeek.

Informatie over de invloed van de sector op het water (en omgekeerd) vindt u in het hoofdstuk drukken¹⁶.

1.3.3 Landbouw

Binnen het Leiebekken zijn

¹⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/kennismaking/sectoren/bedrijven/leie-kaart-bedrijven.png>

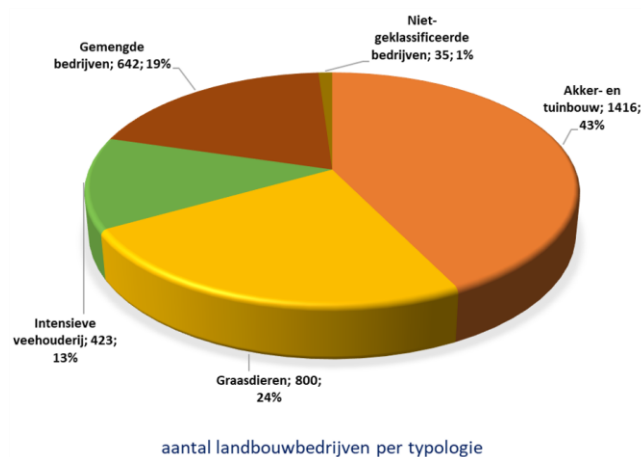
landbouwactiviteiten uitgesproken aanwezig.

De totale oppervlakte bestemd voor land- en tuinbouwdoeleinden bedraagt 545 km² (55% van de bekkenoppervlakte). Hiermee situeert het Leiebekken zich boven het gemiddelde van de andere bekkens.

De meeste landbouwbedrijven komen aan de noordkant van het Leiebekken voor nabij de grens met het IJzerbekken, het bekken van de Brugse Polders en het bekken van de Gentse Kanalen. De gemeenten met het grootste aantal landbouwbedrijven zijn Heuvelland, Ieper, Zonnebeke, Staden, Tielt en Deinze. Het merendeel van de landbouwbedrijven in het Leiebekken is akker- en tuinbouw (43 %) en graasdieren (24 %).

Centraal in het bekken (rondom Roeselare en Kortrijk) wordt vooral aan groententeelt in volle grond en in serres gedaan. Daarnaast is er een relatief grote concentratie aan landbouwinfrastructuur met onder andere intensieve veehouderij. In het zuiden, het westen en het oosten van het Leiebekken komen voornamelijk maïs- en aardappelteelt voor.

Een groot aandeel van het totale areaal aardappel (14 %) en groenten (23 %) in Vlaanderen ligt in het Leiebekken. Tussen 2010 en 2016 is het totaal aangegeven landbouwareaal in het Leiebekken met 2 % gedaald, van 57 % naar 55 %.

Het Leiebekken heeft ook de vierde grootste veebezetting in Vlaanderen. Op basis van gegevens van 2016 telt het bekken 229.000 grootvee-eenheden (GVE). De deelsector varkens maakt hier het grootste deel van uit (ongeveer 52% van de GVE). Tussen 2007 en 2016 was er een grote stijging van het pluimvee in het Leiebekken (30 %). De aantallen runderen (zoogkoeien) en varkens daalden licht. (Recente gegevens kan u hier ¹⁷raadplegen).

De sector landbouw draagt in grote mate bij aan de hoge belasting met nutriënten (stikstof en fosfor)

¹⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/kennismaking/sectoren/landbouw/leie-kaart-landbouw.png>

en pesticiden van de waterlopen. Enerzijds door diffuse afspoeling en (historische) uitloging van landbouwpercelen. Door erosie komen samen met de vruchtbare grond ook nutriënten en pesticiden in onder meer de Wulfdambeek, Douvebeek en Slijpbeek terecht (zie ook hoofdstuk sedimenttoevoer¹⁸). Anderzijds veroorzaken ook puntlozingen van mest- en erfsappen en pesticiden een verontreiniging in onder meer de Passendalebeek.

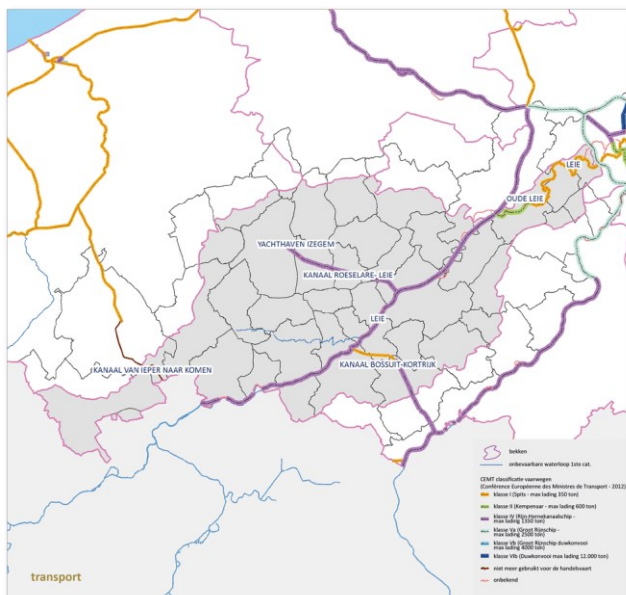
In de valleigebieden van onder andere de Gaverbeek, de Oude Mandel en de Toeristische Leie en op andere laaggelegen gronden komen weilanden voor. Dit zijn vaak de gebieden die jaarlijks in de winter overstromen.

Water is de belangrijkste grondstof voor de teelt van gewassen of voor de veeteelt. De sector landbouw is een grote verbruiker van water in het bekken. In lange droge perioden is de vraag naar water echter groter dan het aanbod.

Informatie over de invloed van de sector op het water (en omgekeerd) vindt u in het hoofdstuk drukken¹⁹.

[interactieve kaart](#)

1.3.4 Transport

De Leie is een belangrijke transportader tussen de Seine en de Schelde. Via de verschillende kanalen en rivieren die het Leiebekken doorkruisen worden goederen vervoerd binnen Vlaanderen en richting Frankrijk. In het Leiebekken is ongeveer 118 km van de waterlopen (8 % van de lengte aan waterlopen in het bekken) bevaarbaar.

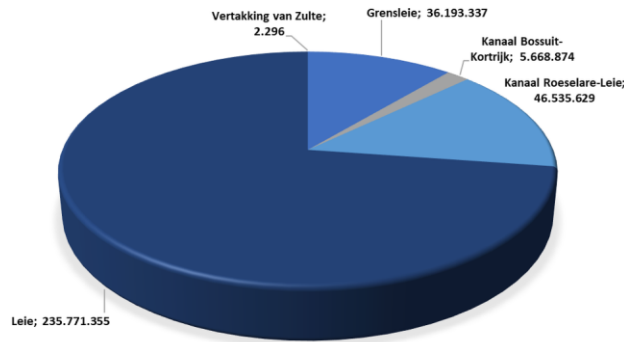
Het Kanaal Roeselare-Leie wordt gebruikt voor het vervoer naar en van de Leie, en het laden en

¹⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/kennismaking/sectoren/landbouw/leie-grafiek-landbouwbedrijven.png>

¹⁹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/drukken>

lossen van goederen. Het kanaal Bossuit-Kortrijk wordt ten opzichte van de Leie en het kanaal Roeselare-Leie minder gebruikt voor transport. Ter hoogte van Deinze splitst de Leie in de Toeristische Leie en het Afleidingskanaal. De Toeristische Leie wordt vooral gebruikt voor pleziervaart en het vrachtvervoer gebeurt via het Afleidingskanaal.

Het grootste aantal goederen wordt via de Leie vervoerd, in totaal zo'n 236 miljoen ton.

hoeveelheid vervoerde goederen (aantal tonkilometer in 2018)

Informatie over de invloed van de sector op het water (en omgekeerd) vindt u in het hoofdstuk drukken²⁰.

1.3.5 Toerisme en recreatie

Water verhoogt de belevingswaarde van de omgeving. De voorkeur gaat daarbij naar natuurlijke oevers en een goede waterkwaliteit. Bovendien heeft wie regelmatig in contact komt met groen en water minder last van stress, beweegt meer en kan zich beter concentreren.

Water is een belangrijke trekpleister in het Leiebekken. Wandel- en fietsrecreatie is sterk aanwezig in het bekken. Waterlopen en valleigebieden zijn ruimtelijk structurerend en vormen mee het netwerk van routes en knooppunten. Zo staan de Leie, de kanalen en de zijwaterlopen centraal in het wandelnetwerk Leiestreek en de fietsroutes zoals de Mandeldalfietsroute, de Goedendagfietsroute, de Leiestreekfietsroute en de Gaverbeekroute.

Er zijn veel jachthavens in het Leiebekken: op de Toeristische Leie in Gent, Sint-Martens-Latem, Drongen en Deinze, op het kanaal Roeselare-Leie in Izegem en Ingelmunster, op de Leie in Kuurne, Zulte, Wervik, Waregem en Kortrijk. Pleziervaart is toegestaan op de Toeristische Leie tussen Deinze en Gent, op de Leie tussen Deinze en Wervik en op het kanaal Roeselare-Leie tussen Wielsbeke en Roeselare.

Op het kanaal Roeselare-Leie, de Toeristische Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk wordt aan kajakken en kanovaren gedaan. Op De Gavers in Harelbeke is zeilen en surfen mogelijk.

²⁰ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/kennismaking/sectoren/transport/leie-kaart-transport.png>

stromend water blootgesteld en zo konden de vezels loskomen. In de eerste helft van de 20ste eeuw vond zowat alle vlasnijverheid van België in de Leiestreek plaats. De glans in de Leie door het gerote vlas en de economische activiteiten gaven het de letterlijke en figuurlijke bijnaam de Gouden Rivier.

De kanalen in het Leiebekken kennen een rijke geschiedenis en men vindt her en der beschermde sluisconstructies (de Drietrapslus tussen de Leie en het kanaal Roeselare-Leie), bruggen, veerponden, de stuwen (bv. op het kanaal Kortrijk-Bossuit in Kortrijk),

Naast dit landschappelijk of bouwkundig erfgoed is en was de Leie een bron van inspiratie voor schilders, dichters - Émile Verhaeren -, schrijvers,... Leieschilders zoals Emile Claus, de gebroeders De Smet, Valeer De Saedeleer, Constant Permeke, Gustave van de Woestijne en de Latemse school maakten de Leie door hun werken bekend tot ver over de landsgrenzen.

1.3.7 Drinkwater- en watervoorziening

Het drinkwater binnen het Leiebekken wordt geleverd door de drinkwatermaatschappijen De Watergroep en Farys.

Het meeste drinkwater komt uit eigen winningen en wordt geproduceerd uit oppervlaktewater.

Het waterproductiecentrum in Harebeke produceert dagelijks zo'n 30.000 m³ drinkwater uit oppervlaktewater. Studies toonden aan dat het zelfs met klimaatverandering en in droge periodes mogelijk is om de productie op te schalen naar 50.000 m³ per dag. De werkzaamheden om de productieverhoging uit te voeren zijn gestart en de verhoogde productiecapaciteit zal tegen 2024 gerealiseerd zijn.

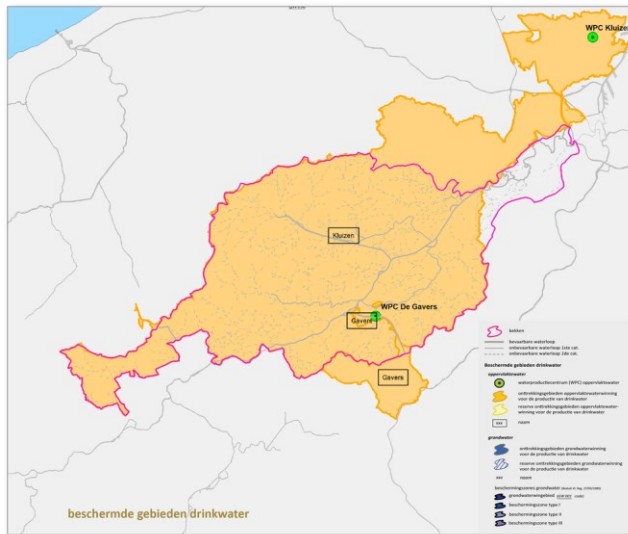
Het water van het kanaal Kortrijk-Bossuit wordt in het waterproductiecentrum voorbehandeld tot zwemwater en wordt afgevoerd naar De Gavers waar het zo'n vier maanden verblijft. De oude zandwinningsput, die vandaag ook een recreatievijver en natuurdomein is, doet hierbij dienst als doorstroombekken. Vervolgens wordt het opnieuw in het waterproductiecentrum behandeld tot drinkwater.

Het westelijke en centrale deel van het Leiebekken wordt van water bevoorrad door De Watergroep. In het oostelijke deel van het Leiebekken staat Farys in voor de drinkwaterverdeling.

Om aan de zomerse extra watervraag te voldoen, zijn er seizoenale transfers tussen de waterbeheerders.

1.3.7.1 Beschermde gebieden drinkwater

De beschermde gebieden voor de productie van drinkwater, met name de onttrekkingsgebieden oppervlaktewaterinringing en grondwaterwinning en de beschermingszones grondwater (I, II, III, waterwingebieden), zorgen ervoor dat de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater verzekerd blijft in de gebieden waarin de watermaatschappijen water oppompen voor de productie van drinkwater.

In het Leiebekken zijn de afstroomgebieden van het kanaal Kortrijk-Bossuit en De Gavers als onttrekkingsgebied opgenomen in het register van beschermde gebieden voor het onttrekken van oppervlaktewater in functie van drinkwater. Het kanaal Kortrijk-Bossuit wordt gevoed met water uit de Schelde dat in Bossuit overgepompt wordt. Om een goede waterkwaliteit te garanderen monden geen waterlopen uit in het kanaal. Enkele waterlopen, zoals de Keibeek en de Plumbeek, sifoneren onder het kanaal en stromen naar de Gaverbeek. Hierdoor is de oppervlaktewaterwinning afhankelijk van de toevoer vanuit Frankrijk.

Ook water vanuit het Afleidingskanaal van de Leie kan doorgestuurd worden naar het drinkwaterproductiecentrum in Kluizen. Dit gebeurt in het bekken van de Gentse Kanalen via een hevelpomp op het Afleidingskanaal van de Leie te Nevele die water kan inlaten naar de Oude Kale.

overzicht beschermde gebieden drinkwater²⁴

Voor het wetgevend kader en de methodiek van afbakening, zie stroomgebiedniveau²⁵.

Voor informatie over de grondwaterwinningen, zie grondwatersysteem-specifieke delen²⁶.

²⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/kennismaking/sectoren/drinkwater-en-watervoorziening/beschermde-gebieden-drinkwater/leie-kaart-drinkwater.png>

²⁵ Zie bijlage: [Beschermde gebieden drinkwater](#)

²⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/grondwatersysteem>

2 WIE IS WIE

Verschillende overheden hebben een bevoegdheid in het waterbeleid en –beheer. Het waterkwantiteit- en kwaliteitsbeheer is verdeeld over verschillende instanties. De Vlaamse overheid, de provincies, de gemeenten, polders en wateringen beheren allemaal een deel van het watersysteem of de waterketen. Verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid hebben watergerelateerde bevoegdheden. Voor de wettelijke bevoegdheidsverdeling van het waterbeheer, zie stroomgebiedniveau²⁷.

Beken en rivieren volgen administratieve grenzen niet. De vele functies en aspecten van water overschrijden de bevoegdheden van de verschillende overheden en administraties. In het integraal waterbeleid werken de betrokken beleidsdomeinen en bestuursniveaus en andere regio's samen om watergerelateerde kwesties zoals wateroverlast, droogte of slechte waterkwaliteit aan te pakken.

2.1 De waterbeheerders

2.1.1 Waterlopenbeheer

De waterlopen in Vlaanderen worden beheerd

door verschillende instanties. De Vlaamse Waterweg nv is de beheerder van de bevaarbare waterlopen of waterwegen met name de grote stromen, rivieren en kanalen, al zijn die in de praktijk daarom niet altijd echt bevaarbaar. De beheerder van de onbevaarbare waterlopen verschilt naargelang de rangschikking: de Vlaamse Milieumaatschappij beheert de onbevaarbare waterlopen van 1ste categorie, de provincies deze van 2de categorie en de gemeenten deze van 3de categorie. De polders en wateringen beheren de onbevaarbare waterlopen van de 2de en 3de categorie

²⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/algemene-gegevens>

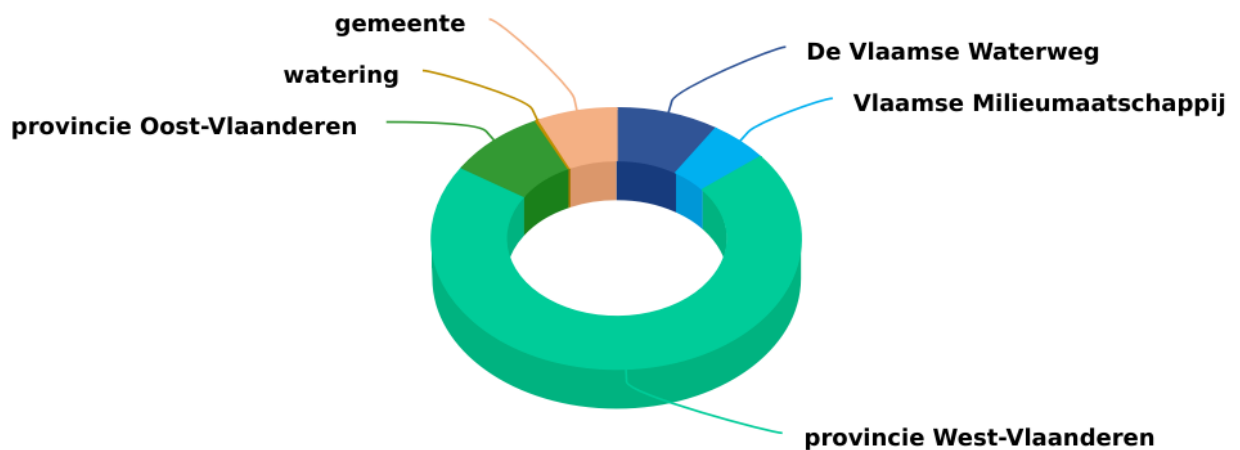
gelegen binnen hun werkingsgebied.

De totale lengte aan gerangschikte waterlopen in het Leiebekken bedraagt bij benadering 1.307 km.

Naast de gerangschikte waterlopen in het Leiebekken, zijn er ook een aanzienlijke hoeveelheid grachten. Grachten kunnen beheerd worden door een gemeente, een polder, een watering of in het geval van baangrachten langs gewestwegen door het Agentschap Wegen en Verkeer. De gemeenten, polders en wateringen kunnen publieke grachten aanduiden. Deze besturen nemen dan het beheer over, maar niet de eigendom, en kunnen in functie van het onderhoud van deze grachten bepaalde erfdienstbaarheden opleggen. Ten slotte zijn er ook grachten die door de aangelanden worden beheerd.

interactieve kaart²⁸

waterlopenbeheerders (# km in beheer)

grafiek

2.1.1.1 overzicht waterlopenbeheerders in het bekken

overzicht waterlopenbeheerders (incl lengte waterlopen per categorie) in het Leiebekken (bron: VHA

²⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/wie-is-wie/de-waterbeheerders/waterlopenbeheer/leiebekken-kaart-waterloopbeheerders.png>

versie september 2021)

Binnen het bekken van de Leie komt slechts één grote vijver voor, namelijk de Gavers. Dit Provinciaal domein in Harelbeke ontstond in de jaren zeventig. De aanleg van de huidige autosnelweg E17 vereiste namelijk 4.500.000 m3 ophoogzand dat gedeeltelijk ontgonnen werd in de Gavermeersen. Zo ontstond een grote 'put' die later de Gavervijver van 62ha vormde. Nu is het Provinciaal Domein 'De Gavers' vooral bekend omwille van zijn recreatieve waarde. Daarnaast doet de vijver ook dienst als doorstroombekken voor het drinkwaterproductiecentrum De Gavers.

waterloopbeheerder	beheert (# km)	(belangrijkste) waterlopen
Vlaams Gewest: De Vlaamse Waterweg NV, afdeling Regio West	bevaarbare waterlopen (118 km)	De Leie, Afleidingskanaal van de Leie, Toeristische Leie, Kanaal Kortrijk-Bossuit, Kanaal Roeselare-Leie
Vlaams Gewest: Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)	onbevaarbare waterlopen 1ste categorie (68 km)	Heulebeek, Gaverbeek, Mandel, Devebeek, Oude Mandel
Provincie West-Vlaanderen Provincie Oost-Vlaanderen	onbevaarbare waterlopen 2de categorie buiten de watering (1.027 km)	Douvebeek, Geluwebeek, Rosdambeek, Roobeek, Kasselrijbeek, Slijpbeek, Maalbeek, Wulfdambeek, Papelandbeek, Collievijverbeek, Krommebeek, Mandel, Onledebeek, Babilliebeek, Zaubeeek, Kattebeek
Zulte, Sint-Martens-Latem, De Pinte, Nazareth en Kruisem gedeeltelijke overdracht	onbevaarbare waterlopen van derde categorie op hun grondgebied buiten de (polders en) wateringen (90 km)	Olsembeek, Meersbeek, Hooglatembeek
Watering der Assels	onbevaarbare waterlopen binnen de watering (4 km)	Oude Leie

////////////////////////////////////
Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Liebekken

2.1.2 Kwaliteitsbeheer oppervlaktewater

Het kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater is in Vlaanderen verdeeld over verschillende instanties.

beheerder	taken
Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)	<p>meet en modelleert de oppervlaktewater- en waterbodems kwaliteit en rapporteert erover</p> <p>meet, inventariseert en modelleert de emissies in het water en rapporteert erover</p> <p>houdt toezicht op de drinkwatervoorziening en de waterzuivering</p> <p>adviseert omgevingsvergunningaanvragen en alle waterbeheerders adviseren</p> <p>afvalwaterlozingen in hun waterlopen in kader van de watertoets</p>
Nv Aquafin	<p>ontwerpt en bouwt de bovengemeentelijke infrastructuur voor waterzuivering</p> <p>exploiteert rioolwaterzuiveringsinstallaties en bovengemeentelijke rioleringen</p>
Gemeenten	staan in voor de uitbouw en het beheer van het gemeentelijk rioleringsstelsel
Watermaatschappijen en rioleringsinstanties	<p>zijn verantwoordelijk voor de opvang, het transport en de zuivering van het afvalwater</p> <p><i>(Voor de uitvoering van deze saneringsplicht, hebben de watermaatschappijen contracten afgesloten met de gemeenten en Aquafin, met daarin afspraken over de organisatie en de financiering).</i></p>

2.1.3 Grondwaterbeheer

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beheert de kwaliteit en de kwantiteit van het grondwater.

2.2 Het wateroverleg

2.2.1 Overlegstructuren op bekkenniveau

Het overleg tussen alle betrokkenen binnen een bekken heeft een bestuurlijke pijler (bekkenbestuur), een maatschappelijke pijler (bekkenraad) en een ambtelijke pijler (gebiedsgericht en thematisch overleg). De motor van het integraal waterbeleid in een bekken is het bekkensecretariaat.

Bekkenbestuur: elk bekken zijn bestuur

Het bekkenbestuur coördineert het waterbeleid op het niveau van het bekken. Het bekkenbestuur is verantwoordelijk voor het bekkenspecifieke deel van het stroomgebiedbeheerplan en adviseert onder meer de waterbeleidsnota en het Vlaamse deel van het stroomgebiedbeheerplan. In dit orgaan zetelen vertegenwoordigers van de betrokken Vlaamse beleidsdomeinen en vertegenwoordigers van de lokale besturen (provincies, gemeenten, polders en watering). Het bekkenbestuur neemt beslissingen op bestuurlijk vlak.

De gouverneurs van de provincies West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen zijn de (co)voorzitters van het bekkenbestuur van het Leiebekken, de bekkencoördinator is de secretaris ervan.

Meer informatie over het bekkenbestuur vindt u op de website van het Leiebekken²⁹.

Bekkenraad: iedereen zijn zeg

De bekkeraad is het adviesorgaan van het bekken waarin de maatschappelijke belangengroepen en sectoren betrokken bij het waterbeleid vertegenwoordigd zijn: landbouw, natuur, bos, milieu en landschap, industrie en handel, ontginning en energie, visserij, toerisme en recreatie, wonen en de

²⁹ <http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/leiebekken/overlegstructuren/bekkenbestuur>

transport- en vervoersector. De bekkenraad staat in voor het overleg met het middenveld op bekkenniveau. De voorzitter van de bekkenraad is de bekkencoördinator.

Meer informatie over de bekkenraad vindt u op de website van het Leiebekken³⁰.

Gebiedsgericht en thematisch overleg om beter vooruit te gaan

In het gebiedsgericht en thematisch overleg zijn alle waterbeheerders op ambtelijk vlak vertegenwoordigd. Hier worden documenten voor het bekkenbestuur en de bekkenraad voorbereid, knelpunten besproken en eventueel aan het bekkenbestuur overgedragen. Zo brengt het bekkensecretariaat voor elk aandachtsgebied in het bekken alle partners samen in een gebiedsgericht overleg. Op basis van een gemeenschappelijke visie willen we er de inspanningen bundelen. Zo kunnen we op het terrein zichtbare stappen vooruit zetten om op termijn de goede toestand te halen. Gebiedsgericht overleg (integrale projecten) werd opgestart voor de Heulebeek (2017) en Gaverbeek (2018).

Meer informatie over de gebiedsgerichte werking vindt u op de website van het Leiebekken³¹.

Bekkensecretariaat: motor van de bekkenwerking

Het bekkensecretariaat staat in voor de dagelijkse werking binnen het bekken en het voorbereidende werk voor het bekkenbestuur. Het bekkensecretariaat bereidt het bekkenspecifieke deel van het stroomgebiedbeheerplan voor en organiseert de bijeenkomsten van het bekkenbestuur en de bekkenraad. Op vraag van het bekkenbestuur organiseert het bekkensecretariaat ook gebiedsgericht en thematisch overleg. De dagelijkse leiding van het bekkensecretariaat ligt bij de bekkencoördinator. De bekkencoördinator wordt bijgestaan door één of meerdere planningsverantwoordelijke(n). De bekkencoördinatoren en planningsverantwoordelijken zijn personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of De Vlaamse Waterweg. Per provincie is er ook een vertegenwoordiger van het beleidsdomein Omgeving en stellen sommige provincies een personeelslid ter beschikking van het bekkensecretariaat.

Meer informatie over het bekkensecretariaat vindt u op de website van het Leiebekken³².

2.2.2 Grensoverschrijdende samenwerking

Naast multilateraal overleg binnen de Internationale Scheldecommissie³³ op stroomgebiedniveau en bilateraal overleg tussen de gewesten wordt ook op bekkenniveau de grensoverschrijdende samenwerking voor het Leiebekken versterkt.

In 2020 blies het bekkensecretariaat Leiebekken het grensoverschrijdend overleg met haar Waalse

³⁰ <http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/leiebekken/overlegstructuren/bekkenraad>

³¹ <http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/leiebekken/overlegstructuren/gebiedsgericht-en-thematisch-overleg>

³² <http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/leiebekken/overlegstructuren/bekkensecretariaat>

³³ <https://www.isc-cie.org/>

tegenhanger Contrat de Rivière Escaut-Lys nieuw leven in. Centraal staat het uitwisselen van informatie en ervaringen over het integrale waterbeheer en waterbeleid en over de waterbeheerplannen langs beide kanten van de grens.

In het Intergewestelijk Overleg Waterwegen (IOW) bespreken de beheerders van de bevaarbare waterwegen de waterkwantiteitsproblemen over de gewestgrenzen heen. Tijdens periodes van hevige of langdurige regen maakt de Vlaamse Waterweg bijvoorbeeld afspraken met de Waalse waterwegbeheerder, Service Public de Wallonie (SPW) om het waterpeil op de Leie te verlagen.

Voor meer informatie over het overleg tussen de gewesten en landen, zie stroomgebiedniveau³⁴.

overzicht van de formele en informele grensoverschrijdende overlegfora op bekkenniveau voor het Leiebekken

overlegforum	frequentie van vergaderen	omschrijving en belangrijke problematieken of thema's die aan bod komen
Lokaal bilateraal overleg	ifv agenda	Franse / Waalse vertegenwoordigers kunnen worden uitgenodigd op het bekkenbestuur of het gebiedsgericht en thematisch overleg.
Ad hoc overleg	ifv agenda	Deelname aan grensoverschrijdende studiedagen / terreinbezoeken / overlegfora ikv kwaliteits- en/of kwantiteitsaspecten.

³⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/algemene-gegevens>

3 DRUKKEN

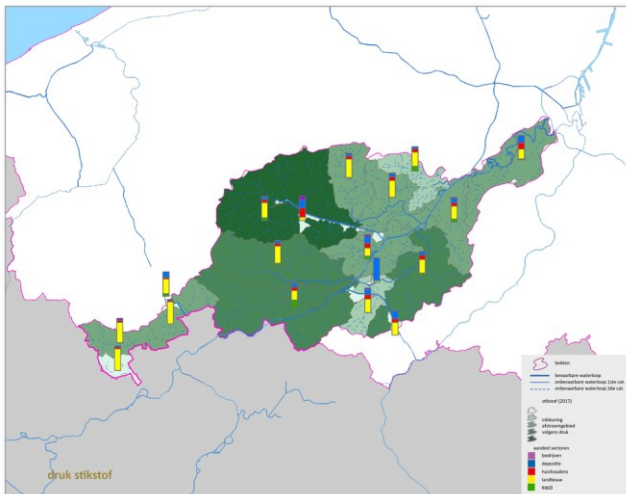
Water is een kostbaar goed. We moeten er dan ook zorgzaam mee omgaan. Door verontreiniging en intensief gebruik komen onze watersystemen echter vaak onder druk te staan. De analyse van 'druk' op het water houdt een beschrijving in van de effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlaktewater en de waterbodem (kwantitatief en kwalitatief). De mate van belasting van waterlichamen in een bekken hangt o.a. samen met de bevolkingsdruk, het ruimtegebruik, de economische activiteiten en de kwaliteit van het oppervlaktewater dat vanuit andere bekken of regio's het bekken instroomt. Anderzijds kan het watersysteem ook voor een druk zorgen op de menselijke activiteiten. Voorbeelden zijn wateroverlast en -schaarste.

3.1 Nutriënten en zuurstofbindende stoffen

Voldoende zuurstof is van groot belang voor het leven in de waterloop. De nutriënten stikstof en fosfor en zuurstofbindende stoffen hebben een belangrijke impact op het zuurstofgehalte. De aanwezigheid van zuurstofbindende stoffen wordt gekwantificeerd door de chemische zuurstofvraag (CZV).

Het Lieiebekken kent in vergelijking met de andere bekken een grote belasting met nutriënten. De belasting met zuurstofbindende stoffen ligt hoger dan elders in Vlaanderen. Ook de drukken voor fosfor en stikstof zijn veel hoger per oppervlakte dan het Vlaamse gemiddelde.

Nutriënten

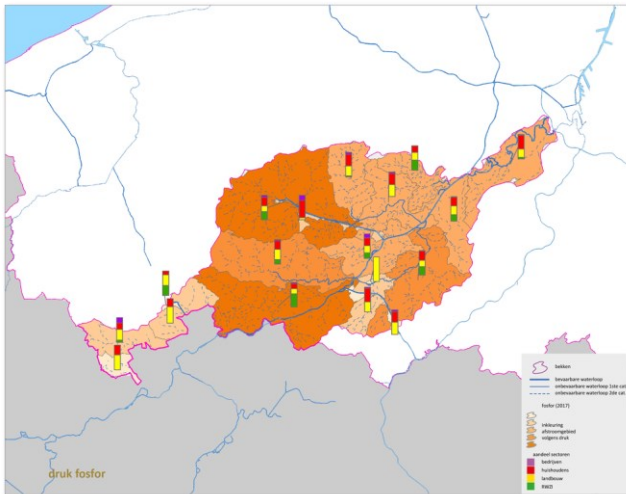
De grootste druk van **stikstof** op het watersysteem bevindt zich in het afstroomgebied van de Mandel, gevolgd door de afstroomgebieden van de Heulebeek en Leie I (bovenstroomse Leie).

De druk van stikstof komt vooral vanuit de landbouw, maar verschilt wel van gebied tot gebied. In de afstroomgebieden van onder andere de Douvebeek, Devebeek en Heulebeek is er een grote druk van stikstof vanuit de landbouw. In de afstroomzones van het kanaal Roeselare-Leie en de Toeristische

Leie zijn depositie en huishoudens belangrijke oorzaken van de stikstofdruk.

In het afstroomgebied van de bovenstroomse Leie komt de stikstofaanvoer via de RWZI's duidelijk naar voor. Ook bij de Mandel, Gaverbeek I en de Oude Mandel is er een grotere impact van de RWZI's dan in de andere afstroomzones. In de afstroomzones van de Gaverbeek I, Gaverbeek II en de Mandel is het aandeel van huishoudens relatief groter dan elders.

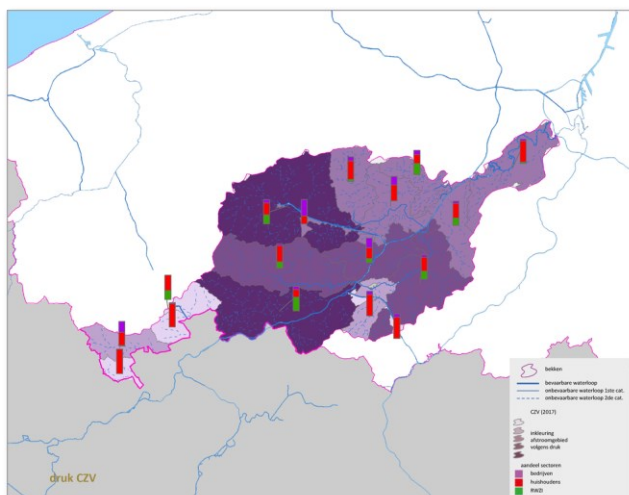

Ook voor **fosfor** zijn de Mandel, Heulebeek en

Leie I belast met de grootste vrachten.

De druk van fosfor komt vooral van de huishoudens, landbouw en RWZI's. In de meer agrarische gebieden (vb. Despierrebeek en Douvebeek) komt de druk vooral vanuit de landbouw. In de landbouwregio met meer verstedelijkte gebieden (vb. Heulebeek en Oude Mandel) is de druk van fosfor van nog ongezuiverde huishoudelijke lozingen en landbouw ongeveer gelijk. In de afstroomzones van de Mandel, Devebeek, Gaverbeek I en Gaverbeek II is de fosfordruk vooral afkomstig van ongezuiverde huishoudelijke lozingen. In gebieden met grote waterzuiveringsinstallaties, hebben de RWZI's een groter aandeel in de fosfordruk (bv. RWZI's op de Gaverbeek I, Heulebeek, Leie en Mandel).

Zuurstofbindende stoffen (CZV)

De grootste **CZV**-druk vinden we eveneens in

de Heulebeek en de Leie I.

De druk van CZV is vrijwel overal in het bekken voor ruim de helft afkomstig van de huishoudens. Enkele gebieden die een iets andere trend vertonen zijn de Leie I, Heulebeek, Oude Mandel en Gaverbeek I, waar de impact van de RWZI's heel sterk naar voor komt, en de Douvebeek, Mandel II en kanaal Roeselare-Leie waar de bedrijven een groter aandeel hebben in de CZV-druk.

Opm: de druk van CZV op het watersysteem wordt enkel begroot voor de huishoudens, bedrijven en diensten en rioolwaterzuiveringsstations. De landbouw zal als sector ook een aanzienlijke bijdrage leveren aan CZV, maar deze is tot op heden niet gekend.

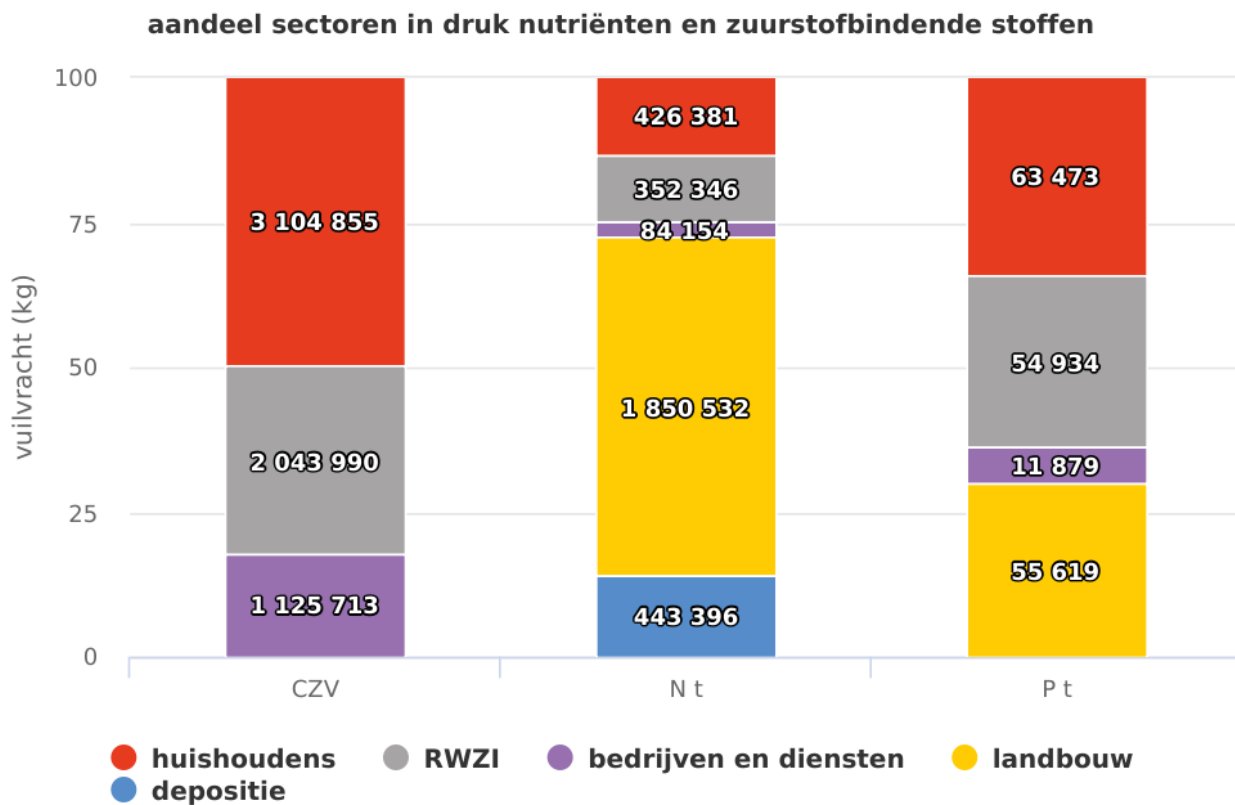
3.1.1 Druk vanuit de sectoren

In het Leiebekken is de druk voor **stikstof** grotendeels (59 %) afkomstig van de landbouw. Huishoudens (= niet aangesloten woningen en woningen voorzien van een IBA) en depositie zijn elk verantwoordelijk voor 14 % van de druk voor stikstof. Zo'n 11 % is afkomstig van RWZI's. In absolute vuilvrachten scoort het Leiebekken net iets hoger dan het gemiddelde van alle bekkens. Als de oppervlakte van het bekken mee in beschouwing wordt genomen, scoort het Leiebekken bij de hoogste bekkens.

De druk voor **fosfor** is vooral afkomstig van de huishoudens (34 %), RWZI's (30 %) en landbouw (30 %). De absolute vuilvracht is gelijk aan het gemiddelde van alle bekkens, maar de relatieve waarde ligt bij de bekkens met de hoogste druk.

Niet gesaneerde lozingen van huishoudens en het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallaties zorgen voor de grootste druk (samen 82 %) van **zuurstofbindende stoffen**, bedrijven hebben een aandeel van 18 % in de CZV-druk. Voor CZV is de absolute druk in het Leiebekken groter dan het gemiddelde van de Vlaamse bekkens.

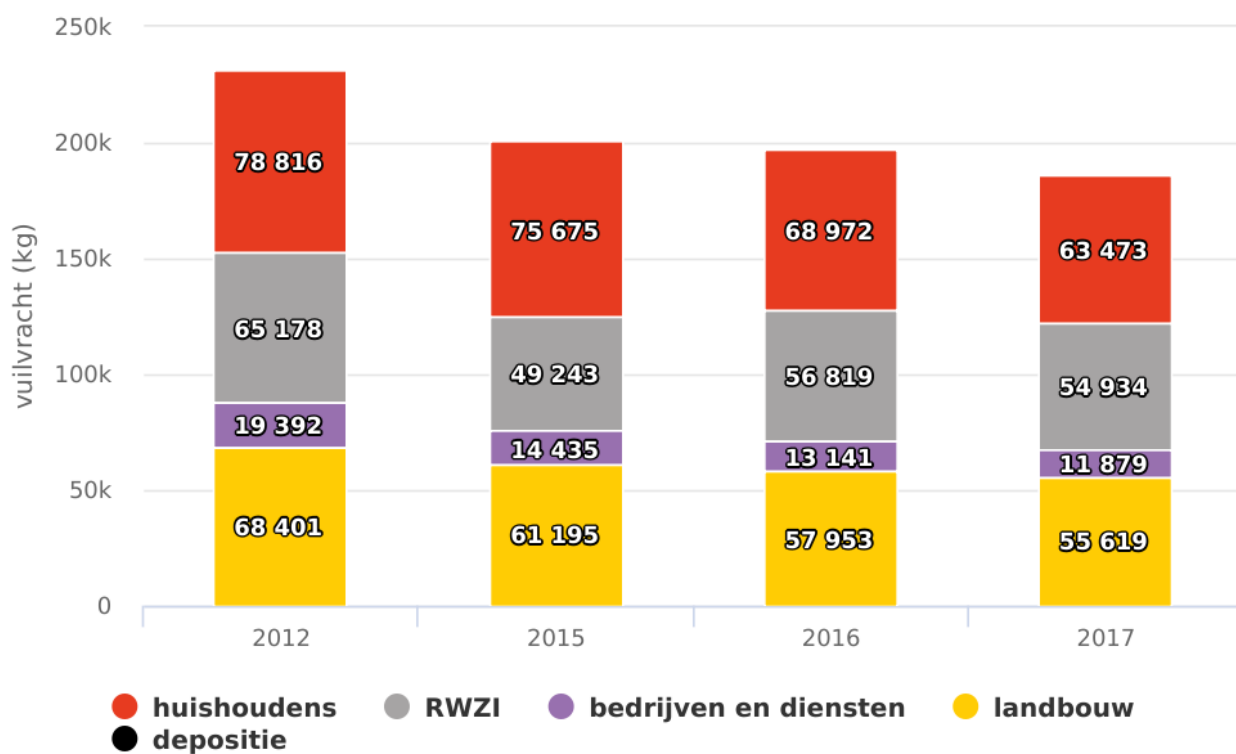
grafiek

Evolutie drukken

De totale drukken voor de drie parameters nemen de afgelopen jaren af.

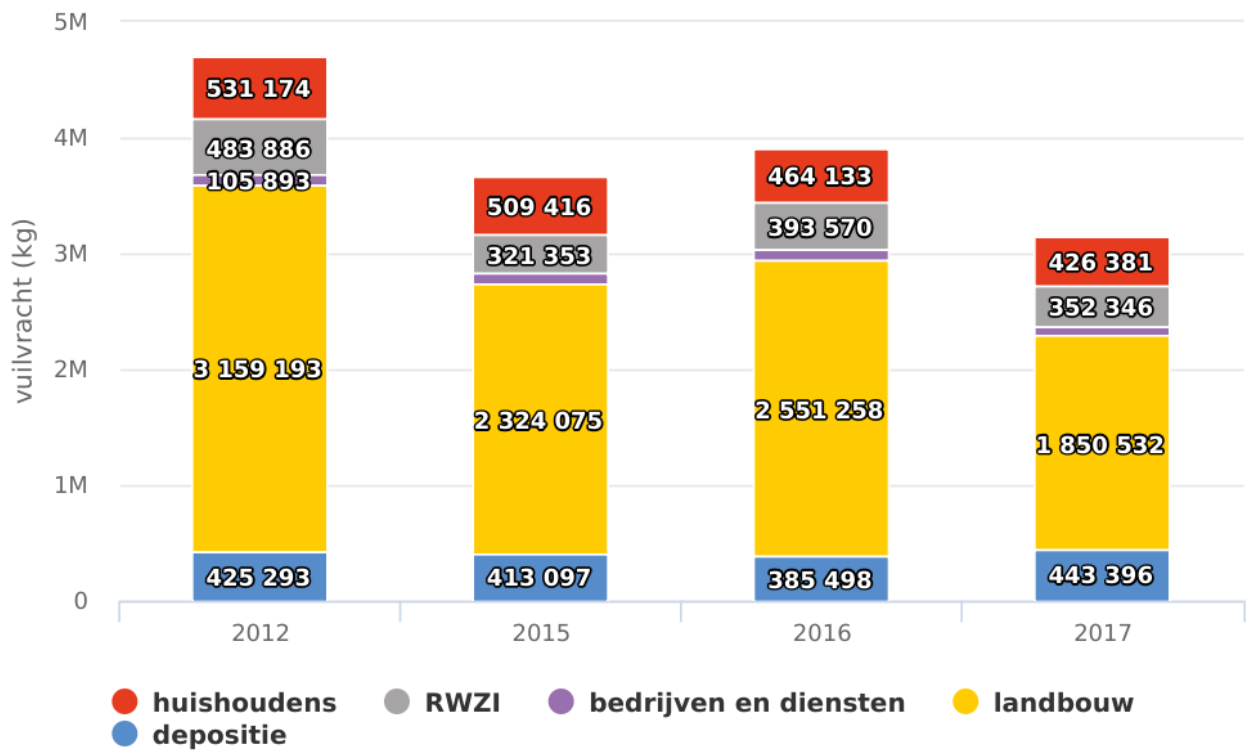
evolutie (aandeel sectoren in) druk fosfor (2012 - 2017)

grafiek Voor **fosfor** zien we op iets langere termijn (2012 – 2017) een lichte daling zonder een verschuiving in het aandeel van de vrachten per sector. De drukken vanuit de bedrijven en diensten, de huishoudens, de RWZI's en landbouw zijn iets afgenomen.

evolutie (aandeel sectoren in) druk stikstof (2012 - 2017)

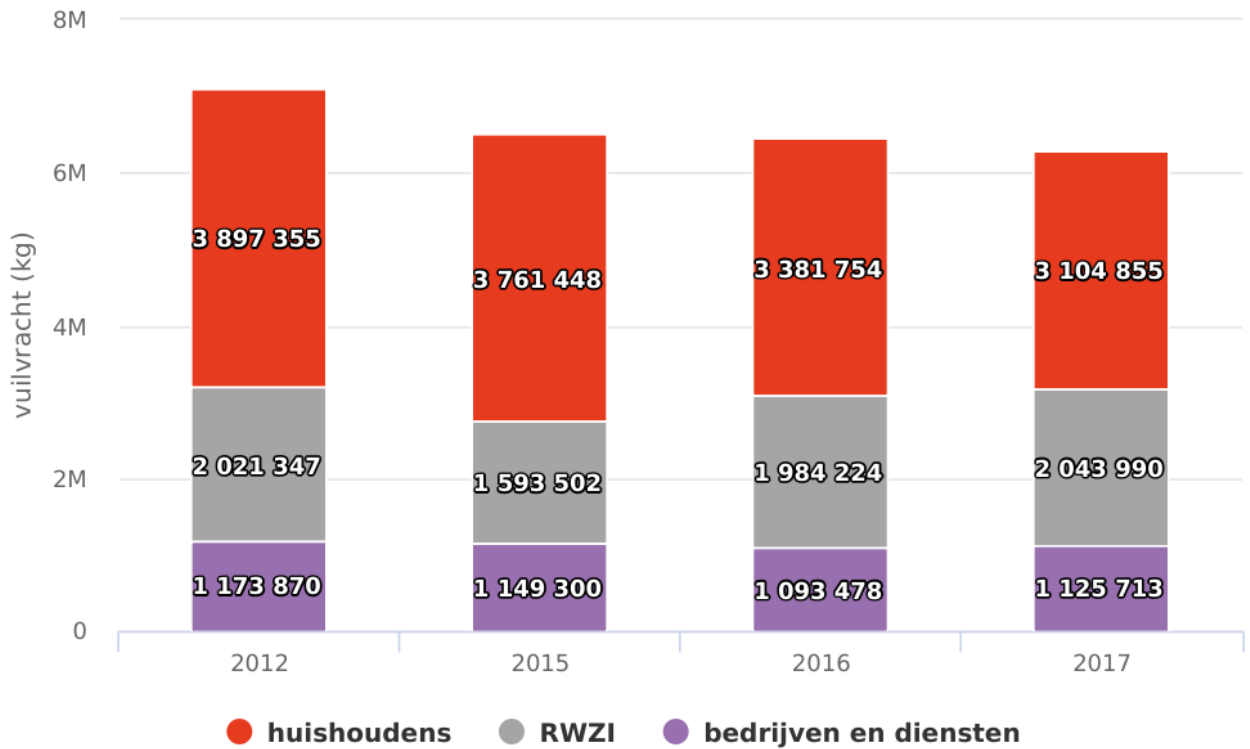

grafiek

Voor **stikstof** stellen we op langere termijn (2012 – 2017) een daling vast zonder een grote verschuiving van het aandeel van de vrachten per sector. De druk vanuit depositie blijft ongeveer op hetzelfde niveau. De drukken van de bedrijven en diensten, de huishoudens, de RWZI's en landbouw zijn afgenomen.

evolutie (aandeel sectoren in) druk CZV (2012 - 2017)

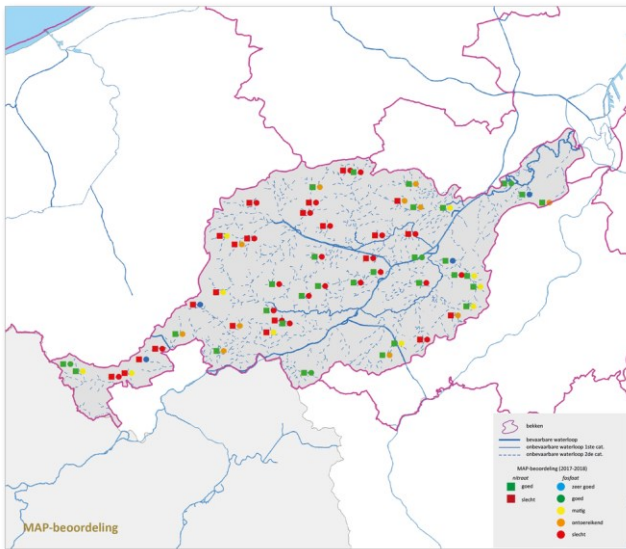

grafiek Voor **CZV** is er een dalende trend sinds 2012. De drukken van RWZI en bedrijven en diensten bleven ongeveer gelijk. Het is vooral de druk vanuit de huishoudens die daalt.

Opm: de druk van CZV op het watersysteem wordt enkel begroot voor de huishoudens, bedrijven en diensten en rioolwaterzuiveringsstations. De landbouw zal als sector ook een aanzienlijke bijdrage leveren aan CZV, maar deze is tot op heden niet gekend.

3.1.1.1 Druk vanuit landbouw

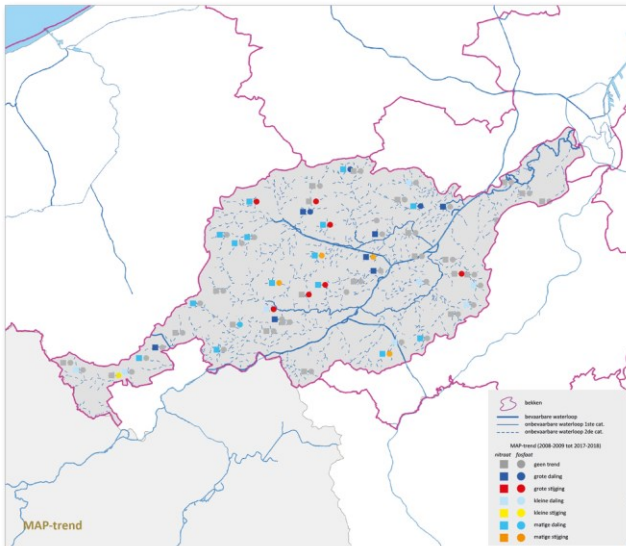

Voor nutriënten is een belangrijke bron de mestproductie en het mestgebruik op de landbouwgronden. Nutriënten in waterlopen in landbouwgebied worden gemeten in het MAP-meetnet. De voorbije 10 jaar is er in het Leiebekken voor de druk van landbouw voor nitraat voornamelijk een dalende trend waar te nemen. Een minderheid van de meetpunten kende geen trend, en geen enkel meetpunt heeft een stijgende trend. Voor fosfaat is er amper een trend waar te nemen. Enkel in de stroomgebieden van de Mandel en de Heulebeek kennen meerdere meetpunten een slechtere trend.

In het Leiebekken voldoet (winterjaar 2017-2018) ruim de helft van de MAP-meetpunten aan de toetsingnorm (50 mg/l) voor nitraat. De slechte MAP-meetpunten zijn vooral in het afstroomgebied van de Mandel en langs de grens met het IJzerbekken op de heuvelrug gelegen. De zuidelijke helft van het Leiebekken scoort beter. MAP-jaar 2018-2019 was, na een jarenlange verbetering, een zeer slecht meetjaar waarbij 70 % van de MAP-meetpunten in het Leiebekken minstens één overschrijding had. Met dit percentage was het Leiebekken het slechtste bekken van Vlaanderen.

In het noordelijk deel van het bekken waar veel overschrijdingen zijn, zoals in het afstroomgebied van de Mandel, daalt het nitraatgehalte licht. Die positieve trend met een lichte daling verder zetten is belangrijk om de nog slechte punten in het Leiebekken weg te werken.

De norm voor fosfaat (afhankelijk van waterlooptype - varieert van 0,07 tot 0,14 mg/l) wordt op het merendeel van de meetpunten in het Leiebekken niet gehaald. Onder meer in de Kasselrijbeek (Zwevegem), Devebeek (Pittem) en Roobeek (Ardoonie) scoren de fosfaatgehaltenes slecht.

Opvallend is dat de meetpunten die een grote stijgende trend vertonen ook slecht scoren. Voor deze meetpunten dient een sterke kentering ingezet te worden om de fosfaatwaarden richting de goede toestand te laten evolueren. De betere meetpunten die ontoereikend, matig, goed of zeer goed scoren kennen geen trend de afgelopen jaren.

interactieve kaart³⁵

3.1.1.2 Druk vanuit bedrijven

In het Leiebekken is de impact van de bedrijven (industrie en handel & diensten) op de concentratie aan nutriënten en zuurstofbindende stoffen beperkt: de sector staat in voor 18 % van de CZV-emissies, 7 % van de fosfaat- en 3 % van de stikstofemissies. De sector zorgt daarentegen wel voor een grote druk op het zoutgehalte (chloriden en geleidbaarheid).

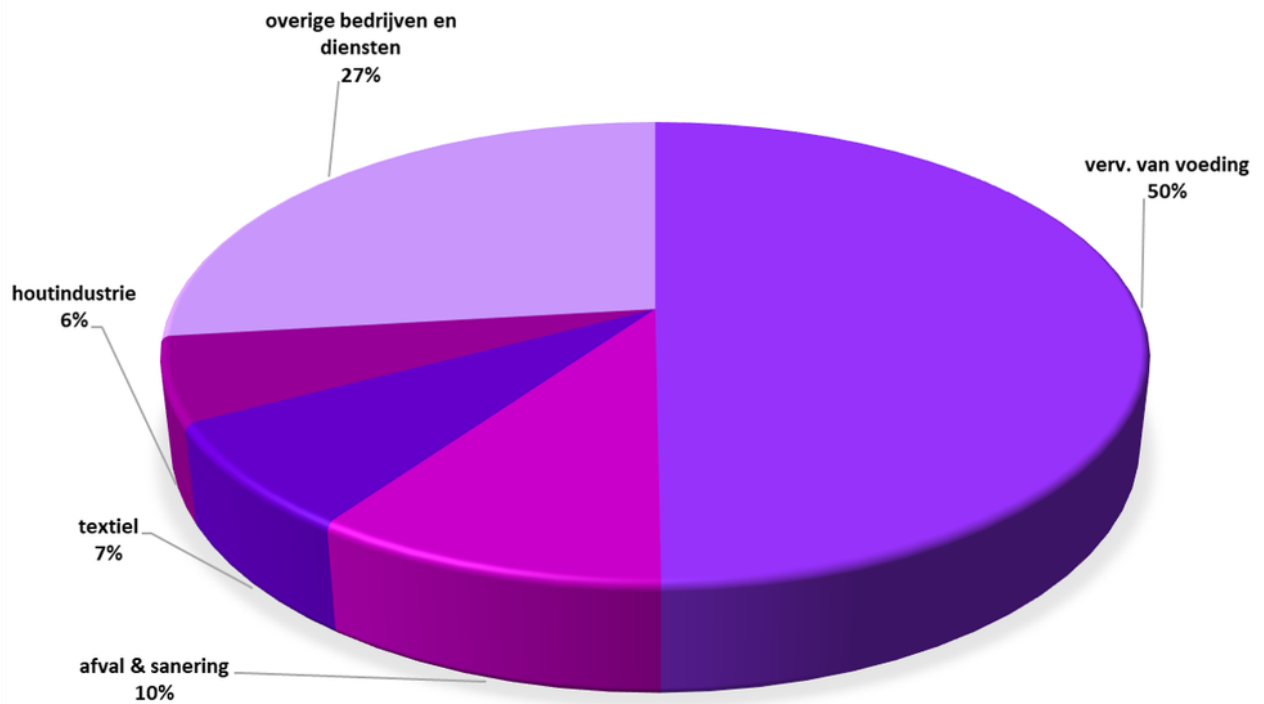
In het Leiebekken situeert de grootste druk van bedrijven zich op de Keibeek in Zwevegem, Douvebeek in Heuvelland, Heulebeek en Passendalebeek in Zonnebeke en Moorslede, op de Zaubeeek in Zulte.

Voor de voedingsindustrie (belangrijkste impact op fosfor, stikstof en CZV), de bedrijven die textiel vervaardigen (nummer 2 voor fosfor, nummer 3 voor stikstof en nummer 2 voor CZV) en de afval- en saneringsbedrijven (nummer 3 voor fosfor, nummer 2 voor stikstof en nummer 4 voor CZV) hebben een belangrijke impact op de nutriënten en zuurstofbindende stoffen in het water. Ook de

³⁵ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/drukken/nutriënten-en-zuurstofbindende-stoffen/druk-vanuit-de-sectoren/druk-vanuit-landbouw/leie_mapbeoordeling.png

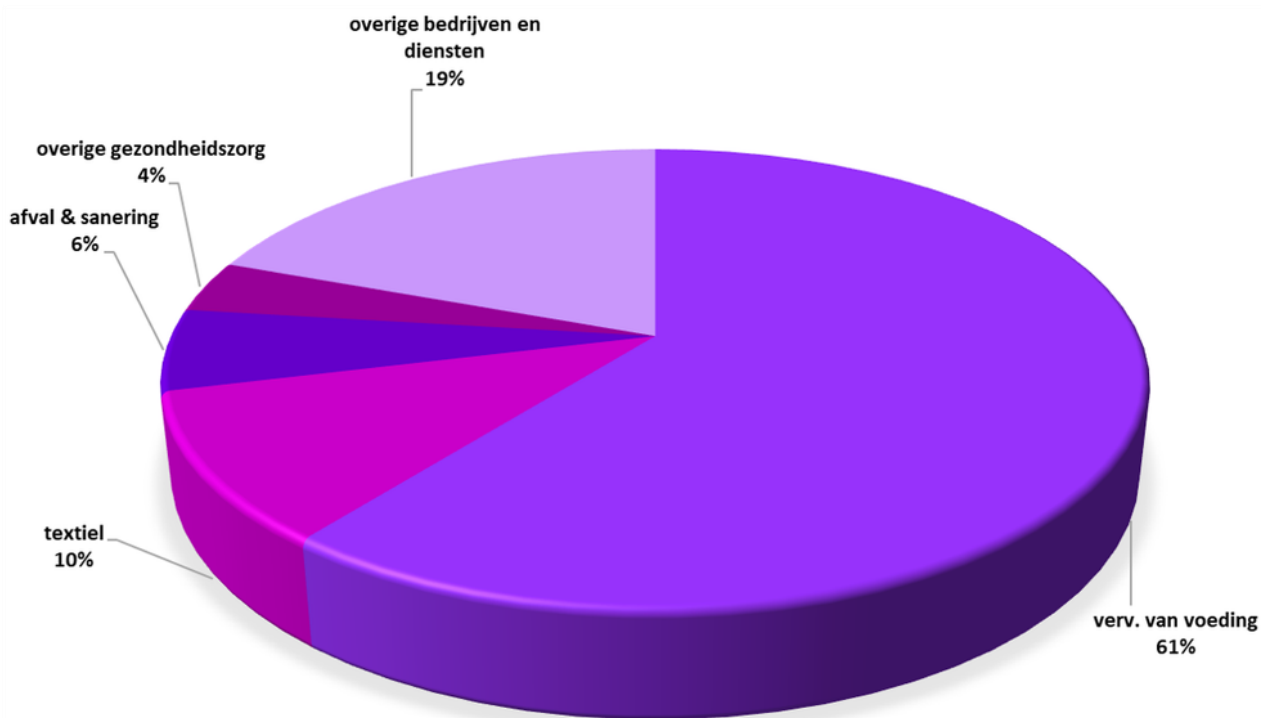

houtindustrie draagt aanzienlijk bij in de druk. De andere subsectoren hebben een beperkt(er)e impact.

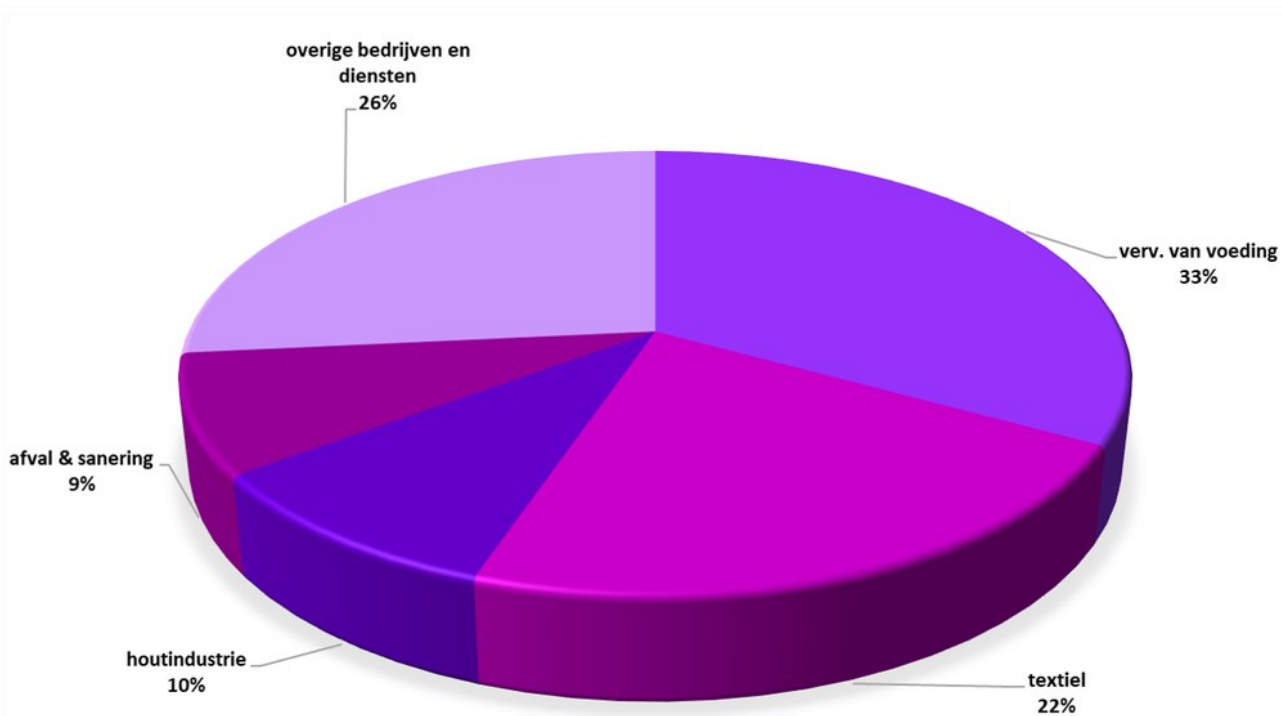

aandeel van de subsectoren in de sector bedrijven en diensten - Stikstof, totaal (2017)

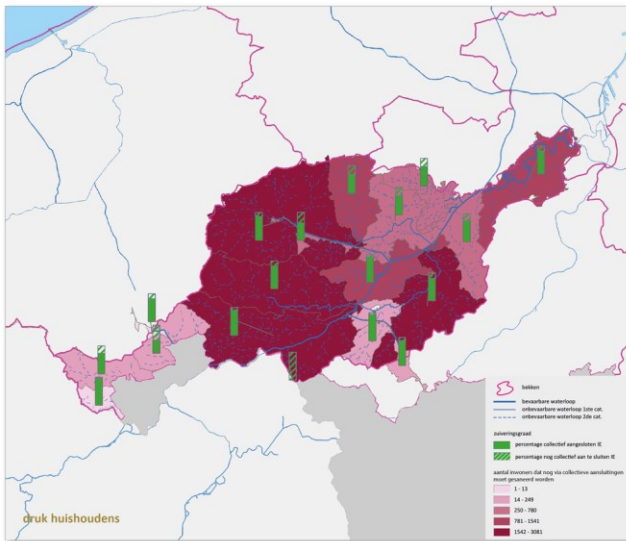
aandeel van de subsectoren in de sector bedrijven en diensten - Fosfor, totaal (2017)

aandeel van de subsectoren in de sector bedrijven en diensten - Chemisch zuurstofverbruik (2017)

3.1.1.3 Druk vanuit niet gesaneerde lozingen huishoudens

Met een zuiveringsgraad van 79 % en een rioleringsgraad van 84 % behoort het Leiebekken in vergelijking met de andere bekkens tot de lagere waarden.

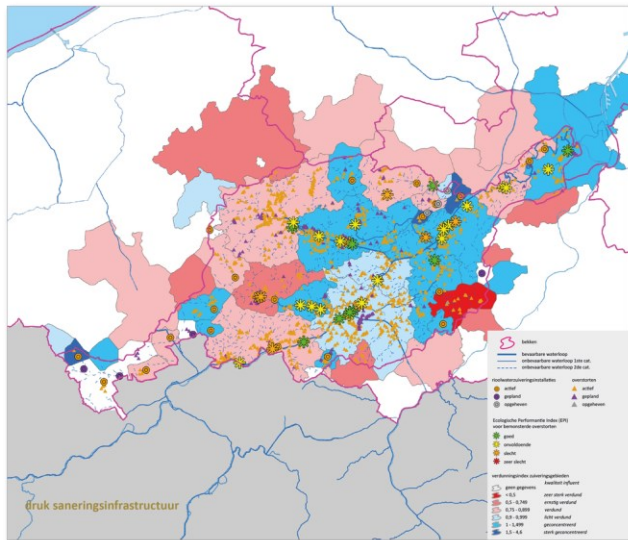
De voorbije 25 jaar is er heel wat geïnvesteerd in saneringsinfrastructuur in het Leiebekken. Toch zijn er nog een aantal knelpunten. Vooral in de afstroomgebieden van de Heulebeek, de Devebeek, de Mandel en de Grensleie moeten in verschillende regio's nog heel wat saneringsinfrastructuur aangelegd worden. (zie collectief te optimaliseren buitengebied op het zoneringsplan³⁶)

In het Leiebekken zal ongeveer 4,5 % van de inwoners niet aangesloten worden op de centrale rioleringsinfrastructuur. Dat afvalwater moet via een IBA (individuele behandelingsinstallatie afvalwater) gezuiverd worden. Slechts 13 % van de IBA's is reeds geplaatst. Gezien deze disperse lozingen zich vaak in de kleinere waterlopen situeren, kan de lokale impact van die huishoudelijke lozingen wel belangrijk zijn. Onder meer in de afstroomzones van de Mandel, de Heulebeek en de Grensleie moeten nog heel wat IBA's aangelegd worden. (zie individueel te optimaliseren buitengebied op het zoneringsplan³⁷)

³⁶ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/drukken/nutrienten-en-zuurstofbindende-stoffen/druk-vanuit-de-sectoren/druk-vanuit-niet-gesaneerde-lozingen-huishoudens/leie_huishoudens.png

³⁷ <https://www.vmm.be/water/riolering/aansluiten-of-zelf-zuiveren/zoneringsplannen>

3.1.1.4 Druk vanuit saneringsinfrastructuur

Restvracht RWZI's

In het Leiebekken zijn 28 rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) actief; 4 (kleinere) installaties, bijvoorbeeld in Dranouter, zijn nog gepland. Het afvalwater dat via de riolering aankomt in een RWZI wordt (zo goed mogelijk) gezuiverd alvorens het geloosd wordt in de waterloop. De RWZI's moeten voldoen aan het vooropgestelde zuiveringsrendement en aan de maximumnormen voor de effluentconcentraties opgenomen in de milieuvergunning. Ondanks die eisen bevat het effluent van de RWZI's nog steeds een restvracht, wat de druk van de RWZI's op het oppervlaktewater verklaart. In het Leiebekken zijn er verschillende gebieden waar RWZI's een grote impact hebben op de waterkwaliteit. Zo zorgt de RWZI van Waregem, die net afwaarts een stuw ligt en die in droge periodes omhoog staat, voor een belangrijke druk op de Gaverbeek. Onder andere het effluentwater van de installatie in Anzegem-Ingooigem die in de Tjampensbeek terechtkomt is dan weer een heel belangrijke bron van nutriënten in de beek.

Overstorten

Het Leiebekken telt veel overstorten. Bij een overstort in werking komt het ongezuiverde rioolwater verdund in het oppervlaktewater terecht en zorgt zo voor een druk op de (ecologische) waterkwaliteit. Van de beoordeelde overstorten in het Leiebekken (35 in 2017) scoort de helft matig (18 overstorten). Er zijn 9 overstorten die goed scoren, waaronder 4 op de Leie. 8 overstorten scoren ontoereikend, zoals 2 op de Heulebeek, 2 op de Mandel en 2 op de Leie.

Verdunning

De mate van verdunning is vaak een indicatie voor overstortwerking. Een hoge mate van verdunning wijst immers vaak op de aansluiting van grachten en grote oppervlakten waarbij het hemelwater in het rioolstelsel terechtkomt. In het Leiebekken vormt verdunning een probleem in de zuiveringsgebieden van Ledegem en Anzegem Centrum. Enkele verspreide kleinere of nieuwe RWZI's, zoals Kruseke en Aalbeke, en grote zuiveringsgebieden in het oosten van het bekken, zoals Olsene,

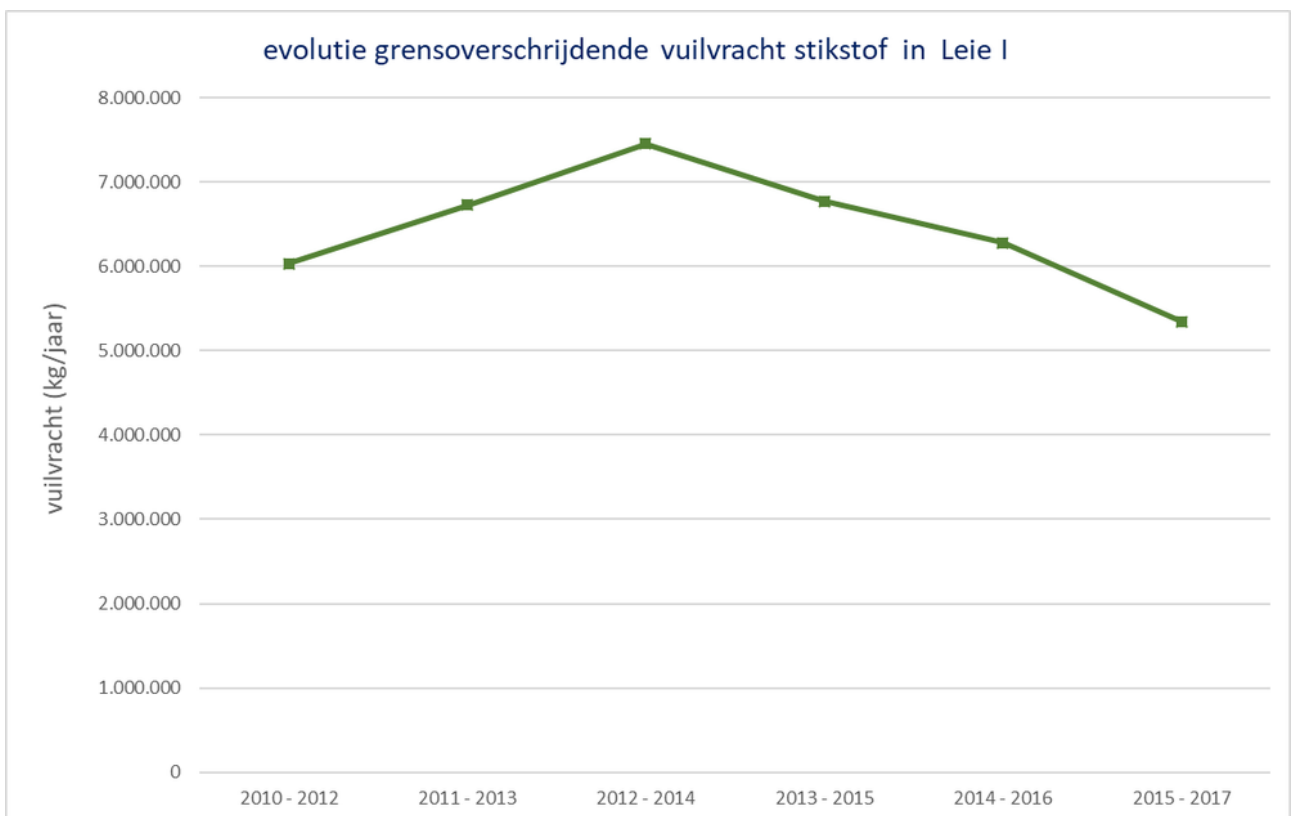
kennen weinig verdunning.

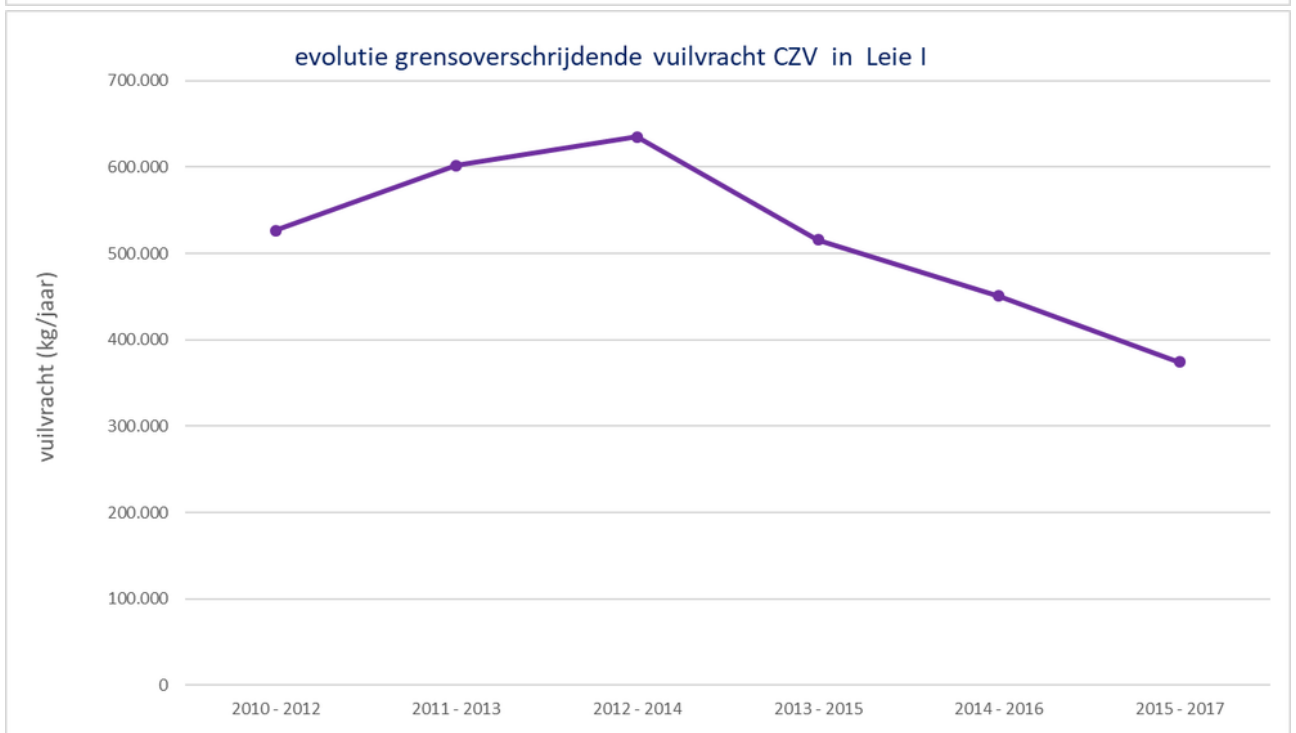
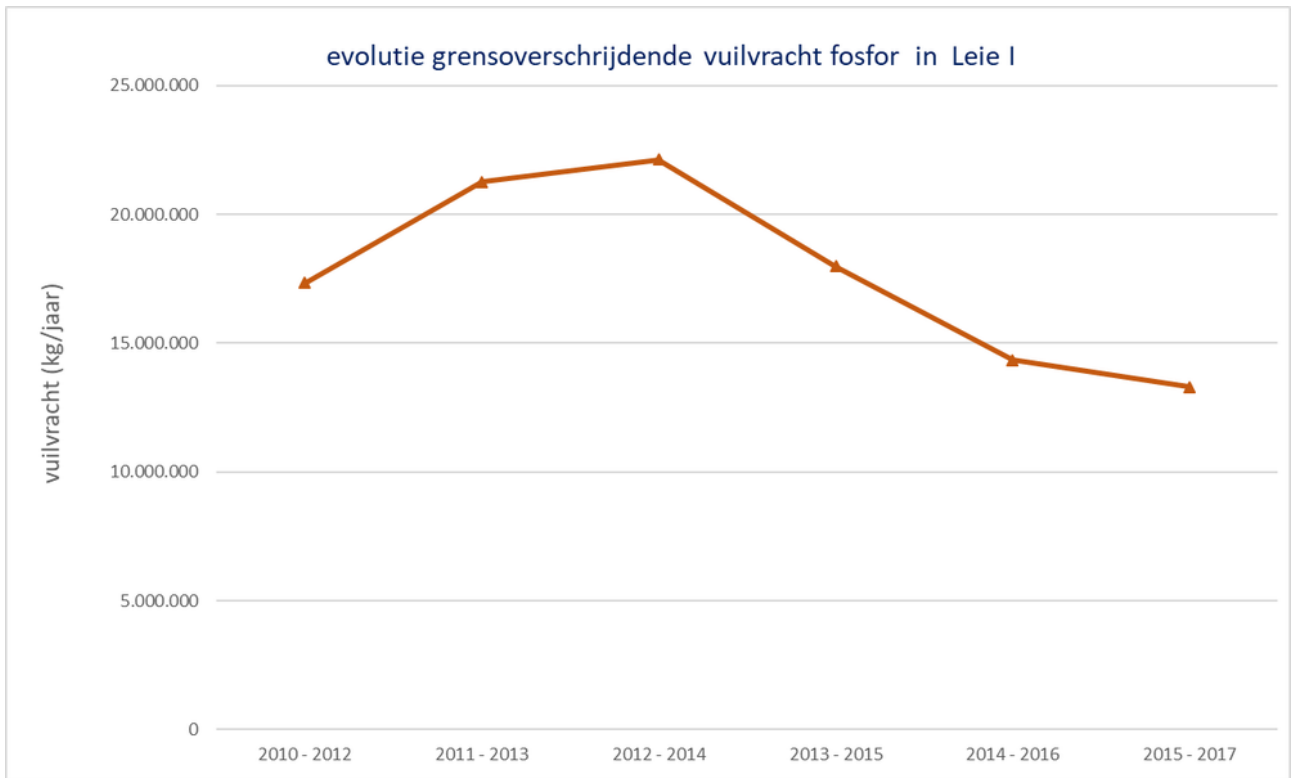
3.1.1.5 Grensoverschrijdende vuilvrachten

In het Leiebekken komen er ook vuilvrachten vanuit Wallonië en Frankrijk terecht.

Er zijn enkel gegevens over de grensoverschrijdende vuilvrachten voor de Leie zelf beschikbaar. Dit in combinatie met de complexiteit van dergelijke berekeningen maakt dat er slechts op grote lijnen uitspraken kunnen worden gedaan over de grensoverschrijdende vuilvrachten.

Algemeen tonen de inschattingen wel aan dat er de laatste jaren een daling waar te nemen is van de drukken afkomstig uit Wallonië en Frankrijk voor de parameters fosfor, stikstof en chemisch zuurstofverbruik, weliswaar na een lichte stijging.

3.2 Gevaarlijke stoffen

De gevaarlijke stoffen worden onderverdeeld in drie grote groepen: zware metalen, pesticiden en

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Liebekken

polyaromatische koolwaterstoffen (PAK's).

Over de verontreiniging door zware metalen is gedetailleerde info beschikbaar op bekkenniveau. Pesticiden, PAK's en eventuele overige industriële polluenten worden in oppervlaktewater slechts steekproefgewijs of in het kader van een gebieds- of sectorgerichte campagne gemeten. In het Leiebekken zijn gerichte bemonsteringen gebeurd mbt pesticiden. Over andere gevaarlijke stoffen is er geen bekkenspecifieke info voorhanden.

Voor meer informatie over gevaarlijke stoffen, zie stroomgebiedniveau³⁸.

Zware metalen

De druk van zware metalen is in het Leiebekken voor alle bemeten parameters gemiddeld t.o.v. de andere bekkens. Er is geen enkel zwaar metaal in het Leiebekken dat een grotere of lagere druk kent dan het gemiddelde van de bekkens.

Druk vanuit de sectoren

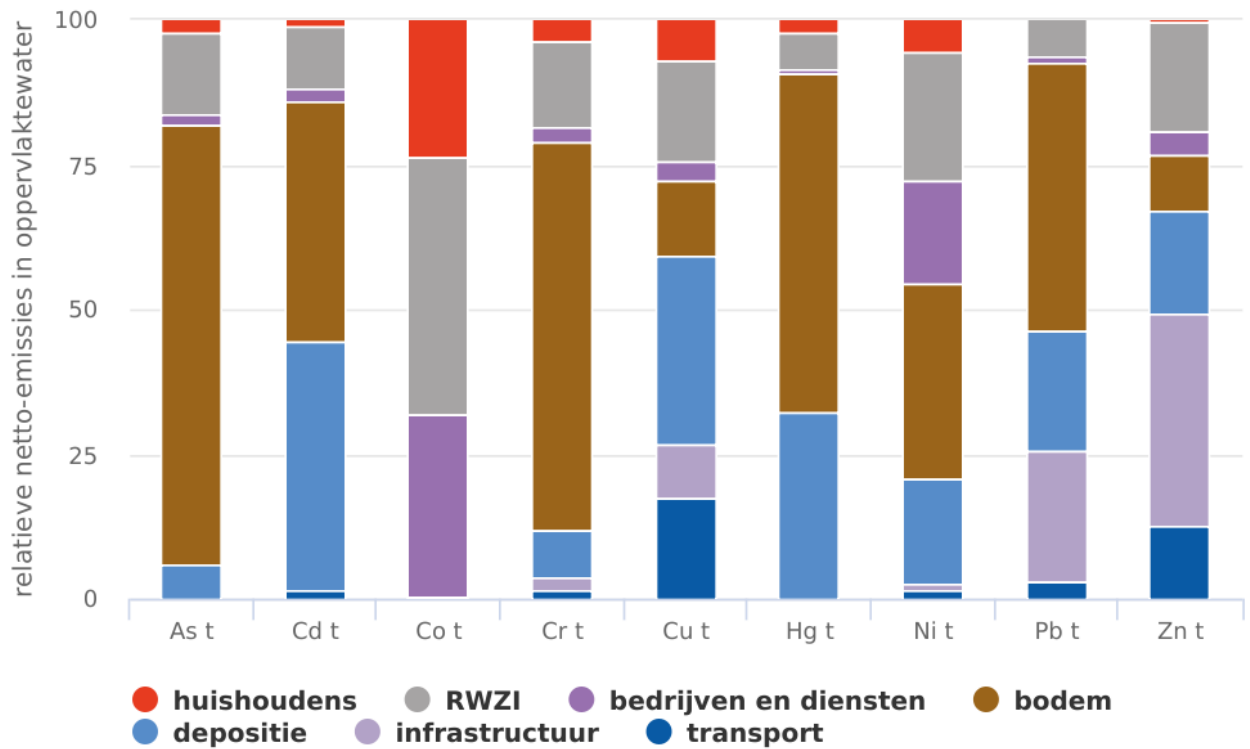
Globaal gezien leveren bodem en depositie de grootste druk van zware metalen binnen het bekken, met name voor cadmium, chroom, arseen, kwik en lood. Voor het zwaar metaal kobalt vormen de RWZI's de grootste druk.

In vergelijking met het Vlaamse gemiddelde is de druk van bodem gemiddeld, omdat de bodemerosieproblematiek in het Leiebekken regionaal is. In absolute termen is depositie iets lager in het Leiebekken dan het gemiddelde van de andere bekkens.

³⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/analyses>

verontreiniging door zware metalen

grafiek

Pesticiden

In het afstroomgebied van de Heulebeek zijn op de Wulfsdambeek, Papelandbeek en drie meetpunten op de Heulebeek bemonsteringen voor pesticiden gebeurd. Er zijn overal normoverschrijdingen voor herbiciden, zoals flufenacet en diflufenican, geregistreerd. Die worden respectievelijk gebruikt bij de teelt van maïs en granen. Daarnaast zijn normoverschrijdingen voor insecticiden gemeten, zoals methiocarb. Dit wordt toegepast bij groententeelt, fruitbomen en sierplanten. Het aantal normoverschrijdingen was op alle vijf de metingen gelijkaardig, maar de grootste normoverschrijdingen waren op de Wulfsdambeek.

3.3 Hydromorfologische veranderingen

Structuurkwaliteit

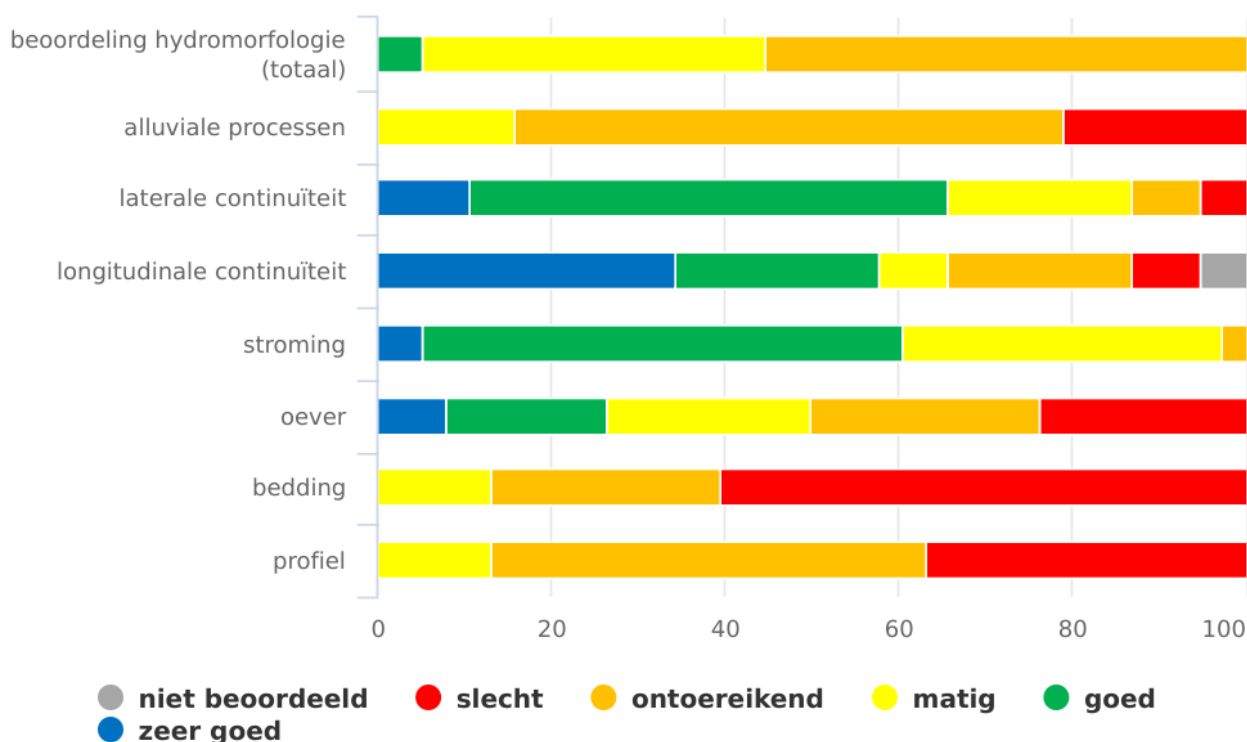
De structuurkwaliteit beïnvloedt in belangrijke mate het halen van een goede ecologische toestand. De structuur van de waterloop is in het verleden echter vaak onderhevig geweest aan menselijke invloeden (waterkracht, transport, waterbeheer,...). In het Leiebekken is hierdoor slechts 5 % van de waterlopen goed op dit vlak.

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

hydromorfologische kwaliteitswaardering (VL en L1)

grafiek

Voor de deelmaatlatten alluviale processen, oever, bedding en profiel laten vaak te wensen over. Deze deelmaatlatten scoren iets slechter dan het Vlaamse gemiddelde. Grootschalige herkalibratiewerken zoals het uitdiepen en indijken ten behoeve van de scheepvaart en het verhogen van de afvoercapaciteit, resulteren in slechte scores voor deze parameters.

De Palingbeek en de Oude Mandel hebben een goede beoordeling voor hydromorfologie. Deze waterlopen hebben goede oevers, meanders en een goede stroming. De slechtste waterlopen in het Leiebekken op vlak van hydromorfologie zijn de Despierrebeek, de kanalen en de Leie. Ook in de afstroomgebieden van de Gaverbeek scoren verschillende waterlopen ontoereikend, zoals de Kasselrijbeek, de Keibeek en de Gaverbeek zelf. De grootste knelpunten zijn de deelmaatlatten profiel, bedding en alluviale processen.

De Leie werd ingedijkt en veel meanders zijn afgesneden. Hierdoor werd het riviermilieu eenvormig gemaakt en verdwenen paaiplaatsen voor vissen. De natuurlijke relatie tussen de rivier en haar vallei werd grotendeels verbroken. Door rivierherstel in het kader van het project Seine-Schelde wordt getracht om de natuurlijke waarde te herstellen.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de structuurkwaliteit in het bekken, zie hoofdstuk

toestand³⁹.

Vismigratieknelpunten

Het waterloppennetwerk is sterk versnipperd door de aanwezigheid van allerlei barrières. Naargelang de aard en de locatie van de barrière is de impact meer of minder belangrijk op de visgemeenschappen. Verschillende vissoorten kennen een verschillend paai- en migratiegedrag. De knelpunten zijn dan ook in zekere mate vis-afhankelijk.

Voor het herstel van vrije vismigratie in Vlaanderen is, in uitvoering van de Benelux-beschikking, een [prioriteitenkaart](#) opgesteld waarop de belangrijkste waterlopen voor het visbestand staan aangeduid en die dus als eerste knelpuntvrij moeten worden gemaakt (prioriteit 1+2).

In het Leiebekken zijn de Leie, de Toeristische Leie en de Geluwebeek als prioritaire waterlopen voor vismigratie aangeduid.

In totaal zijn er in het Leiebekken een 25-tal geïnventariseerde vismigratieknelpunten aanwezig. Van kleine drempels in de bovenlopen tot grote uitwateringsconstructies of sluizen op de kanalen.

Vismigratie vanuit andere bekkens naar het Leiebekken kent een knelpunt aan het sluizencomplex in Merelbeke in het bekken van de Gentse Kanalen. Bij het oplossen van dit migratieknelpunt zal meer migratie naar het Leiebekken mogelijk zijn en zal het visbestand rijker worden.

Daarnaast moeten de vissen vanuit de Leie in de zijwaterlopen kunnen trekken. Op de Gaverbeek die afwatert richting Waregem vormen de stuwen nog vijf op te lossen vismigratieknelpunten. Deze bevinden zich ter hoogte van de monding in de Leiemeander te Sint-Baafs-Vijve, net opwaarts RWZI Waregem, ter hoogte van park Casier, net opwaarts de hippodroom en net opwaarts de Expresweg. In de Gaverbeek die afwatert richting Harelbeke vormt de lange inkokering een probleem voor vissen door te weinig licht en bijgevolg te weinig voedsel. Op andere waterlopen, zoals bijvoorbeeld de Heulebeek en de Kasselrijbeek, zorgen de betonnen oevers en bodem er voor dat vissen bij veel regenval wegspoelen.

Ook op onder andere de Markebeek met een geschikt leefgebied voor vissen vormt een drempeltje van tien centimeter een niet te overbruggen knelpunt, en zeker in droge perioden als er nauwelijks debiet is.

Op het geoloket vismigratie⁴⁰ kan u vismigratieknelpunten of gerealiseerde visdoorgangen opzoeken.

3.4 Overstromingen en wateroverlast

Overstromingen zijn een natuurlijk verschijnsel. Vooral tijdens de winterperiodes zorgt de verhoogde aanvoer van water ervoor dat waterlopen hun winterbedding aanspreken en dus buiten hun oevers

³⁹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/drukken/hydromorfologische-veranderingen/leie_hydromorfologische-kwaliteitswaardering

⁴⁰ <https://www.vmm.be/data/vismigratie>

treden. Dit zijn zogenaamde **fluviale overstromingen**. Overstromingen worden niet enkel veroorzaakt door overstroming vanuit de waterloop. Vooral in het geval van zomeronweders is het vaak **afspoelend regenwater** dat problemen veroorzaakt. Dit zijn de zogenaamde **pluviale overstromingen**.

Op www.waterinfo.be⁴¹ kunnen de overstromingsgevoelige gebieden worden geraadpleegd, evenals de **overstromingsgevaarkaarten**. Die beschrijven de fysische eigenschappen van de overstromingen, zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De **overstromingsrisicokaarten** brengen de gevolgen voor mens (sociale), ecologie, economie en cultureel erfgoed in kaart.

Waterschade beperken

Overstromingen kunnen niet altijd vermeden worden. De schade binnen de perken houden is dan uiterst belangrijk. Correct informeren is daarbij van cruciaal belang. Op de portaal-site www.waterinfo.be⁴² brengen de waterbeheerders al hun metingen en voorspellingen samen. Zo kunnen de nodige maatregelen getroffen worden om waterschade tot een minimum te beperken.

In het Leiebekken hebben zich in het verleden meermaals zware overstromingen voorgedaan. Naar aanleiding daarvan zijn al diverse maatregelen genomen: de inrichting van gecontroleerde overstromingsgebieden en wachtbekkens (bijvoorbeeld het GOG op Heulebeek, het GOG op de Roobeek, het GOG op de Maalbeek), de bouw van stuwen en pompstations (bijvoorbeeld pompstation aan de monding van de Rosdambeek in de Leie), de aanleg van (plaatselijke) dijken, enz..

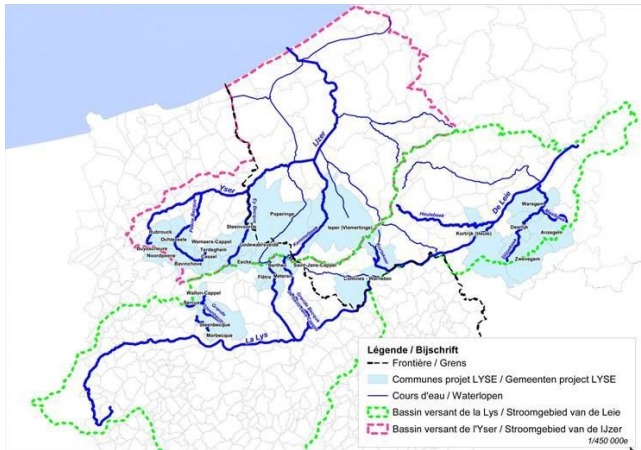
Ondanks de verschillende maatregelen die reeds genomen zijn, wordt het Leiebekken nog regelmatig geconfronteerd met ernstige vormen van wateroverlast. Door de klimaatverandering zullen er in de toekomst nog vaker overstromingen optreden, ook in gebieden die nu nog geen problemen van wateroverlast kennen. De te verwachten impact van klimaatverandering op overstromingen kan bekeken worden op het klimaatportaal Vlaanderen⁴³.

⁴¹ <http://www.waterinfo.be>

⁴² <http://www.waterinfo.be>

⁴³ <http://klimaat.vmm.be>

'Project Lyse probeert de overstromingsrisico's

te verkleinen'

Door de klimaatverandering, veranderingen in het grondgebruik en de toenemende verstedelijking in de grensoverschrijdende gebieden langs de Leie, zijn de gemeenten in die gebieden steeds kwetsbaarder geworden voor overstromingen. Het project Lyse⁴⁴ wil een geïntegreerd beheer van het overstromingsrisico tot stand brengen door diverse grensoverschrijdende acties uit te voeren in Wallonië, Frankrijk en Vlaanderen.

Het project omvat het bewustzijn van het overstromingsrisico bij de plaatselijke bevolking te verbeteren, het realiseren van retentiebekkens met een solidariteit tussen boven- en benedenstroomse gebieden, en het realiseren van milieuvriendelijke waterbouwkundige voorzieningen.

Er was de aanleg van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Maalbeek ter beveiliging van de industriële zone in Waregem. Verder moet onder andere een gecontroleerd overstromingsgebied op de Slijpbeek voor minder wateroverlast zorgen.

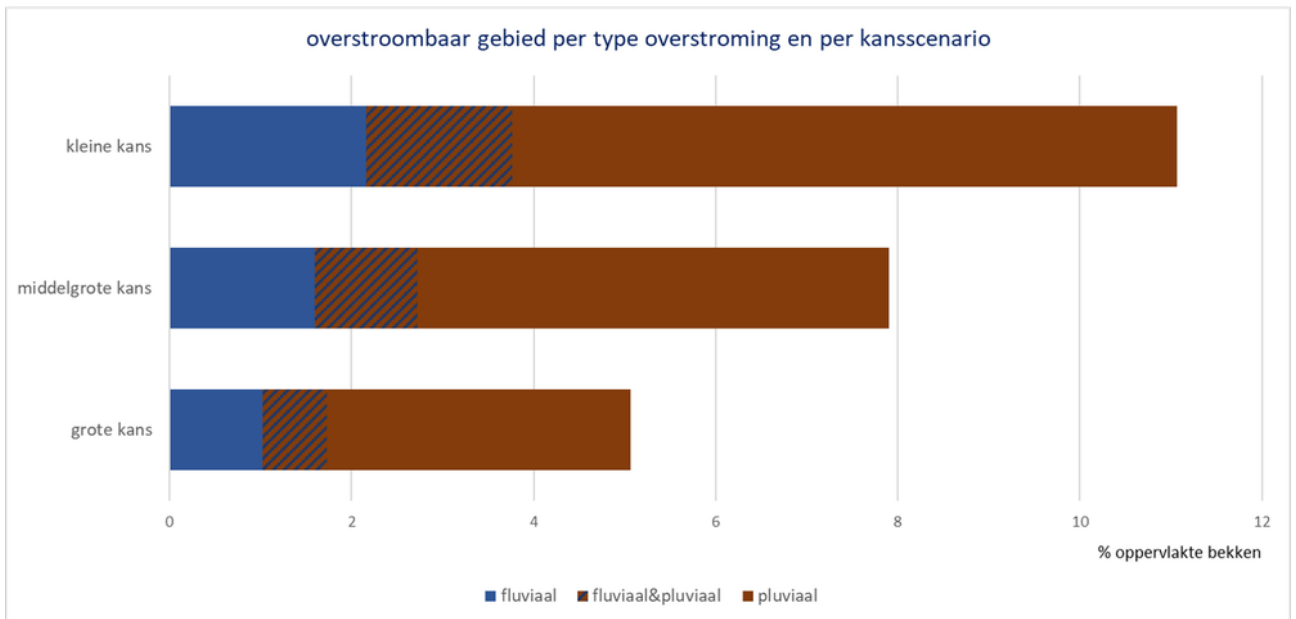
3.4.1 Overstromingsrisico

In het Leiebekken is het **overstromingsrisico** (dit is de kans dat zich een overstroming voordoet in combinatie met de mogelijke negatieve gevolgen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische bedrijvigheid) vergeleken met de rest van Vlaanderen **vrij groot**: ongeveer 5 % van de oppervlakte van het bekken overstroomt bij een overstroming (fluviaal + pluviaal) met grote kans op voorkomen (T10, dwz de kans dat die overstroming van deze omvang zich voordoet is gemiddeld 1 keer in de 10 jaar), bij een overstroming met kleine kans (T1000) stijgt dit tot 11%. Het Leiebekken is kwetsbaar voor zowel pluviale als fluviale overstromingen.

Het meest overstromingsgevoelig zijn de Toeristische Leie en de Oude Mandel (een grote kans op overstromingen tot 10 %). Het minst getroffen worden de clusters van Leie I, Leie II en Leie III (grote kans rond 3 %).

⁴⁴ <https://www.interreg-lyse.eu/het-project-lyse/?lang=nl>

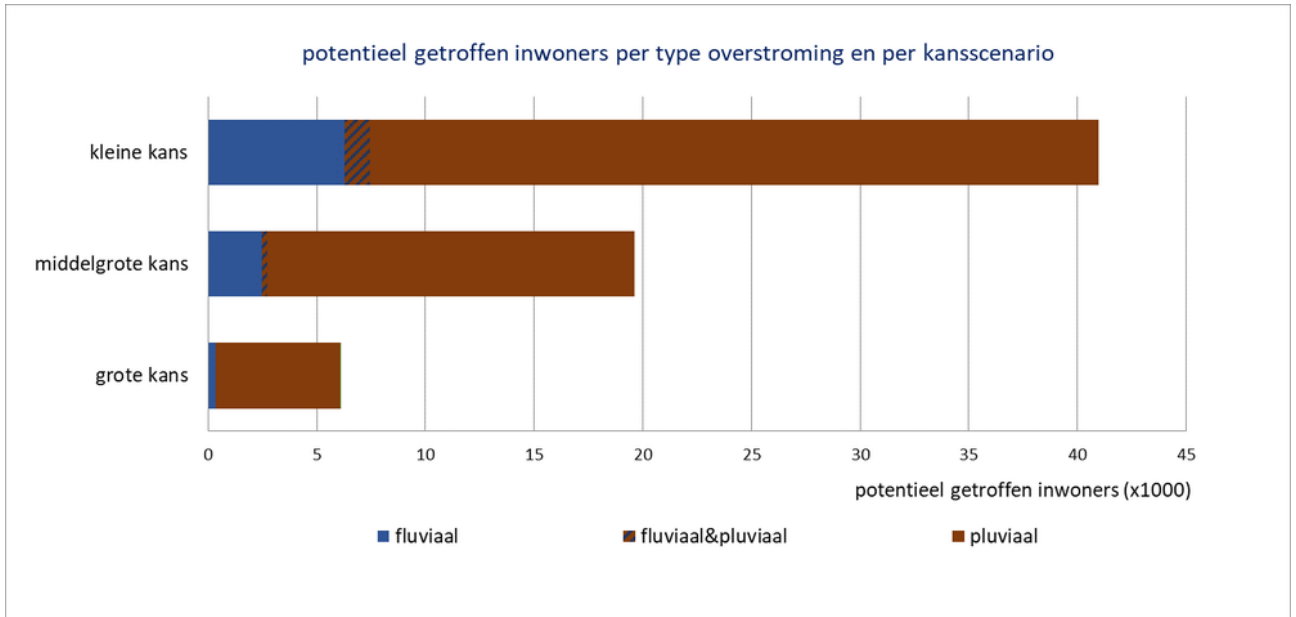

3.4.2 Getroffen inwoners

In het Leiebekken worden veel **inwoners getroffen door pluviale overstromingen** (tot 6.000 personen bij een overstroming van een omvang die zich gemiddeld eens in 10 jaar voordoet). Inwoners die in een vallei wonen, kunnen getroffen worden door zowel fluviale als pluviale overstromingen.

In het gebied van de stroomopwaartse Mandel (Roeselare, Ardoonie, ..) lopen de meeste mensen risico op overstromingen en wateroverlast. Dit aantal loopt op van 2.200 inwoners bij een grote kans tot maar liefst 12.000 inwoners bij een kleine kans. Ook in de afstroomgebieden van Leie I en Leie II zijn heel wat inwoners bedreigd. In de gebieden van de Leie III en de afwaartse Mandel lopen het minst aantal personen het risico om getroffen te worden door overstromingen en wateroverlast.

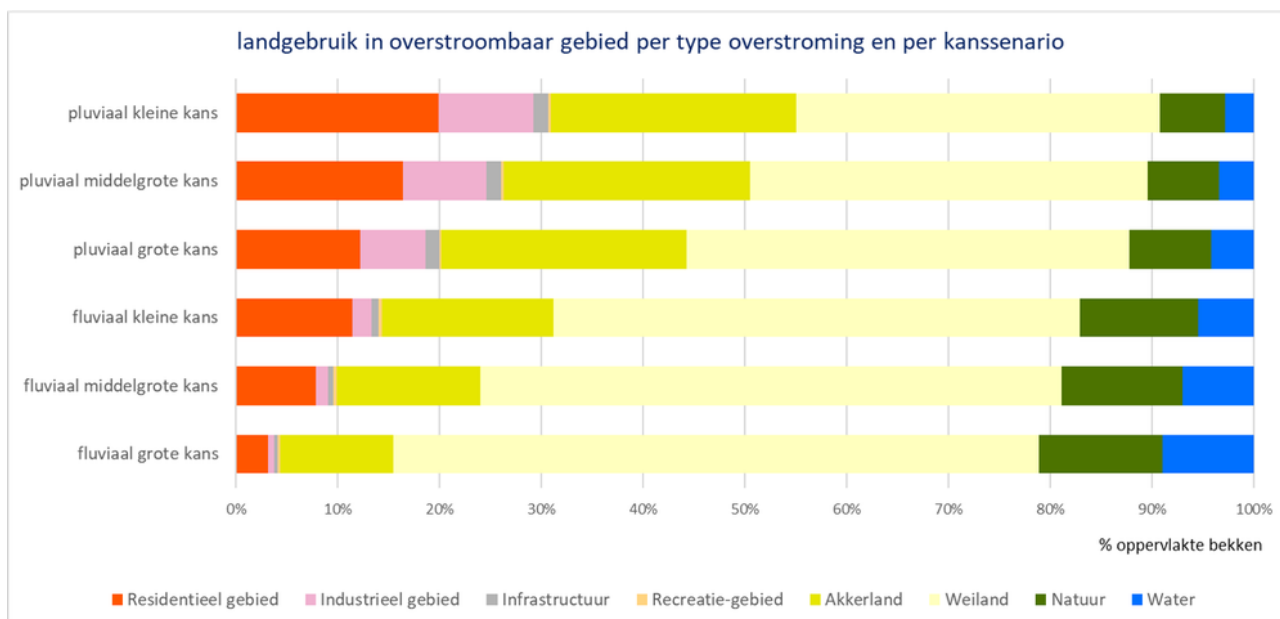

3.4.3 Landgebruik in overstroombaar gebied

Zowel bij pluviale als fluviale overstromingen overstroomt in het Leiebekken vooral weiland. Bij fluviale overstromingen overstroomt veel meer weiland dan bij pluviale overstromingen. Dit komt omdat valleigronde van de waterlopen vaak als weiland in gebruik zijn. Hun aandeel neemt wel af naarmate een overstroming een kleinere kans op voorkomen heeft. Ook akkerland en natuur vormen een aanzienlijk deel van de oppervlakte dat overstroomt bij fluviale overstromingen.

Opvallend is de sterke stijging van het areaal woongebied dat overstroomt zowel bij een pluviale als fluviale overstroming van overstromingen met grote kans naar overstromingen met een kleine kans. Bij de fluviale overstromingen komt dit vooral door de historisch gegroeide steden en dorpen langs waterlopen. Bij pluviale zijn de laag gelegen wijken met veel verharde oppervlakte daar voor een groot deel verantwoordelijk voor. Verder is het opvallend dat bij pluviale overstromingen het aandeel industrieel gebied en residentieel gebied groot wordt bij pluviale overstromingen met een kleine kans. Bij zeer hevige regenval zijn verharde oppervlakten heel kwetsbaar.

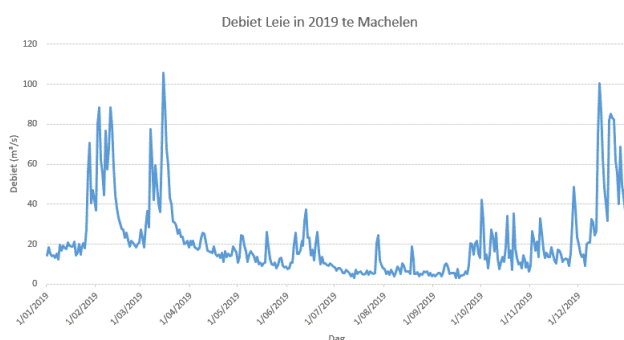

3.5 Waterschaarste en droogte

Aanhoudende droogte leidt tot hinder voor de sectoren door het tekort aan water en door droogtemaatregelen die genomen of opgelegd worden. Waterbeheerders, waterbedrijven en andere overheidsdiensten stellen een hoger peil in, passen de stuwregeling voor schepen aan, voorzien voeding vanuit andere waterlopen enz. om de impact van de droogte te verminderen. Bijkomend legt de minister of de gouverneur zo nodig watergebruiksbeperkingen voor specifieke toepassingen op, stelt een captatieverbod in of vaardigt een recreatieverbod uit omwille van de aanwezigheid van toxische blauwalgen.

Ingestelde droogtemaatregelen kan u raadplegen via www.opdehoogtevandroogte.be⁴⁵.

Lagere peilen en afvoeren in de waterlopen hebben verhoogde watertemperaturen, lage(re) zuurstofconcentraties, hogere concentraties aan polluenten, een verminderde werking van visdoorgangen, droogval, enz. tot gevolg. Dit kan leiden tot een verslechterde ecologische toestand. Ook de kans op acute ecologische problemen zoals

⁴⁵ <http://www.opdehoogtevandroogte.be/>

Ook **huishoudelijke** (overstorten, effluent RWZI, niet aangesloten huizen) en **industriële lozingen** kunnen grote hoeveelheden zwevende stof bevatten.

Jarenlange huishoudelijke lozingen hebben voor een dikke sliblaag gezorgd in bijvoorbeeld de Neerbeek.

4 TOESTAND

De drukken op het watersysteem door onder meer nutriënten, gevaarlijke stoffen of aanpassingen aan de waterloop, hebben een belangrijke impact op de toestand van het watersysteem.

De Europese Kaderrichtlijn Water stelt strenge eisen aan de toestand van het watersysteem en scheidt het kader voor de toestandsbeoordeling.

Het is in ieders belang om die goede kwaliteit na te streven. Een goede watertoestand biedt immers kansen aan mens, natuur, en tal van andere actoren. Water zal meer inzetbaar zijn voor verschillende toepassingen, recreatie op en rond water wordt aantrekkelijker, er zijn geen vervuilde waterlopen meer,...

Ook op vlak van waterkwantiteit willen we de druk zo veel mogelijk beperken om een goede toestand van de watervoorraden te bereiken.

4.1 Oppervlaktewaterkwaliteit

Een 'goede oppervlaktewaterkwaliteit' betekent dat zowel de ecologische toestand als de chemische toestand van het oppervlaktewater tenminste 'goed' zijn.

Wat die goede toestand precies inhoudt, is in de kaderrichtlijn Water omschreven in de vorm van **milieudoelstellingen**.

De **beoordeling** van de **toestand** gebeurt per oppervlaktewaterlichaam.

De referentieperiode voor de beoordeling is 2016-2018.

Milieudoelstellingen

Milieudoelstellingen zijn onder de vorm van milieukwaliteitsnormen vastgelegd. Die normen zijn op een wetenschappelijke manier vastgelegd. De milieudoelstellingen waaraan een waterlichaam moet voldoen, zijn afhankelijk van de karakterisering van het waterlichaam⁴⁶. In sterk veranderde en kunstmatige wateren heeft het biologische leven niet dezelfde ontwikkelingskansen. Daarom hebben deze wateren een aangepaste doelstelling, namelijk een goed ecologisch potentieel (ipv goede ecologische toestand).

Er zijn ook een aantal waterlichamen die specifieke (verscherpte) doelstellingen hebben omwille van hun ligging in beschermde gebieden (drinkwaterwingebied, speciale beschermingszones,...).

Voor meer informatie over de milieudoelstellingen, zie stroomgebiedniveau⁴⁷.

⁴⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/karakterisering-oppervlaktewaterlichamen>

⁴⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/milieudoelstellingen>

Per waterlichaam kunnen de milieudoelstellingen geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁴⁸.

Karakterisering oppervlaktewaterlichamen

Er zijn in het Leiebekken 13

Vlaamse oppervlaktewaterlichamen, 25 lokale oppervlaktewaterlichamen van 1ste orde en 45 lokale oppervlaktewaterlichamen van 2de orde.

12 van de 13 Vlaamse waterlichamen en alle lokale waterlichamen van 1ste en 2de orde behoren tot de categorie 'rivier'.

De Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in het Leiebekken behoren tot de watertypes 'grote beken' en 'grote rivieren'. Daarnaast is De Gavers in Harebeke het enige 'groot, diep, eutroof, alkalisch meer'. Alle lokale waterlichamen van 1ste orde zijn van het type 'kleine beek'.

In het Leiebekken hebben bijna alle Vlaamse oppervlaktewaterlichamen het statuut 'sterk veranderd'. De Gavers en het kanaal Roeselare-Leie zijn 'kunstmatige' waterlichamen. Enkel de Oude Mandel wordt als een 'natuurlijk' Vlaams waterlichaam beschouwd. Ook bij de lokale waterlichamen van 1ste orde zijn de waterlichamen met een 'sterk veranderd' statuut in de meerderheid (84 %). Enkel de Duivebeek, de Devebeek, de Oude Mandel en La Haute Planche worden als natuurlijke lokale 1ste orde waterlichamen beschouwd.

Opm: deze karakterisering gaat in vanaf de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Voor de analyses en beoordelingen werd gebruik gemaakt van de waterlichamen (karakterisering) en hun normkader goedgekeurd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

⁴⁸ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

[karakterisering oppervlaktewaterlichamen geoloket](#)

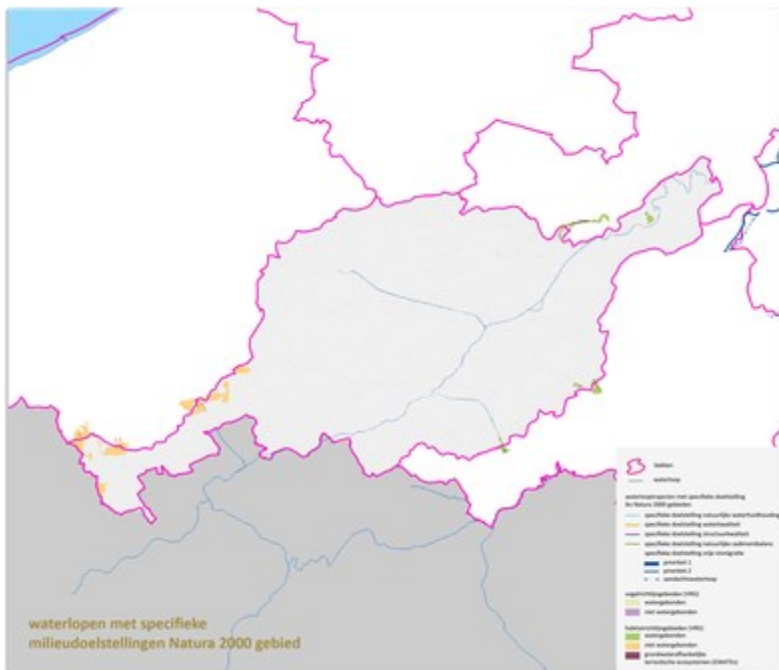
Voor het wetgevend kader en de methodiek voor de afbakening en verdere indeling van de oppervlaktewaterlichamen, zie [stroomgebiedniveau](#).

Per waterlichaam kan de karakterisering geraadpleegd worden in de [waterlichaamfiches](#).

Beschermde gebieden oppervlaktewater

Natura 2000 gebieden

specifieke doelstellingen

Voor de

oppervlaktewaterafhankelijke habitat- (SBZ-H) en vogelrichtlijngebieden (SBZ-V) die onder invloed staan van een Vlaams of lokaal 1ste orde waterlichaam, kunnen bijkomende specifieke doelstellingen geformuleerd worden. Deze zijn bedoeld om de Europees beschermde habitattypen en soorten waarvoor specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) werden geformuleerd, duurzaam in stand te kunnen houden. De formulering van de specifieke doelstellingen is gebeurd op niveau van het waterlooptraject waar de betrokken soort of habitat actueel voorkomt of volgens de S-IHD dient uit te breiden. De oppervlaktewatergerelateerde specifieke doelstellingen werden geclusterd in 5 categorieën: (1) waterlopen waar een natuurlijke waterhuishouding wordt nagestreefd; (2) trajecten waar voor bepaalde parameters strengere kwaliteitseisen nodig zijn dan deze voorzien binnen de basismilieukwaliteit; (3) trajecten waar een verbeterde structuurkwaliteit wordt nagestreefd; (4) trajecten waar een natuurlijke sedimentbalans wordt nagestreefd en (5) trajecten waar vrije vismigratie wordt nagestreefd.

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Liebekken

Opm: deze specifieke doelstellingen gaan in vanaf de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Voor de analyses en beoordelingen werd gebruik gemaakt van het normkader goedgekeurd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

[Waterlichamen met specifieke doelstelling oppervlaktewater Natura 2000 gebied geoloket](#)

Voor meer informatie over de oppervlaktewater- en grondwatergerelateerde specifieke doelstellingen Natura 2000 gebieden, zie [stroomgebiedniveau](#).

toestand

Voor het Liebekken waren er *in de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen* geen oppervlaktewaterlichamen opgenomen met een strengere doelstelling waterkwaliteit (>8 mg/O₂ opgeloste zuurstof en <4,3 mg/O₂ BZV).

Beschermde gebieden drinkwater

In het spaarbekken De Gavers is de toestand van de bacteriologische parameters goed. De toestand voor chemische parameters met een milieukwaliteitsnorm is goed, waarbij de geleidbaarheid echter een risico vormt. De toestand voor de pesticiden in De Gavers is voor de meeste pesticiden goed, maar chloridazon heeft een slechte toestand en ethofumesaat vormt een risico. Bij de ‘andere stoffen’ hebben AMPA en Metformin een slechte beoordeling, en Desfenylchloridazon vormt een risico.

De kwaliteit van de voedende waterlopen is belangrijk voor de drinkwatermaatschappijen omdat de kwaliteit van het water sturend is voor de inname. De waterkwaliteit van deze voedende waterlopen is veelal minder goed dan dat van het spaarbekken zelf.

Voor meer informatie, zie [stroomgebiedniveau](#) en [Achtergronddocument Bronbescherming drinkwater](#).

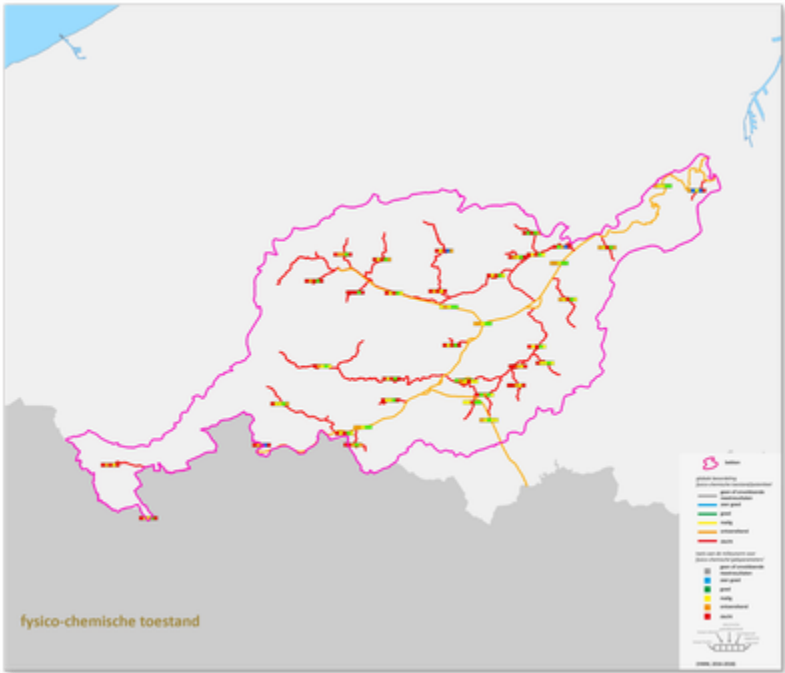
Andere beschermde gebieden

Voor de (beoordeling van de) milieudoelstellingen in de beschermde gebieden '*zwemwateren*' en '*nutriëntgevoelige gebieden*', zie [stroomgebiedniveau](#).

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de [waterlichaamfiches](#).

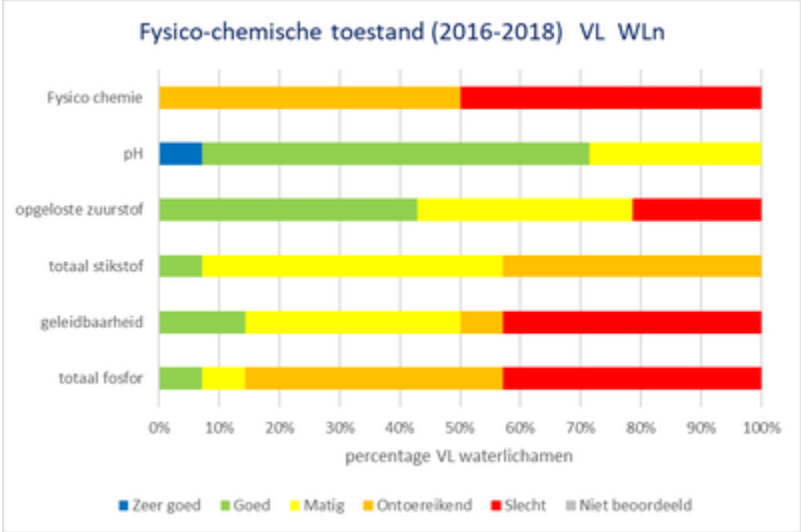
fysico-chemie

Zowel voor de Vlaamse als voor de lokale oppervlaktewaterlichamen is fosfor de belangrijkste fysico-chemische probleemparemeter in het Leiebekken. Slechts 57% van de Vlaamse waterlichamen en amper 16% van de lokale waterlichamen scoort niet slecht voor fosfor. Opgeloste zuurstof en geleidbaarheid scoren iets minder slecht, met telkens ruim de helft van alle waterlichamen (Vlaams en lokaal 1ste orde samen) die niet slecht scoren.

Vlaamse waterlichamen

Omwille van het 'one out all out'-principe scoort de helft van de Vlaamse oppervlaktewaterlichamen ontoereikend voor de fysico-chemie en de andere helft scoort slecht. Voor parameter stikstof is er geen enkel Vlaams waterlichaam meer die slecht scoort, waarbij de meerderheid de matige beoordeling haalt.

De grootste knelpuntparameters zijn geleidbaarheid en fosfor, en in mindere mate opgeloste

Hierbij geldt het one-out, all-out principe: het slechtst scorende kwaliteitselement bepaalt de globale toestandsbeoordeling van het waterlichaam.

Voor meer informatie over de beoordeling van de toestand, zie stroomgebiedniveau⁴⁹.

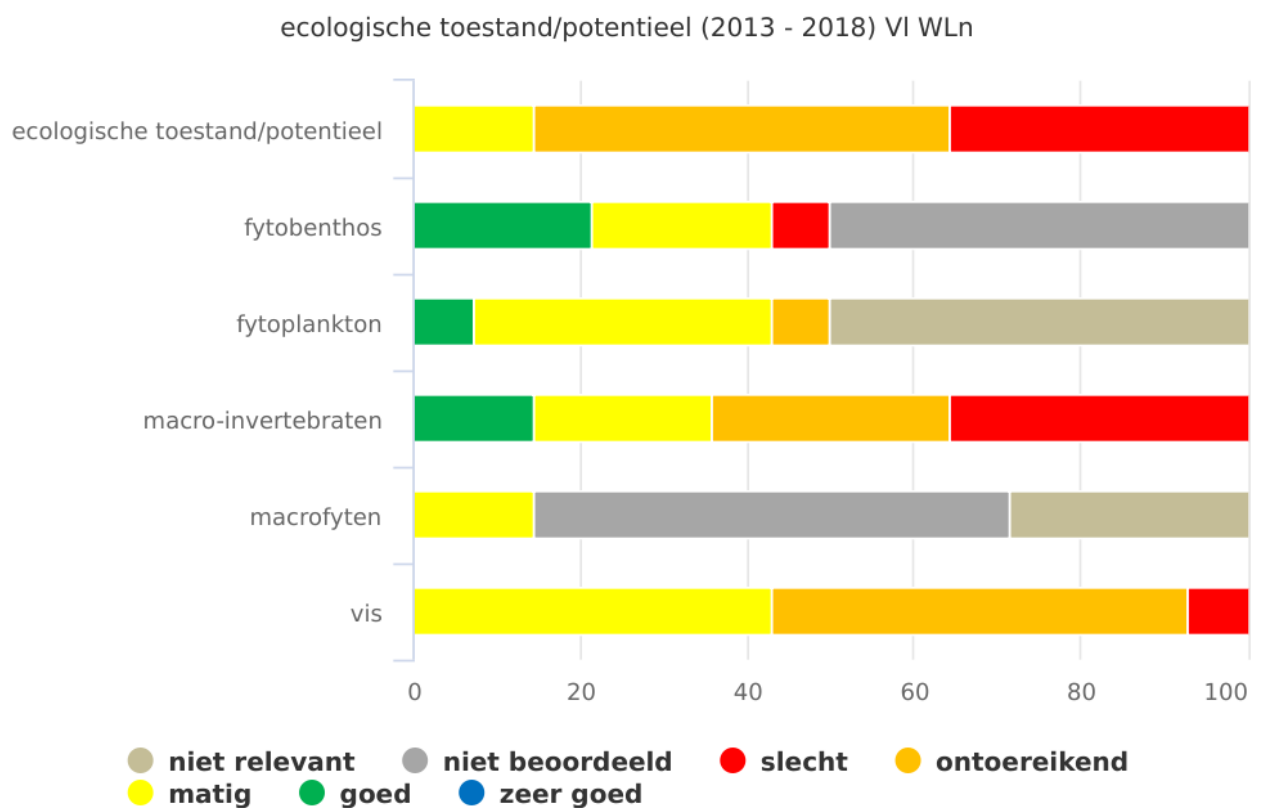
fysico-chemie⁵⁰

4.1.1.1 algemene beoordeling

Geen enkel oppervlaktewaterlichaam haalt de goede ecologische toestand in het Leiebekken.

Vlaamse waterlichamen

De meeste Vlaamse waterlichamen in het Leiebekken hebben nog steeds een ontoereikende (50 %) of slechte (36 %) beoordeling voor ecologische toestand/potentieel. Voor de verschillende deelparameters is er de voorbije jaren wel een verbetering merkbaar. Volgens het 'one out all out' principe zorgt echter een slechte deelparameter voor een totale slechte beoordeling. Macro-invertebraten is de slechtst beoordeelde deelparameter.

⁴⁹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/milieudoelstellingen>

⁵⁰ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/fysico-chemie>

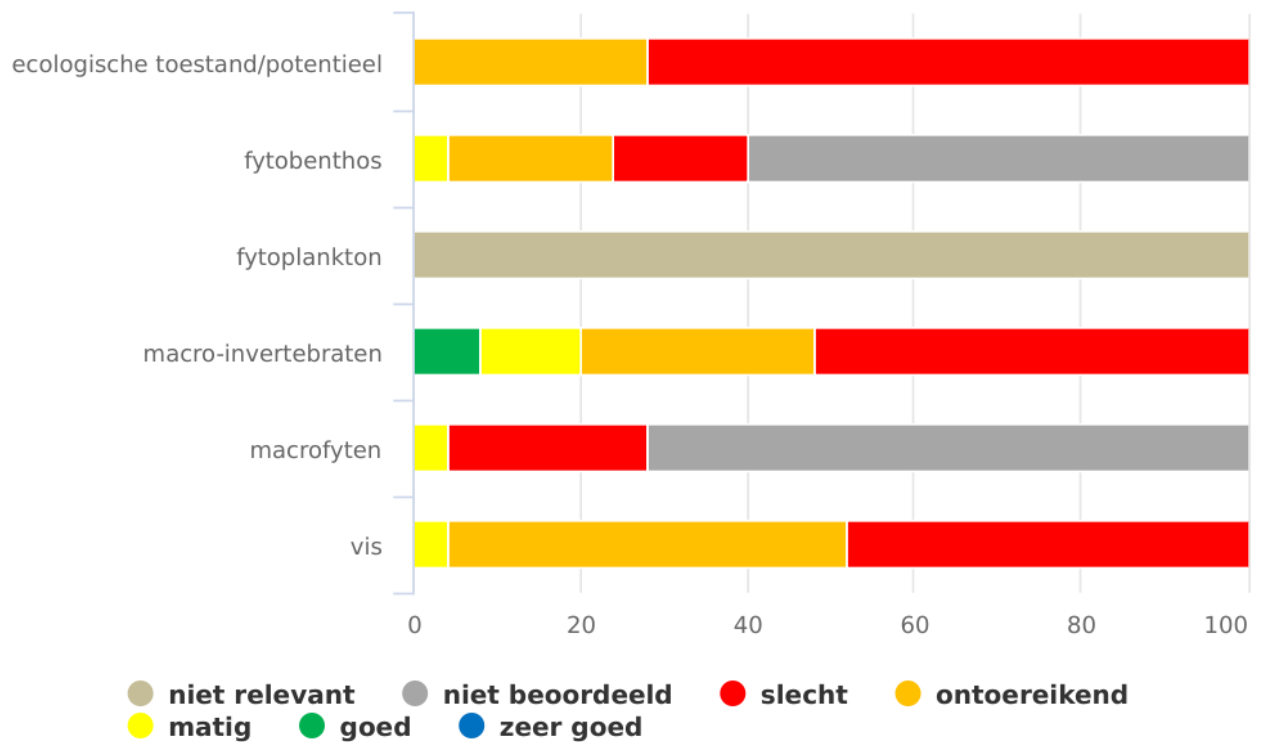

grafiek

Lokale waterlichamen

75 % van de lokale waterlichamen van 1ste orde heeft een slechte score voor de ecologische toestand/potentieel en scoort daarmee slechter dan de Vlaamse waterlichamen. Het overige kwart van de 1ste orde waterlichamen scoort ontoereikend. Net zoals bij de Vlaamse waterlichamen scoort de deelparameter macro-invertebraten duidelijk het slechtst. Ook macrofyten en vis scoren slechter in de lokale waterlichamen.

ecologische toestand/potentieel (2013 - 2018) L1 WLn

grafiek

Gebiedsgerichte informatie over de ecologische toestand van specifieke oppervlaktewaterlichamen, kan worden geraadpleegd in de rubrieken gebiedsgerichte beoordeling⁵¹ en evolutie ecologische toestand⁵².

⁵¹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/algemene-beoordeling/leie_ecologische-toestand-potentieel-vl-wln

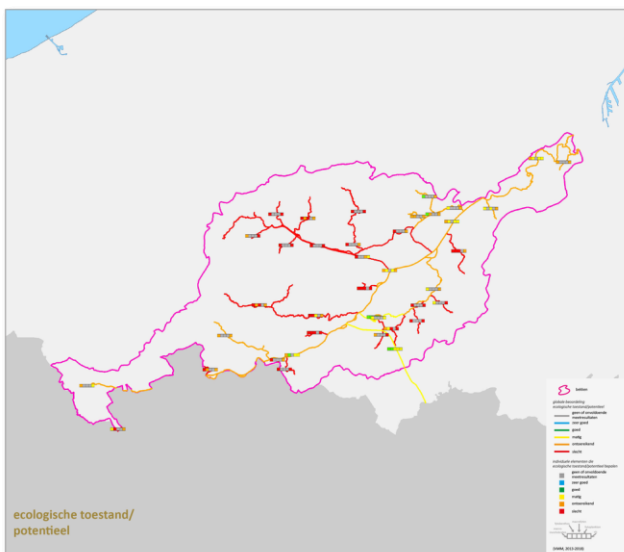
⁵² https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/algemene-beoordeling/leie_ecologische-toestand-potentieel-l1-wln

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de [waterlichaamfiches](#).

Merk op dat in de beoordeling van de ecologische toestand/potentieel de biologische kwaliteitselementen doorslaggevend zijn. De fysisch-chemische kwaliteit (niet weergegeven op de grafieken) kan de ecologische toestand/potentieel niet minder goed dan 'matig' maken. Daarnaast willen we ook benadrukken dat voor de parameter vis niet alle waterlopen systematisch bemonsterd werden en er gebruik werd gemaakt van interpolaties.

4.1.1.2 gebiedsgerichte beoordeling

Vlaamse waterlichamen

In het Leiebekken zijn het kanaal Kortrijk-Bossuit en de Gaverbeek II de enige Vlaamse waterlichamen die de matige toestand halen. Voor fyto-benthos en macro-invertebraten is de beoordeling van het kanaal Kortrijk-Bossuit zelfs goed. De macrofyten, vissen en fytoplankton beoordeling zorgen echter voor de matige beoordeling. De Gavers in Harelbeke scoort goed voor fyto-benthos, fytoplankton en macro-invertebraten, maar ontoereikend voor vissen waardoor de totale beoordeling ontoereikend is.

De Heulebeek, Devebeek en Mandel zijn de slechtste Vlaamse waterlichamen in het Leiebekken met telkens twee deelmaatlaten die slecht scoren. Vooral macro-invertebraten is op deze waterlichamen slecht.

Lokale waterlichamen

De lokale oppervlaktewaterlichamen met een ontoereikende waterkwaliteit zijn onder meer de Kattebeek, Speibeek, Duivebeek, Oude Mandel, Geluwebeek en Douvebeek. De Speibeek en Oude Mandel scoren goed voor macro-invertebraten, maar zijn nog ontoereikend voor vis. Ook in de andere lokale waterlichamen is vis ontoereikend of slecht, met de Douvebeek met een matige score

als uitzondering. Macrofyten scoort veelal slecht. Enkel in de Kattebeek is er een matige beoordeling voor macrofyten. Macro-invertebraten scoort, naast de Speibeek en Oude Mandel die goed scoren, enkel matig op de Kattebeek en Maalbeek. Elders is de beoordeling voornamelijk slecht of ontoereikend.

Er zijn er nog heel wat lokale waterlichamen die slecht scoren, onder meer in de drie grote stroomgebieden centraal in het bekken is de beoordeling slecht. De score voor vissen is veelal slecht. De combinatie van een slechte waterkwaliteit met de aanwezigheid van vismigratieknelpunten waardoor vissen niet stroomopwaarts geraken ligt hier aan de basis. Ook de inkokeringen en gebetonnerde oevers of bodem zorgen voor een afspoeling van het biologisch leven bij hevige regenval. Hierdoor scoort bijvoorbeeld macro-invertebraten in deze waterlopen slecht.

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁵³.

4.1.1.3 evolutie ecologische toestand

Algemeen voor het bekken stellen we t.o.v. de vorige plannen een lichte verbetering van de ecologische toestand/potentieel vast. Het gaat vooral om waterlopen die van een slechte beoordeling opschuiven richting ontoereikende beoordeling. Het kanaal Roeselare-Leie, de Devebeek, de Heulebeek en de Mandel blijven slecht scoren voor de totale ecologische beoordeling. Anderzijds scoort enkel het kanaal Kortrijk-Bossuit matig en haalt nog steeds geen enkele waterloop de goede toestand.

De verbetering van de ecologische toestand doet zich voor onder een opschuiving een slechte beoordeling richting ontoereikende beoordeling. Vooral bij de biologische parameters fyto-benthos (microscopische algen die vastgehecht leven op bodem, oever, waterplanten...) en de vissen zien we een lichte verbetering.

Op niveau van de waterlopen zelf is de evolutie van de biologische parameters wel erg verschillend. Het kanaal Kortrijk-Bossuit verbetert 1 klasse in de totale ecologische beoordeling, onder meer dankzij de vooruitgang voor fyto-benthos en vissen. Ook de Gaverbeek (zowel I als II) en de Oude Mandel zijn een klasse verbeterd door de aanwezigheid van meer vissen en macro-invertebraten. Het afwaartse deel van de Leie (III) gaat vooruit door meer vissen, macro-invertebraten en fytoplankton.

Verder valt op dat de waterlopen met de slechtste beoordeling, zoals de Devebeek, Mandel I en Mandel II, geen vooruitgang kennen. De Heulebeek is hierin een uitzondering en is voor vis en macrofyten vooruit gegaan. Een opvallende negatieve uitschieter is het kanaal Roeselare-Leie. De algemene beoordeling is een klasse verslechterd doordat fytoplankton, macro-invertebraten en vis een klasse gedaald zijn.

⁵³ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/gebiedsgerichte-beoordeling/leie_ecologische-toestand.png

De slechtst scorende biologische parameter in het Leiebekken is macro-invertebraten. De trend voor dit knelpunt is wisselend per waterloop. Fytoplankton is slechter geworden op de kanalen, maar is verbeterd op de volledige Leie. Voor alle andere biologische parameters zien we een status quo tot heel licht positieve trend.

Waterlichaam en Code	Waterlichaam Naam	Prioritering SGBP3	Ecologie		Fytoplankton		Macro-invertebraten		Vis		Significante achteruitgang
			Beoordeling ecologie SGBP2	Beoordeling ecologie SGBP3	toestand SGBP2	toestand SGBP3	toestand SGBP2	toestand SGBP3	toestand SGBP2	toestand SGBP3	
VLO5_44	DIJVEBEK	Gebied - klasse 4	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_45	DIJVEBEK I	AG - klasse 4	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_46	DIJVEBEK II	AG - klasse 4	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_195	KANAAL HANDELARE-LEIE	AG - klasse 4	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_47	HEULEBEEK	AG - klasse 5	3	5	4	3	4	3	4	3	Misclassificatie (macro-invertebraten)
VLO5_169	KANAAL ROESELARE-LEIE	Gebied - klasse 5	4	3	3	4	4	3	4	3	Achteruitgang (fytoplankton, macro-invertebraten en vis)
VLO5_48	LEIE I	AG - klasse 5	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_49	LEIE II	AG - klasse 5	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_50	LEIE III	AG - klasse 5	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_31	HANDELI	Gebied - klasse 5	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_32	HANDELI I	Gebied - klasse 5	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_33	BOUWEL	AG - klasse 4	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_41	ROESELARE-LEIE	AG - klasse 5	4	4	4	4	4	4	4	4	
VLO5_158	KANAAL BOSSUIT-KORTRIJK	AG - klasse 5	4	3	2	3	4	3	4	3	Tijdelijke achteruitgang (fytoplankton)

leeswijzer tabel⁵⁴

oppervlaktewaterlichamen met significante achteruitgang⁵⁵

oppervlaktewaterlichamen met significante achteruitgang

In het Leiebekken zijn er 2 waterlichamen die voor 1 parameter een achteruitgang rapporteren en 1 waterlichaam dat voor drie parameters achteruitgang. Het gaat om een misclassificatie bij de Heulebeek, een tijdelijke achteruitgang op het kanaal Kortrijk-Bossuit en een achteruitgang op het kanaal Roeselare-Leie. Meer duiding staat in de tabel.

Waterlichaam Code	Waterlichaam Naam	Prioritering SGBP3	Ecologie		Macro-invertebraten		Significante achteruitgang	
			Beoordeling ecologie SGBP2	Beoordeling ecologie SGBP3	toestand SGBP2	toestand SGBP3	Beoordeling sign. Achteruitgang	Beschrijving i/v eventuele achteruitgang
VLO5_47	HEULEBEEK	AG - klasse 5	3	5	4	3	Misclassificatie (macro-invertebraten)	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor macro-invertebraten. Op langere termijn is er echter geen achteruitgang te noteren voor dit kwaliteitselement; zowel in 2009 als in 2017 scoorde dit kwaliteitselement slecht. De andere kwaliteitselementen gaan niet achteruit.
VLO5_158	KANAAL BOSSUIT-KORTRIJK	AG - klasse 5	4	3	2	3	Tijdelijke achteruitgang (fytoplankton)	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperkte debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt.
VLO5_169	KANAAL ROESELARE-LEIE	Gebied - klasse 5	4	3	3	4	Achteruitgang (fytoplankton, macro-invertebraten en vis)	Achteruitgang. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fytoplankton. Dit is gerelateerd aan de beperkte debieten ten gevolge van de droge zomers van 2017 en 2018. Er is echter ook een achteruitgang van één klasse voor de kwaliteitselementen vis en macro-invertebraten. Hiervoor is er geen duidelijke oorzaak.

4.1.2 Chemische toestand

De beoordeling van de chemische toestand gebeurt aan de hand van de prioritair en prioritair

⁵⁴ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/evolutie-ecologische-toestand/bes_tabel-evolutie-ecologische-toestand.png

⁵⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/tabellen/toestand/leeswijzer-tabel-evolutie-ecologische-toestand>

gevaarlijke stoffen volgens de richtlijn Prioritaire Stoffen (zware metalen, benzenen, PAK's, pesticiden, specifieke pollutanten). De beoordeling gebeurt volgens 2 kwaliteitsklassen (goed of niet goed). Hoewel de 'andere specifieke verontreinigende stoffen', waarvoor geen Europese norm bestaat, juridisch onder de 'ecologische toestand' vallen, wordt de toestand van deze stoffen eveneens beoordeeld als goed of niet goed.

Verschillende prioritaire en andere specifieke verontreinigende stoffen wordt slechtst sporadisch bemonsterd. Voor deze stoffen is het weinig zinvol om uitspraken te doen op niveau van het bekken en verwijzen we naar het stroomgebiedniveau⁵⁶.

Voor meer informatie over de beoordeling van de chemische toestand, zie stroomgebiedniveau⁵⁷.

Prioritaire stoffen

Enkel de **zware metalen** worden op bijna alle Vlaamse en lokale waterlichamen 1e orde gemeten. Binnen het Leiebekken worden er weinig overschrijdingen vastgesteld, enkel voor kwik in biota, een zogenaamde alomtegenwoordige stof. Kwik kent een overschrijding op Leie I, Leie III en de Toeristische Leie.

In de Leie en het kanaal Kortrijk-Bossuit worden te hoge waarden gemeten voor fluorantheen, een stof die tot de **PAKs** behoort.

Binnen het bekken zijn er weinig overschrijdingen voor gewasbestrijdingsmiddelen. Het pesticide tributyltin scoort slecht op het bovenstroomse gedeelte van de Leie.

Andere alomtegenwoordige stoffen die slecht scoren in de Leie, het kanaal Kortrijk-Bossuit en de Toeristische Leie zijn het insecticide heptachloorepoxyde, de vlamvertragers polybroomdifenylethers en het gefluorideerde oppervlakreactieve stof perfluorooctaansulfonzuur.

Andere specifieke verontreinigende stoffen

Naast de prioritaire stoffen zijn er ook nog **andere specifieke verontreinigende stoffen**, waarvoor geen Europese norm bestaat en die juridisch onder de 'ecologische toestand' vallen. Slechts enkele van deze stoffen worden bemonsterd.

In het Leiebekken zijn er vooral overschrijdingen van de norm voor zware metalen en daarnaast voor enkele pesticiden. Ook hierbij valt op te merken dat pesticiden vooral bepaald worden in de Vlaamse waterlichamen.

- 1 Arseen (opgelost) en kobalt (opgelost) overschrijden respectievelijk de norm in 29% en 89% van de onderzochte waterlichamen. Boor kent enkel overschrijdingen op de Keibeek en Gaverbeek II.
- 2 Vanadium (opgelost) wordt in 13% van de waterlichamen overschreden (Douvebeek, Roobeek, Devebeek, Mandel).

⁵⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

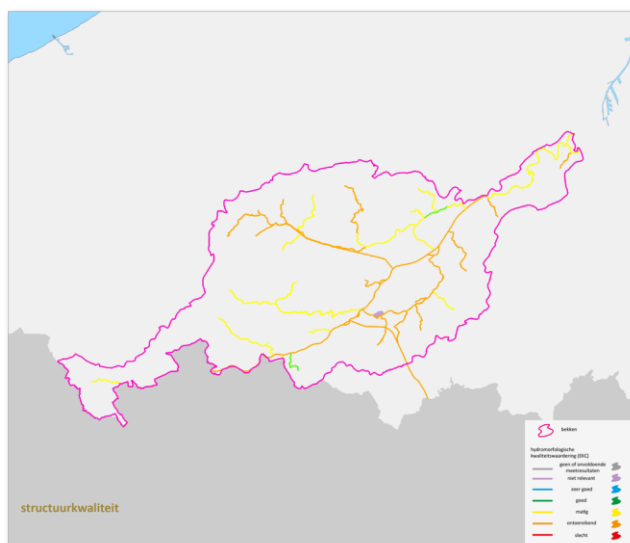
⁵⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/milieudoelstellingen>

- 3 Uranium (opgelost) komt in ongeveer 18% van de onderzochte waterlichamen voor, zoals in de Douvebeek, Zoubeek, Heulebeek, Krommedijkbeek en Despierrebeek.
- 4 Voor zink worden overschrijdingen aangetroffen op de Zoubeek, Keibeek en Gaverse Beek en voor thallium enkel op het Schipdonkkanaal.
- 5 Diflufenican, een herbicide, scoort slecht op de Mandel (I en II), Gaverbeek I, Devebeek en Heulebeek. Het herbicide linuron kende overschrijdingen op de Heulebeek, Devebeek en Mandel. Het herbicide flucenacet kent in maar liefst 94% van de bemeten waterlopen een overschrijding (Heulebeek, Devebeek, Gaverbeek I, Mandel, Kanaal Kortrijk-Bossuit).
- 6 Parathion-ethyl, een zeer krachtig insecticide, kent een overschrijding van de norm op de Heulebeek. Het insecticide Dimethoaat kent een overschrijding op de Devebeek. Op de Heulebeek is er een overschrijding voor het insecticide mevinfos.
- 7 Nitriet wordt in te hoge concentraties aangetroffen op de 53% van de bemeten waterlopen (Babilliebeek, Maalbeek, Geluwebeek, Keibeek, ...).

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁵⁸.

4.1.3 Structuurkwaliteit

In het Liebeekken is de structuurkwaliteit (hydromorfologische kwaliteitswaardering (EKC)) van de meeste waterlichamen ontoereikend (55 %). Een minderheid scoort matig (37 %).

Voor de Vlaamse waterlichamen gaat het vooral over kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen die allemaal matig (Devebeek, Heulebeek, Oude Mandel, Toeristische Leie) of

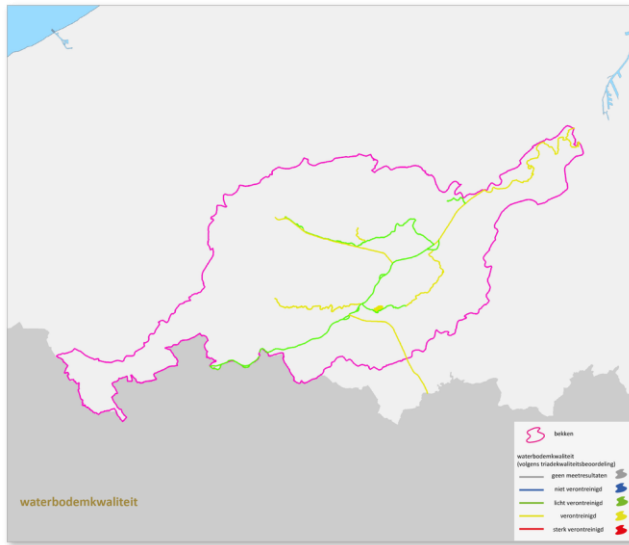
⁵⁸ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

ontoereikend scoren (Leie, kanalen, Gaverbeek). Geen enkel Vlaams waterlichaam heeft een goede beoordeling voor hydromorfologie.

Bij de lokale waterlichamen doen de Oude Mandel en de Palingbeek het goed. De overige lokale waterlichamen 1ste orde scoren matig (Neerbeek, Speibeek, Babilliebeek, Roobeek, Maalbeek, Geluwebeek, ...) of ontoereikend (Zaubeek, Kattebeek, Duivebeek, Krommebeek, Kasselrijbeek, Keibeek, ...).

4.1.4 Waterbodembodemkwaliteit

Naast puntlozingen en diffuse verontreiniging,

is er ook in de waterloop zelf een belangrijke interactie tussen de waterkolom en de waterbodem. In het geval van een propere waterbodem, kan deze dienst doen als een opslag van vervuilende deeltjes. Bij een verontreinigde waterbodem, kan deze vaak een bron van verontreiniging in de waterkolom zijn.

De beoordeling van de waterbodembodemkwaliteit gebeurt aan de hand van de triadekwaliteitsbeoordeling (TKB). De triadekwaliteitsbeoordeling bestaat uit drie deelbeoordelingen voor chemie, biologie en ecotoxicologie.

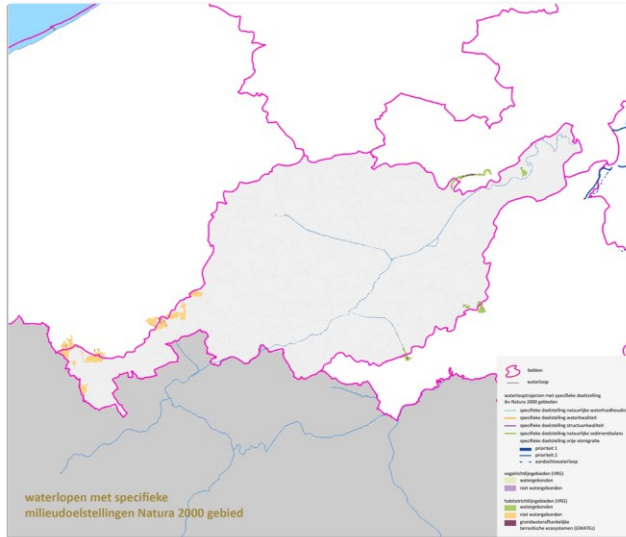
Voor elk Vlaams waterlichaam wordt de laatst gekende beoordeling weergegeven op kaart en in de grafiek. Daaruit blijkt dat onder andere de waterbodems van de Toeristische Leie, het afwaartse traject van de Leie, de Heulebeek en de Gaverbeek richting Waregem zijn verontreinigd. Geen enkele bemeten waterbodem is sterk verontreinigd. De waterbodems op het opwaartse traject en middenstuk van de Leie, de Mandel en de Gaverbeek richting Deerlijk zijn licht verontreinigd. Gelet op de lage bemonsteringsaantallen is het moeilijk om vergelijkingen te maken met andere bekken en met de vorige planperiode.

4.1.5 Beschermd gebieden oppervlaktewater

Natura 2000 gebieden

specifieke doelstellingen

Voor de oppervlaktewaterafhankelijke habitat-

(SBZ-H) en vogelrichtlijngebieden (SBZ-V) die onder invloed staan van een Vlaams of lokaal 1ste orde waterlichaam, kunnen bijkomende specifieke doelstellingen geformuleerd worden. Deze zijn bedoeld om de Europees beschermde habitattypen en soorten waarvoor specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) werden geformuleerd, duurzaam in stand te kunnen houden. De formulering van de specifieke doelstellingen is gebeurd op niveau van het waterlooptraject waar de betrokken soort of habitat actueel voorkomt of volgens de S-IHD dient uit te breiden. De oppervlaktewatergerelateerde specifieke doelstellingen werden geclusterd in 5 categorieën: (1) waterlopen waar een natuurlijke waterhuishouding wordt nagestreefd; (2) trajecten waar voor bepaalde parameters strengere kwaliteitseisen nodig zijn dan deze voorzien binnen de basismilieukwaliteit; (3) trajecten waar een verbeterde structuurkwaliteit wordt nagestreefd; (4) trajecten waar een natuurlijke sedimentbalans wordt nagestreefd en (5) trajecten waar vrije vismigratie wordt nagestreefd.

Opm: deze specifieke doelstellingen gaan in vanaf de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Voor de analyses en beoordelingen werd gebruik gemaakt van het normkader goedgekeurd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

Waterlichamen met specifieke doelstelling oppervlaktewater Natura 2000 gebied⁶¹geoloket⁶²

Voor meer informatie over de oppervlaktewater- en grondwatergerelateerde specifieke

⁶¹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/beschermde-gebieden-oppervlaktewater/leie_specifieke-milieudoelstellingen.png

⁶² Zie bijlage: [Leiebekken OWLn met specifieke doelstellingen oppervlaktewater Natura 2000 gebied](#)

doelstellingen Natura 2000 gebieden, zie stroomgebiedniveau⁶³.

toestand

Voor het Leiebekken waren er *in de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen* geen oppervlaktewaterlichamen opgenomen met een strengere doelstelling waterkwaliteit (>8 mg/O₂ opgeloste zuurstof en <4,3 mg/O₂ BZV).

Beschermde gebieden drinkwater

In het spaarbekken De Gavers is de toestand van de bacteriologische parameters goed. De toestand voor chemische parameters met een milieukwaliteitsnorm is goed, waarbij de geleidbaarheid echter een risico vormt. De toestand voor de pesticiden in De Gavers is voor de meeste pesticiden goed, maar chloridazon heeft een slechte toestand en ethofumesaat vormt een risico. Bij de 'andere stoffen' hebben AMPA en Metformin een slechte beoordeling, en Desfenylchloridazon vormt een risico.

De kwaliteit van de voedende waterlopen is belangrijk voor de drinkwatermaatschappijen omdat de kwaliteit van het water sturend is voor de inname. De waterkwaliteit van deze voedende waterlopen is veelal minder goed dan dat van het spaarbekken zelf.

Voor meer informatie, zie stroomgebiedniveau⁶⁴ en Achtergronddocument Bronbescherming drinkwater⁶⁵.

Andere beschermde gebieden

Voor de (beoordeling van de) milieudoelstellingen in de beschermde gebieden 'zwemwateren' en 'nutriëntgevoelige gebieden', zie stroomgebiedniveau⁶⁶.

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁶⁷.

4.2 Overstromingen en wateroverlast

De overstromingsrisicobeoordeling voor het bekken omvat een inschatting van de mogelijke gevolgen van overstromingen voor de economie, van het aantal getroffen personen (people @ risk) en van de schade aan ecosystemen.

⁶³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/milieudoelstellingen>

⁶⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

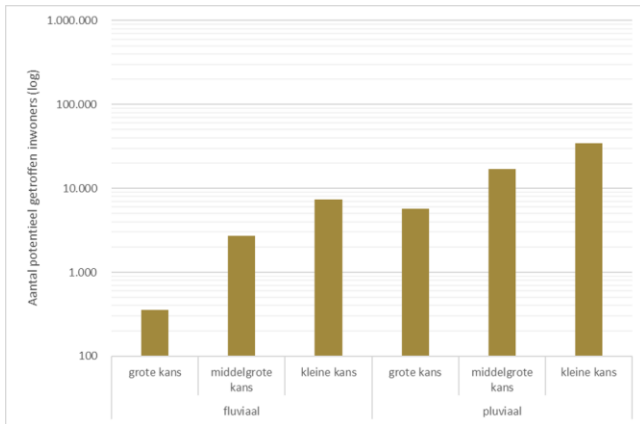
⁶⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/achtergronddocumenten>

⁶⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/milieudoelstellingen>

⁶⁷ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

overstromingsgebieden.

In het Leiebekken worden **personen** vooral bij

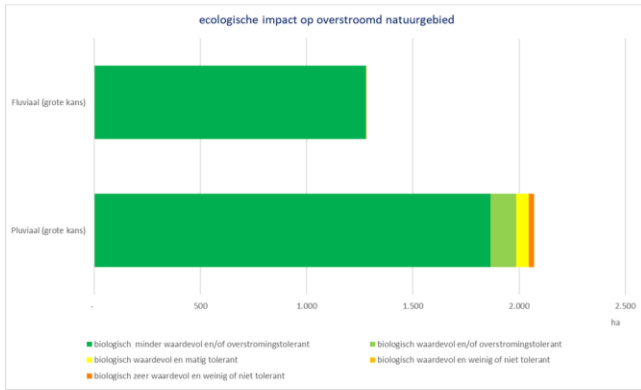
pluviale overstromingen **getroffen**, dit kan tot 15 maal zo veel zijn als bij een fluviale overstroming met een grote kans tot voorkomen. Bij een pluviale overstroming met grote kans op voorkomen kunnen een 5.700-tal personen getroffen worden, bij een pluviale overstroming met een kleine kans op voorkomen kan dit aantal oplopen tot ca. 35.000 personen. Bij fluviale overstromingen ligt het aantal getroffen personen lager. Het aantal varieert van een 350-tal getroffen personen bij een fluviale overstroming met een grote kans op voorkomen tot een 7500-tal getroffen personen tgv een overstroming met een kleine kans op voorkomen.

Ook hier is het aangewezen om voor pluviale overstromingen met een grote kans op voorkomen mogelijke acties te onderzoeken die het aantal personen getroffen door overlast verder terugdringt. Individuele beschermingsmaatregelen die de burger zelf in zijn woning kan treffen komen hiervoor in aanmerking.

4.2.2 aspect ecologie

Voor beoordeling van het overstromingsrisico en de mogelijke gevolgen ervan voor de ecosystemen, wordt gekeken naar de impact van wateroverlast op biologisch waardevolle percelen. Er wordt daarbij niet alleen naar die biologische waardering gekeken, maar ook naar de mate van tolerantie van de aanwezige biologie tegenover wateroverlast. Daarbij zijn enkel de overstromingen met een grote kans op voorkomen relevant. Studies hebben immers aangetoond dat wanneer de frequentie minder is dan eens om de 50 jaar, de natuur de overlast normaal gezien wel te boven komt.

In het Leiebekken is de impact van fluviale

overstromingen op de ecosystemen zeer klein: slechts 1 hectare van de in totaal 1.279 ha natuurgebied dat onder water komt is biologisch zeer waardevol en weinig of niet tolerant voor overstromingen. Voor pluviale overstromingen zien we een iets ander beeld. De oppervlakte natuurgebied dat overstroomt is veel ruimer (tot 2.000 ha) en er komen wat meer biologisch (zeer) waardevolle gebieden die matig (60 ha) tot weinig of niet (24 ha) tolerant voor overstromingen zijn onder water te staan. Onder meer de Gaverbeekse meersen, de graslanden langs de Mandel en Oude Mandel, de graslanden langs de Heulebeek in Ledegem en de Oude Leiemeanders kampen met schade door pluviale wateroverlast.

4.3 Waterschaarste en droogte

De recente droge en warme zomers leidden tot aanhoudende neerslagtekorten, historisch lage grondwaterstanden, lage waterpeilen en afvoeren en een verminderde waterkwaliteit. We verwachten dat extreme droogte in de toekomst vaker en intenser kan voorkomen. Informatie over de klimaatverandering in Vlaanderen en de toenemende droogte kan u vinden op het Klimaatportaal Vlaanderen⁷⁰. De actuele droogtetoestand kan u raadplegen op waterinfo.be⁷¹.

Sinds de zomer van 2016 worden we geconfronteerd met lagere neerslag-hoeveelheden. Dit gecombineerd met hoge temperaturen in de zomers van 2018, 2019 en 2020 zorgde ervoor dat de waterreserves moeilijk terug op peil kwamen.

De aanhoudende droogte had tot gevolg dat de waterpeilen in de waterlopen snel daalden. Op de Leie waren er gedurende een hele tijd sterk verlaagde waterafvoeren en verschillende beken (Palingbeek, Duivebeek, Babilliebeek, ...) vielen droog. Een debietmeetstation op de Heulebeek in Heule en op de Leie in Menen toonden voor 2017, 2018, 2019 en 2020 zomerdebieten die tot de 10 % laagste debieten horen voor die periode van het jaar op die plekken.

Ook de freatische grondwaterlagen daalden aanzienlijk. Er is geen enkel meetpunt volledig in het

⁷⁰ <https://klimaat.vmm.be/nl/welkom>

⁷¹ https://www.waterinfo.be/default.aspx?path=NL/Thema/Droogte_Actueel&KL=nl

Leiebekken gelegen. Drie meetpunten liggen dicht bij of op de grens met het Leiebekken (Zonnebeke, Kruisem en Drogen). Elke zomer sinds 2017 zien we op deze punten telkens heel lage grondwaterstanden.

De droogtegevoeligheid van de bodem⁷² is in het Leiebekken in vergelijking met de andere bekkens gemiddeld. Vooral het deel van het Leiebekken ten zuiden van de Leie (lijn Harelbeke-Waregem-De Pinte) en langs het kanaal Roeselare-Leie (Roeselare-Meulebeke-Oostrozebeke) hebben een bodem die gevoelig is voor droogte. Het gebrek aan neerslag in de afgelopen zomers en de hogere temperaturen leidden eveneens tot zeer lage bodemverzadigingen.

De droogte had ook gevolgen voor de waterkwaliteit. Enkele kleine waterlopen hadden enkel nog debiet door het effluent van industrie of RWZI's. Door het effluent van de industrie nam de verzilting toe met soms erg hoge waarden voor de geleidbaarheid. Afwaarts effluent van RWZI's waren er piekconcentraties voor onder andere fosfor.

Voor meer informatie over de toestandsbeoordeling waterschaarste en droogte, zie stroomgebiedniveau⁷³.

op de hoogte van droogte⁷⁴

4.4 Sedimentkwantiteit

De monitoring in het sedimentmeetnet bevaarbare waterlopen van het stroomgebied van de Schelde gebeurt aan de hand van continue metingen op vaste meetstations zowel in als aan de randen van het tijgebied van de Schelde.

De monitoring in het sedimentnet onbevaarbare waterlopen gebeurt via vaste meetstations gelegen in kleine hellende en erosiegevoelige stroomgebieden in het Demerbekken en het Bovenscheldebekken. Mobiele meetstations worden tijdelijk geplaatst om de efficiëntie van bestaande zandvangen te onderzoeken of de sedimentpluim tijdens de ruimings- en baggerwerken te monitoren. Projectmatig worden er ook multiparametersondes geplaatst in de waterloop. Naast de sedimentkwantiteit (turbiditeit) meten deze sondes ook de sedimentkwaliteit (pH, zuurstof, saliniteit,...).

Voor het Leiebekken zijn geen specifieke gegevens beschikbaar.

Voor bevindingen op niveau van het stroomgebied van de Schelde, zie stroomgebiedniveau⁷⁵.

⁷² <https://klimaat.vmm.be/nl/kaartapplicatie-thema-5>

⁷³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁷⁴ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/overleg/droogtecommissie>

⁷⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

5 VISIE EN ACTIES

Het Leiebekken is een heel divers bekken, met een verstedelijkt en dichtbevolkt gebied, grootschalige landbouwactiviteiten, (groenten)industrie, bedrijven en anderzijds ook nog vrij landelijke, groene delen. Voor het watersysteem biedt deze diversiteit heel wat uitdagingen en mogelijkheden. Ook het veranderend klimaat en de bevolkingstoename zorgen voor uitdagingen. Een robuust watersysteem is nodig om hiermee om te gaan. Het herstellen van de verbinding tussen een waterloop en haar vallei is hierbij van groot belang.

De **visie** op het waterbeheer in het bekken schetst voor de verschillende gebieden welke watergebonden problemen zich voordoen en hoe we de problemen willen aanpakken aan de hand van **concrete acties** om de toestand van het oppervlaktewater te verbeteren of ons beter te beschermen tegen overstromingen en droogteperiodes. In de strijd tegen de droogte en waterschaarste bevat het bekkenspecifieke deel ook een integratie van de Blue Deal.

Omdat het niet mogelijk is om voor alle waterlopen alle knelpunten op te lossen tijdens deze planperiode, wordt opnieuw gekozen voor een **gebiedsgerichte prioritering**. Hiervoor werden alle oppervlaktewaterlichamen in het bekken ingedeeld in verschillende klassen, afhankelijk van hun doelafstand tot de goede toestand. In het deel '[Gebiedsgerichte uitdagingen](#)' wordt aangegeven hoe verder met deze gebieden is omgegaan in het Leiebekken.

De visie van de Vlaamse regering op het integraal waterbeleid vindt u in de waterbeleidsnota⁷⁶.

actieprogramma Leiebekken⁷⁷

actieprogramma Leiebekken

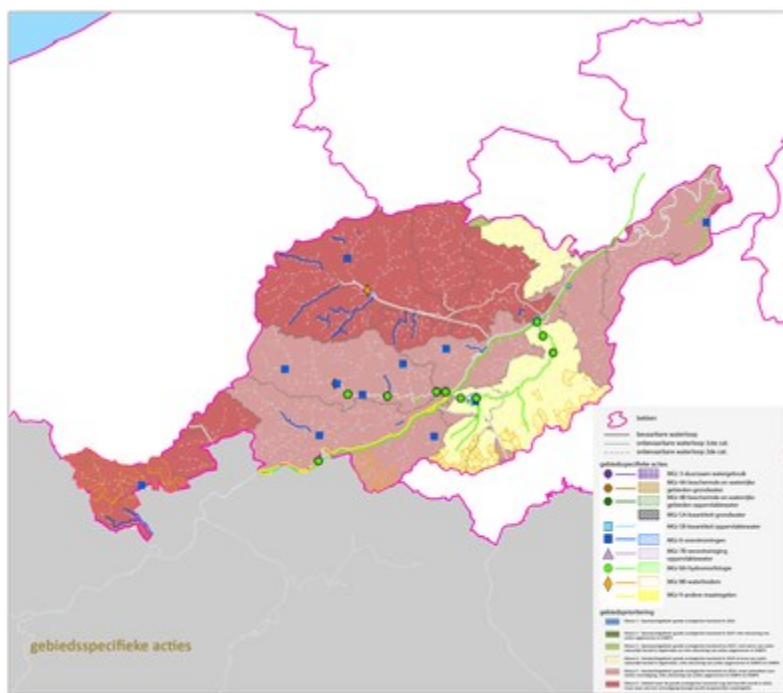
Gebiedsspecifieke acties

[gebiedsspecifieke acties voor het Leiebekken](#)

⁷⁶ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/waterbeleidsnota>

⁷⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/visie-en-acties/actieprogramma-leiebekken>

Het actieprogramma voor het

Leiebekken bevat gebiedsspecifieke acties om de toestand van het oppervlaktewater in het bekken te verbeteren (bv. herstel van de structuur van waterlopen, het wegwerken van vismigratieknelpunten enz.) en om ons beter te beschermen tegen overstromingen en om ons beter te wapenen tegen de toenemende waterschaarste en droogte.

De actieprogramma's met de gebiedsspecifieke acties per gebied kan u raadplegen in het deel [gebiedsgerichte uitdagingen](#) van hoofdstuk 5 van het bekkenspecifieke deel. U vindt er in de gebiedsspecifieke visies ook meer informatie over het kader van de gebiedsspecifieke acties.

Meer informatie over de acties zelf vindt u in de [actiefiches](#) of via het [geoloket](#).

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de [generieke acties](#) en van de [zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen](#). De kostencijfers voor de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur voor het bekken kan u terugvinden in het [maatregelenprogramma](#) bij de stroomgebiedbeheerplannen.

De Blue Deal acties, die bijdragen in de strijd tegen de droogte en waterschaarste, zijn met een sterretje aangeduid.

Generieke acties

Naast de gebiedsspecifieke acties voor het bekken zijn er ook de voor Vlaanderen [generieke acties](#) die bijdragen tot het halen van de goede toestand, de bescherming tegen overstromingen en de aanpak van de waterschaarste en droogte.

5.1 Algemene uitdagingen

Een **goede waterkwaliteit** is een belangrijke vereiste voor een gezond en robuust watersysteem. Dit kan door in te zetten op saneringsinfrastructuur, aanpak van diffuse verontreiniging en bevorderen van het zelfzuiverend vermogen. Hoewel in de uitbouw van de saneringsinfrastructuur de laatste jaren een belangrijke vooruitgang werd geboekt, is hier toch nog veel werk aan de winkel. Dit is vooral zo in gebieden met een meer verspreide bewoning, zoals nabij Heuvelland en Zonnebeke. Ook in Kruisem en Anzegem is het aantal huizen dat aangesloten is op riolering eerder laag. In andere gebieden kan verdere optimalisatie van het rioleringsstelsel belangrijk zijn. In valleigebieden met een hoge agrarische activiteit (bijvoorbeeld Mandel, Heulebeek, Geluwebeek), moet ook ingezet worden op het tegengaan van diffuse verontreiniging van nutriënten en pesticiden. Het effluent van bedrijven, industrie of RWZI's heeft in veel waterlopen een negatieve invloed op de waterkwaliteit, zoals de Gaverbeek en Heulebeek. Vergaande zuivering is een must om de waterkwaliteit verder te verbeteren. Het afstroomgebied van de Mandel is het verst verwijderd van de goede toestand, en hier zijn de meeste maatregelen en inspanningen nodig.

Verder moet zoveel mogelijk gestreefd worden naar een natuurlijke structuur van de waterloop. Het oplossen van **vismigratieknelpunten**, verbetering van de **structuurkwaliteit** en aangepast beheer zijn hierbij belangrijk. Op bepaalde plaatsen kunnen naast bufferstroken of oeverzones ook dood hout en beekbegeleidende vegetatie een belangrijke meerwaarde bieden. Ze zorgen voor beschaduwing van de waterloop en het verhoogt de aquatische biodiversiteit. Bij de ecologische inrichting van waterlopen en andere projecten dienen de aangelanden en naburige landbouwers tijdig betrokken te worden om een groter draagvlak te creëren.

Een toenemend probleem is het aantal **invasieve exoten** in en rond de waterlopen. Op een aantal plaatsen worden massale populaties waargenomen. Vooral een aantal uitheemse oeverplanten (Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien) breiden sterk uit. De samenwerking van alle waterbeheerders en terreinbeheerders is essentieel om tot een effectieve gebiedsdekkende bestrijding te komen.

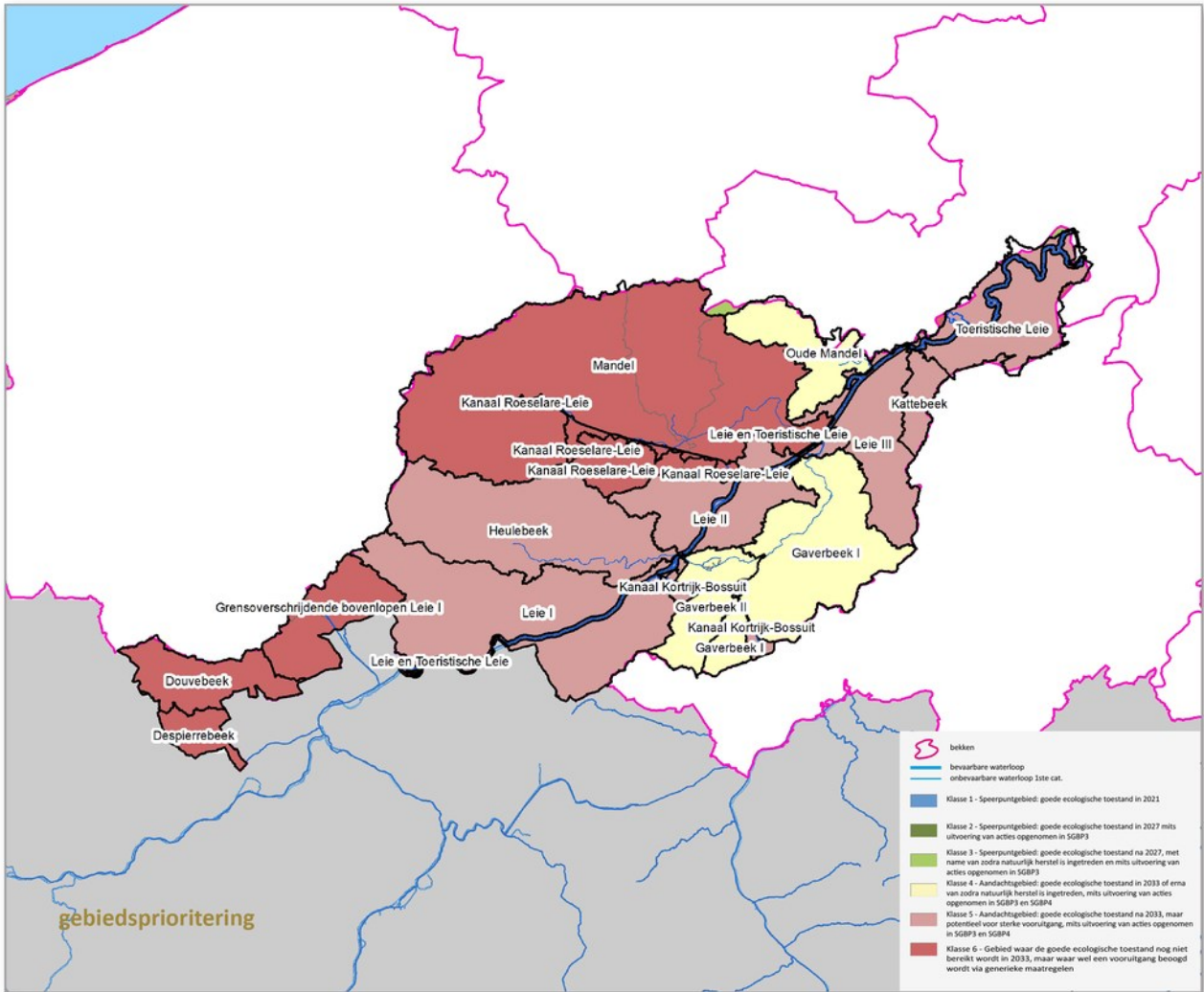
Watertekort en wateroverlast zijn beide het gevolg van een onevenwichtige waterbalans en worden best samen bekeken. Wateroverlast is een vaak terugkerend probleem in het Leiebekken. Door het combineren van preventieve, protectieve en paraatheids-verhogende maatregelen (3P's) en het nastreven van een gedeelde verantwoordelijkheid bij de verschillende betrokkenen ontstaat geleidelijk een meerlaagse waterveiligheid. De drietrapsstrategie 'vasthouden, bergen en afvoeren', blijft één van de pijlers voor het waterkwantiteitsbeheer van waterlopen. Een aanpak aan de bron, de eerste stap, is ook naar watertekort cruciaal. De voorbije droge zomers hebben het belang hiervan aangetoond. Bevorderen van infiltratie, hergebruik van regenwater en het zoveel mogelijk vrijwaren van waterconserveringsgebieden zijn hierbij belangrijke punten. Zo maakt een herstel van de natuurlijke waterhuishouding de valleien tot klimaatbuffers. Het behoud van de open ruimtes is hierin primordiaal, maar net die staan in het Leiebekken onder zware druk.

In de golvende delen van het Leiebekken leiden hevige regenbuien vaak tot problemen. Door het reliëf met een zandlemige textuur zijn er veel **erosiegevoelige** akkers. Hierdoor treedt er lokaal

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

gebiedsprioritering SGBP3 Leiebekken⁷⁸

reductiedoelen SGBP3 Leiebekken⁷⁹

Gebiedsgerichte werking rond water

Ruimte voor water én waterlopen met een goede ecologische toestand vormen belangrijke doelstellingen. Deze doelstellingen kunnen slechts op een goede, duurzame manier gerealiseerd worden als de waterlopen op een **integrale manier** benaderd worden.

Het bekkensecretariaat brengt alle betrokkenen samen in een **gebiedsgericht overleg**. Dit overleg is onlosmakelijk verbonden met de geplande acties op het terrein, die individueel zijn opgenomen in het actieprogramma. De verschillende partners werken er samen, zoeken naar oplossingen en synergieën, en stemmen de acties op elkaar af. Het gebiedsgericht overleg zorgt er bovendien voor

⁷⁸ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen/leie_gebiedsprioritering.png

⁷⁹ Zie bijlage: [gebiedsprioritering SGBP3 Leiebekken](#)

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

dat de acties passen binnen het globale verhaal van beleid, vergunningen, en handhaving. Zo komen we op het terrein sneller tot resultaat. Ook overleg en afstemming met de verschillende betrokkenen over de bekken- en landgrenzen heen is hierbij nodig.

Een nieuwe uitdaging is voorkomen van waterschaarste in deze landbouwrijke regio. Het bovenstrooms vasthouden van water is van belang. Stuwtdjes, veel kleine spaarbekkens en grachten in open profiel bieden hier een antwoord. In kleine waterlopen die in droge zomers enkel effluent van industrie of RWZI's hebben, is toename van het zoutgehalte of nutriënten een probleem.

De komende planperiode zet het bekkensecretariaat alvast de gebiedsgerichte werking verder voor de Heulebeek, Gaverbeek I en Gaverbeek II, de Mandel, de Oude Mandel en de Leie.

Uiteraard blijven we ook in de andere gebieden in het bekken investeren in een betere waterkwaliteit en een betere bescherming tegen wateroverlast en watertekort.

Voor meer informatie over de gebiedsgerichte werking, zie bekkenwebsite.⁸⁰

5.2.1 Aandachtsgebieden

Aandachtsgebieden zijn oppervlaktewaterlichamen waarvoor we een goede ecologische toestand tegen 2033 haalbaar achten (klasse 4) of waarvoor we een belangrijke waterkwaliteitsverbetering kunnen realiseren (klasse 5).

In het Leiebekken verwachten we dat voor:

- 1 de Gaverbeek I en II, de Oude Mandel en de Gavers Harelbeke de ecologische toestand goed kan zijn in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), met de uitvoering van het maatregelenprogramma 2022-2027 én met bijkomende acties in de periode 2028-2033 (klasse 4)
- 2 de Leie I, II en III, de Toeristische Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk de ecologische toestand in 2033 nog niet goed zal zijn, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang, omdat er win-wins mogelijk zijn met andere waterdoelstellingen of omdat er waardevolle lokale waterlichamen binnen het afstroomgebied liggen (klasse 5)

5.2.1.1 Gaverbeek I

De Gaverbeek heeft haar naam te danken aan het Germaanse woord Gabara dat uitgestrekte depressie met tijdelijk inunderend grasland betekent. De depressie van de Gaverbeek is een fossiele loop van de oude Leie. Oorspronkelijk waterde het gebied noordwaarts af richting de Leie, maar later werd omwille van een vlotte afwatering een stroominversie gecreëerd. Aan de monding van de Slijpbeek nabij het op- en afrittencomplex in Deerlijk kan het water stromen richting Leie in Harelbeke of richting Leiemander in Waregem. Gaverbeek I is het noordelijk deel van de Gaverbeekvallei dat afwatert naar Waregem. De grote zijwaterlopen zijn de Slijpbeek, de

⁸⁰ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen/reductiedoelen>

Kasselrijbeek, de Maalbeek en de Mannebeek.

5.2.1.1.1 visie

De **biologische waterkwaliteit** van Gaverbeek I is ontoereikend. De populaties en het aantal soorten macro-invertebraten zijn sterk toegenomen en scoort reeds matig. Het visbestand op Gaverbeek I krijgt een ontoereikende beoordeling. Op de Gaverbeek zijn stuwen gelegen die voor vissen niet passeerbaar zijn. Ook aan de monding in de Leiemeander is er een te groot verval aan de stuw waardoor vissen niet vanuit de Leie kunnen migreren. De exoot blauwbandgrondel komt hier voor. De Maalbeek en Kasselrijbeek hebben een slechte biologische waterkwaliteit. Op de Kasselrijbeek zijn er zowel weinig vissen als macro-invertebraten door de combinatie van een slechte hydromorfologie en waterkwaliteit. De macro-invertebraten op de Maalbeek scoren al matig.

De **fysico-chemische waterkwaliteit** van Gaverbeek I is slecht. De geleidbaarheid kent enkel overschrijdingen op het meest afwaartse traject van de Gaverbeek. In periodes met weinig debiet staat de stuw ter hoogte van RWZI Waregem omhoog waardoor alleen het effluent van de RWZI dit traject voedt. Ook fosfor scoort slecht en stijgt ter hoogte van de RWZI. De overige parameters scoren al goed of matig. De zijwaterlopen hebben een slechtere fysico-chemische waterkwaliteit. De Kasselrijbeek en Maalbeek kennen hoge fosforpieken. De Slijpbeek heeft een verhoogde geleidbaarheid door industriële lozingen opwaarts de sifon onder het kanaal Kortrijk-Bossuit.

De **druk voor fosfor** is in dit afstroomgebied het grootst vanuit de huishoudens (38 %). Ook het gezuiverde afvalwater in de RWZI's leidt tot een fosfordruk van 35 %. De druk vanuit de landbouw is hier 25 % en is relatief kleiner dan elders in het Leiebekken. De stikstofdruk is met ongeveer 56 % het grootst vanuit de landbouw. Voor chemisch zuurstofverbruik is er in absolute hoeveelheden een hoge druk, afkomstig van huishoudens en RWZI's.

De **rioleringsgraad en zuiveringsgraad** in het afstroomgebied van Gaverbeek I bedragen respectievelijk 79,9 % en 74,2 %, waarmee dit afstroomgebied onder het Vlaams gemiddelde en onder het gemiddelde van het Leiebekken ligt. In het opwaartse deel van de zijwaterlopen dienen heel wat woningen een IBA te plaatsen.

Op de Kasteelbeek, een bovenloopje van de Maalbeek, loost nog een groot deel van het centrum van Anzegem afvalwater. Ook rond Huttegem en de Waregemstraat in Vichte lozen honderden inwoners hun afvalwater in oppervlaktewater. Op de industrieterreinen van Vichte en Waregem kan de aanleg van een gescheiden stelsel leiden tot een verminderde overstortwerking. Deze lozingen moeten gesaneerd worden om de waterkwaliteit van de Gaverbeek te verbeteren.

In het afstroomgebied zijn de **RWZI's** van Waregem, Anzegem en Ingoogem gelegen. De effluënten van de RWZI's hebben een negatieve invloed op de fysico-chemische waterkwaliteit en biologische waterkwaliteit. Het effluent van RWZI Waregem is bepalend voor het afwaartse traject van de Gaverbeek, door de hoge geleidbaarheid en chemisch zuurstofverbruik. Vissen mijden de zone waar het effluent in de waterloop komt. RWZI Anzegem heeft een zeer verdund influent en kent een sterke onderbelasting. Het vermindert het zuiveringsrendement en er is meer overstortwerking door

//

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

instroom van hemelwater in de riolering. Grachten afkoppelen en een gemengde riolering vervangen door een gescheiden stelsel moet dit verhelpen. Het effluent van RWZI Ingooigem leidt tot hoge fosforpieken op de Tjampensbeek. Bijkomende nutriëntenverwijdering zou een meerwaarde zijn voor de Tjampensbeek.

In het afstroomgebied komen regelmatig incidenten voor waarbij mazout, olie, gevaarlijke stoffen, erfsappen, ... de waterloop vervuilen.

De **structuurkwaliteit** van Gaverbeek I is ontoereikend, net als de Kasselrijbeek. De Maalbeek heeft een matige structuurkwaliteit. De twee grootste knelpunten zijn de bedding en het profiel. Veel waterlopen in dit afstroomgebied zijn niet natuurlijk ingericht met betonnen oevers of bodems. Het biologisch leven kan zich hier moeilijker handhaven en spoelt weg bij hoge debieten. Stroomopwaarts op de zijwaterlopen zijn er enkele idyllische zijtakjes. In de Gaverbeekse meersen kan de Gaverbeek meanderen en zijn er waardevolle natuurelementen.

Het zuidelijk deel van het afstroomgebied op de heuvelrug is **erosiegevoelig**. Vooral in de Slijpbeek wordt veel sediment getransporteerd. Het braak liggen van landbouwpercelen moet vermeden worden. Erosie kan beperkt worden door aangepaste teelttechnieken, groenbedekking en aanleg van bufferstroken. Naast de brongerichte maatregelen is de aanleg van een sedimentbekken een end of pipe oplossing.

De natte graslanden vormen een natuurlijke buffer en kritieke wateroverlast is hier beperkt.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches⁸¹ VL05_45 - GAVERBEEK I.

5.2.1.1.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Gaverbeek I** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
8A_D_0168 ⁸²	Ecologische oeverinrichting en realiseren van hermeandering van de Gaverbeek in Gaverbeekse Meersen.	Andere initiatiefnemer, Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
8A_D_0175 ⁸³	*Uitwerken van een demoproject mbt aanleg van oeverstroken en beekdalgraslanden langs de	Andere initiatiefnemer, Provincie West-Vlaanderen, Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

⁸¹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

⁸² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0168.pdf

⁸³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0175.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

	Gaverbeek en de Kasselrijbeek.	
8A_E_0403 ⁸⁴	Openleggen van de kokers op de Gaverbeek in Waregem.	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
8B_A_0172 ⁸⁵	Uitwerken van demoprojecten voor spaarbekken en erosie maatregelen, meer bepaald oevererosie en afstroming van akkers, op de bovenlopen van de Gaverbeek (Keibeek, Slijpbeek, Kasselrijbeek, Maalbeek).	Andere initiatiefnemer, Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM), Alle Gemeenten

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties⁸⁶ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.⁸⁷

actieprogramma Leiebekken⁸⁸

5.2.1.1.3 gebiedsgerichte werking

Het bekkensecretariaat Leiebekken bracht in 2018 samen met Intercommunale Leiedal de actoren in de afstroomgebieden van de Gaverbeek voor het eerst rond de tafel voor een gebiedsgericht overleg over waterkwaliteit en waterkwantiteit.

Door kennis en ervaring uit te wisselen en projecten en initiatieven bij elkaar te leggen, kunnen we meer bereiken. Daarom gaan we voor een integrale en gebiedsgerichte aanpak.

De watertoestand in het afstroomgebied, de stand van zaken van de verschillende projecten, de begeleiding van landbouwers voor afstandsregels tegenover de waterlopen, erosiebestrijding, ... worden besproken.

Door Intercommunale Leiedal werd in samenwerking met alle betrokkenen een Gaverbeekvisie opgesteld. In 2019 is dit afstroomgebied geselecteerd in Water-Land-Schap⁸⁹ en is een landinrichtingsproject lopende. Hierin wordt gestreefd naar een klimaatbestendige Gaverbeekvallei.

⁸⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0403.pdf

⁸⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_A_0172.pdf

⁸⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

⁸⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

⁸⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/leiebekken/visie-en-acties/actieprogramma-leiebekken>

⁸⁹ <https://www.vmm.be/water/projecten/water-land-schap>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

	hermeandering op de Gaverbeek ter hoogte van De Gavers.	Milieumaatschappij (VMM)
8A_D_0176 ⁹⁵	Realiseren van ecologische oeverinrichting van de Keibeek en Plumbeek.	Andere initiatiefnemer, Provincie West-Vlaanderen, Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties⁹⁶ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.⁹⁷

actieprogramma Leiebekken⁹⁸

5.2.1.2.3 gebiedsgerichte werking

Het bekkensecretariaat Leiebekken bracht in 2018 samen met Intercommunale Leiedal de actoren in de afstroomgebieden van de Gaverbeek voor het eerst rond de tafel voor een gebiedsgericht overleg over waterkwaliteit en waterkwantiteit.

Door kennis en ervaring uit te wisselen en projecten en initiatieven bij elkaar te leggen, kunnen we meer bereiken. Daarom gaan we voor een integrale en gebiedsgerichte aanpak.

De watertoestand in het afstroomgebied, de stand van zaken van de verschillende projecten, de begeleiding van landbouwers voor afstandsregels tegenover de waterlopen, erosiebestrijding, ... worden besproken.

Door Intercommunale Leiedal werd in samenwerking met alle betrokkenen een Gaverbeekvisie opgesteld. In 2019 is dit afstroomgebied geselecteerd in Water-Land-Schap⁹⁹ en is een landinrichtingsproject lopende. Hierin wordt gestreefd naar een klimaatbestendige Gaverbeekvallei.

5.2.1.3 Oude Mandel

In de bedding van de Mandel en de Oude Mandel stroomde duizenden jaren geleden de oude Leie. Nadat de Leie zich verplaatste en de Mandel ter hoogte van Markegem verstopt geraakte, zocht de Mandel een nieuwe weg van de Baliekouter naar de huidige Leie. Dit leidde tot een Oude Mandel die

⁹⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0176.pdf

⁹⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

⁹⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

⁹⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/visie-en-acties/actieprogramma-leiebekken>

⁹⁹ <https://www.vmm.be/water/projecten/water-land-schap>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

loopt van Markegem naar Dentergem en Gottem, waarna de Oude Mandel uitmondt in een tak van de Leiemeander in Grammene en vervolgens in de Leie. De Krommedijkbeek en Speibeek zijn grote zijwaterlopen die respectievelijk ten zuidwesten en zuidoosten van Tielt ontspringen op de heuvelrug die de waterscheiding met het bekken van de Brugse Polders en het bekken van de Gentse Kanalen vormt. Daarnaast monden de Vondelbeek en de Saaisenbeek in het afwaartse deel van de Oude Mandel uit.

De **structuurkwaliteit** van de Oude Mandel is goed. De Oude Mandel heeft een brede vallei met uitgebreide en aaneengesloten natte graslanden waartussen de waterloop meandert. Er komen tal van kleine landschapselementen, poelen, kleine grachten verruigde graslanden, waardevolle flora, ... voor. De Krommedijkbeek en de Speibeek hebben een matige beoordeling, maar voor de Krommedijkbeek zijn minder acties nodig om een goede hydromorfie te creëren.

De **biologische waterkwaliteit** van de Oude Mandel is **ontoereikend**. Zowel op het opwaartse deel van de Oude Mandel als op de Speibeek scoort macro-invertebraten goed. Er zijn belangrijke bronpopulaties die zich verder in het Leiebekken dienen te verspreiden. Op het afwaartse deel van de Oude Mandel is de beoordeling matig. Zodra de fysico-chemische toestand goed is, zullen de macro-invertebraten snel volgen. Het visbestand is overal ontoereikend. Tot zo'n vijftien jaar geleden werd er geen vis aangetroffen en was de beoordeling bijgevolg slecht. Langzaam vinden de vissen hun weg naar de Oude Mandel en zijwaterlopen.

Het stroomgebied van de Oude Mandel heeft een **slechte beoordeling voor fysico-chemische waterkwaliteit**. De meeste parameters kennen een zeer gestage verbetering. Parameters stikstof en nitraat hebben een goede beoordeling. De geleidbaarheid is ontoereikend. Zuurstof en totaal fosfor zijn de twee parameters die slecht scoren op de Oude Mandel. De Krommedijkbeek scoort enkel slecht voor de parameters fosfor en zuurstof. De Speibeek is minder goed met slechte beoordelingen voor fosfor en zuurstof, en ontoereikende beoordelingen voor chemisch zuurstofverbruik, geleidbaarheid en Kjeldahlstikstof. Opwaarts nabij het industriegebied ten oosten van Tielt zijn de waarden slechter. De Speibeek heeft een negatieve invloed op de Oude Mandel.

De **druk voor fosfor** is ongeveer gelijk tussen landbouw, RWZI's en huishoudens. Voor stikstof is de druk het grootst vanuit de landbouw (65 %). Huishoudens zorgen voor de grootste druk bij chemisch zuurstofverbruik (45 %), gevolgd door RWZI's (39 %) en bedrijven en diensten (16 %).

De **rioleringsgraad en zuiveringsgraad** bedragen respectievelijk 65,4 % en 59,6 %. Hiermee ligt de Oude Mandel ver onder het gemiddelde van het Leiebekken en Vlaanderen. Er dient nog veel huishoudelijk afvalwater aangesloten te worden op de riolering en IBA's geplaatst te worden. Verder kan de sanering van de N305 in de Verre Ginste in Oostrozebeke en Dentergem een vooruitgang betekenen. In het stroomgebied van de Oude Mandel zijn de RWZI's van Tielt, Markegem, Dentergem, Deinze-Wontergem en Deinze-Grammene gelegen. Er zijn enkele recente RWZI's waardoor onder andere de kernen van Dentergem en Markegem de afgelopen jaren zijn aangesloten.

Langs de Oude Mandel zijn brede overstroombare graslanden gelegen die geregeld overstromen. Het **overstromingsrisico** is relatief beperkt in dit afstroomgebied.

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn generieke acties (uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur, de controles op lozingen van mest- en erfsappen of incidenten, erosie maatregelen, ...) nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven. Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁰⁰ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁰¹

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁰² VL05_53 - OUDE MANDEL.

5.2.1.4 Heulebeek

De Heulebeek en de Passendalebeek vormen de twee bovenlopen en ontspringen op de West-Vlaamse heuvelrug in Zonnebeke en Moorslede. In Dadizele mondt de Papelandbeek uit in de Heulebeek waarna het verval van de waterloop kleiner wordt. De Heulebeek stroomt door de Ledegemse meersen met graslanden die vooral in de winter overstroomd. Daar mondt de grootste zijtak, de Wulfdambeek, uit in de Heulebeek. Rondom het opwaartse traject is de intensieve landbouw en groententeelt kenmerkend. De tweede helft van het traject van de Heulebeek loopt door verstedelijkt gebied. Achtereenvolgens worden de kernen van Moorseele, Gullegem en Heule door de Heulebeek doorkruist. In het verleden werd daar vaak tot aan de waterloop gebouwd waardoor de Heulebeek minder ruimte kreeg. In Kuurne bereikt de Heulebeek de Leie.

5.2.1.4.1 visie

De Heulebeek heeft een **slechte biologische waterkwaliteit**. Zowel parameter fyto-benthos als macro-invertebraten scoort slecht. De diversiteit in het aantal ongewervelden nam de afgelopen jaren wel toe met enkele soorten die ten gevolge van een betere waterkwaliteit hier konden leven. Het visbestand is ontoereikend en de macrofyten zijn matig. De zijwaterlopen kennen eveneens een gestage verbetering voor de biologische parameters, zoals de Wulfdambeek. Op enkele, vooral bovenstroomse, locaties is de slechte fysico-chemische waterkwaliteit een belemmerende factor.

De **fysico-chemische waterkwaliteit** van de Heulebeek is **nog slecht** en verhindert het volledig ecologisch herstel van de waterlopen. Zowat alle parameters kenden de afgelopen decennia een sterke vooruitgang. Zo scoren de parameters stikstof en nitraat reeds goed. De twee grote knelpuntparameters in dit stroomgebied zijn geleidbaarheid en fosfor. Reeds vanaf de bronnen aan de bovenlopen scoren deze parameters slecht. Door verdunning en het zelfzuiverd vermogen van de beek verbeteren ze licht naar de monding toe. De fosforwaarden zijn in de laatste twintig jaar een factor vijf kleiner geworden, maar zitten ruim boven de norm voor de goede toestand. De

¹⁰⁰ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁰¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁰² <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

dit vergemakkelijken. Langs het traject kunnen inwoners meer bij de beek betrokken worden door wandelpaden of fietspaden bij het water te brengen en de belevingswaarde te verhogen.

Het afstroomgebied van de Heulebeek kent een **grote overstromingsproblematiek**. In onder meer 2016 kwam op grote schaal wateroverlast voor. De bovenstroomse waterlopen voeren door het reliëf snel water af en dit komt in de vallei in Dadizele en Ledegem tot stilstand. Deze watermassa verplaatst zich in een paar dagen tijd afwaarts naar de dorpskernen waar dit kan leiden tot kritieke overstromingen. Afwaarts de Zeger Van Heulestraat in Heule wordt de winterbedding van de Heulebeek uitgebreid. Op de West-Vlaamse heuvelrug waar veel groententeelt is met in het voorjaar braakliggende akkers, treedt bij hevige regenval erosie op. Vruchtbare grond gaat verloren en belandt, samen met de gebonden nutriënten zoals fosfor en stikstof, in de waterloop. Erosie kan leiden tot het verstoppert van rioleringen en modderoverlast. Door erosie dient veel slib geruimd te worden in de afwaartse trajecten waar de deeltjes tot stilstand komen. Het braak liggen van landbouwpercelen moet vermeden worden. Erosie kan beperkt worden door aangepaste teelttechnieken, groenbedekking en aanleg van bufferstroken.

Daarnaast toonden de zomers van 2017, 2018 en 2019 aan dat **waterschaarste een nieuw probleem** vormt. In deze intensieve landbouwregio is de vraag naar water groot. Om waterschaarste te voorkomen kan het hemelwater zo lang mogelijk ter plaatse vastgehouden worden. Dat kan door kleine spaarbekkens aan te leggen om in de eigen waterbehoefte te voorzien, door aanleg van visvriendelijke stuwtjes en door grachten terug in open profiel te leggen. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden in het hemelwater- en droogteplan van de gemeenten. Het water kan zo langer opgespaard worden en infiltreren om de waterbeschikbaarheid in het gebied te verhogen.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁰³ VL21_47 - HEULEBEEK.

5.2.1.4.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Heulebeek** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
6_F_0356 ¹⁰⁴	*Aanleggen van een gecontroleerd overstromingsgebied op de samenvloeiing van de Passendalebeek en de Heulebeek.	Provincie West-Vlaanderen

¹⁰³ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹⁰⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0356.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹²⁰ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹²¹

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹²² L107_241 - KATTEBEEK.

5.2.1.6 Leie en Toeristische Leie

De Leie is een onderdeel van de clusters Leie I, Leie II en Leie III. De Toeristische Leie is een onderdeel van de cluster Toeristische Leie.

Van Komen-Waasten tot Wervik vormt de Leie de grens tussen Wallonië en Frankrijk, en van Wervik tot Menen de grens tussen Frankrijk en Vlaanderen. Vervolgens stroomt de Leie in Vlaanderen tot in Deinze, waar 15 % van het debiet afgeleid wordt via de Toeristische Leie naar Gent en 85 % van het debiet wordt via het Afleidingskanaal naar Merendree afgevoerd.

5.2.1.6.1 visie

De **biologische waterkwaliteit** van de Leie en de Toeristische Leie is **ontoereikend**. Het visbestand, fyto-benthos en fytoplankton hebben een matige tot goede beoordeling, maar het zijn de macro-invertebraten die nog wat achterblijven met een ontoereikende beoordeling. Door het oplossen van het vismigratieknelpunt in Merelbeke zullen meer vissen kunnen migreren naar de Leie en haar zijwaterlopen. Ook stroomopwaarts in Frankrijk komen waardevolle soorten, zoals de kleine modderkruiper, voor die mits een geschikte leefomgeving in het Vlaamse deel van de Leie zich verder kunnen verspreiden in het bekken.

De **fysico-chemische waterkwaliteit** van de Leie is de afgelopen decennia **veel verbeterd**. De huidige toestand van de Leie is ontoereikend. Enkel de nutriënten fosfor en stikstof zijn ontoereikend, de geleidbaarheid matig en alle overige parameters zijn al goed. De Toeristische Leie scoort nog net iets beter en het is enkel fosfor die net niet de matige beoordeling haalt.

De fysico-chemische waterkwaliteit van de Leie is afhankelijk van de waterkwaliteit die Vlaanderen binnenkomt en van de waterkwaliteit van de zijwaterlopen. Een **verdere algemene verbetering van alle zijwaterlopen in het Leiebekken is nodig** om de goede toestand van de Leie en Toeristische Leie te behalen. Ook een verdere verbetering in Frankrijk is noodzakelijk.

Naast de verschillende **drukken** op de zijwaterlopen van de Leie, vormen grote **effluentlozingen** rechtstreeks op de Leie een aanzienlijke druk. Enkele grote RWZI's, overstorten en steeds meer bedrijven lozen rechtstreeks in de Leie.

¹²⁰ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹²¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹²² <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

opgelegd worden. In tijden van droogte wordt veel water uit de Leie gecapteerd voor het beregenen van gewassen.

Gebiedsgerichte werking

Voor rivierherstel Leie gaan op regelmatige basis overlegmomenten met experts in verschillende domeinen door.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹²⁴ VL17_48 - LEIE I, VL17_49 - LEIE II, VL05_50 - LEIE III, VL17_54 - TOERISTISCHE LEIE.

5.2.1.6.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Leie en Toeristische Leie** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
5B_A_0023 ¹²⁵	Herbouwen van het sluiscomplex op de Leie in Sint-Baafs-Vijve.	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
5B_A_0024 ¹²⁶	Doortocht Wervik op de Leie uitvoeren.	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_D_0177 ¹²⁷	Doortocht Menen op de Leie uitvoeren (o.m. verbreden van de vaarweg; rivierherstel Leie).	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_D_0178 ¹²⁸	Uitvoeren van kalibratiewerken pand 140 op de Leie tussen Deinze en Sint-Baafs-Vijve.	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_D_0179 ¹²⁹	Uitvoeren van kalibratiewerken pand 150 op de Leie tussen Sint-Baafs-Vijve en Harelbeke.	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv

¹²⁴ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹²⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_5B_A_0023.pdf

¹²⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_5B_A_0024.pdf

¹²⁷ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0177.pdf

¹²⁸ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0178.pdf

¹²⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0179.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

8A_D_0180 ¹³⁰	Uitvoeren van kalibratiewerken pand 160 op de Leie tussen Harelbeke en Menen.	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_D_0181 ¹³¹	Uitvoeren van kalibratiewerken pand 170 op de Grensleie.	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_E_0404 ¹³²	Bouwen van een vispassage op de Leie thv de stuwsuis in Sint-Baafs-Vijve	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_E_0405 ¹³³	Bouwen van een vispassage op de Leie ter hoogte van de stuwsuis in Menen.	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_E_0420 ¹³⁴	*Rivierherstel Leie	Vlaamse overheid : Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv, Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹³⁵ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹³⁶ actieprogramma Liebekken¹³⁷

5.2.1.7 Kanaal Kortrijk-Bossuit

Het Kanaal Bossuit-Kortrijk verbindt de Boven-Schelde met de Leie in Kortrijk (toegankelijk voor

¹³⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0180.pdf

¹³¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0181.pdf

¹³² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0404.pdf

¹³³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0405.pdf

¹³⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0420.pdf

¹³⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹³⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹³⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/liebekken/visie-en-acties/actieprogramma-liebekken>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Liebekken

schepen tot 1.350 ton). Er bevinden zich drie sluisen op het kanaal (Bossuit, Moen en Zwevegem). In Kortrijk bevinden zich nog drie historische, beschermde sluisen uit de 19de eeuw. Deze kleine sluisen en de vaarweg zijn niet toegankelijk voor grote schepen. Enkel pleziervaart en kleine schepen tot 300 ton kunnen er passeren.

De waterkwaliteit van het Kanaal Bossuit-Kortrijk wordt in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit van de Boven-Schelde. Omdat het kanaalwater wordt aangewend voor de **productie van drinkwater**, wordt er nagenoeg dagelijks oppervlaktewater van de Boven-Schelde overgepompt naar het kanaal.

De ecologische potenties in het kader van de al uitgewerkte “geïntegreerde gebiedsgerichte visie voor het kanaal Bossuit-Kortrijk” dienen geëvalueerd te worden op haalbaarheid door onder meer de waterbeheerder. De uitvoering van een aantal acties uit de visie op het kanaal kaderen in het regionaal project ‘Groene Sporen’, een initiatief van de intercommunale Leiedal samen met het provinciebestuur West-Vlaanderen.

Richting de Leie **verbetert de waterkwaliteit** van het kanaal. Enkel de parameter fosfor heeft nog net niet een matige beoordeling. Gezien de kwaliteit al tamelijk goed is in dit deel van het Leiebekken, dient er voldoende aandacht besteed te worden aan de ecologische inrichting van oevers en bijkomende paaimogelijkheden voor vissen. Het huidig visbestand is nog matig, vooral wegens het ontbreken van geschikte paai- en opgroeigebieden. Bij eventuele werkzaamheden aan het kanaal zou hier maximaal rekening mee moeten gehouden worden. Er komen al veel waterplanten, macro-invertebraten en fyto-benthos voor.

Er wordt bekeken om het **kanaal Bossuit-Kortrijk te moderniseren**. Het kanaal vormt een belangrijke schakel in het Vlaamse en Europese waterwegennetwerk. Het kanaal verbindt de Leie en de Boven-Schelde met elkaar, maar momenteel hebben binnenvaartschepen nog geen toegang tot het kanaal vanaf de Leie. Schippers moeten via de Leie, Gent en de Boven-Schelde een omweg maken van 138 kilometer om de bedrijven langs het kanaal Kortrijk-Bossuit te bereiken.

Door de veelheid van aspecten waarvoor een oplossing dient gezocht te worden, wordt de methodiek van complexe projecten toegepast. Het complex project “Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk voor klasse Va-schepen¹³⁸” (tot 3.000 ton), kadert in het project Seine-Schelde. Het heeft als projectdoelstellingen het verruimen van het kanaal over de volledige lengte, het aansluiten op de Leie in Kortrijk, het oprichten van een sluis in Kortrijk en de ontwikkeling van een regionaal overslagcentrum. Daarnaast worden ook de bijkomende potenties voor watergebonden bedrijvigheid langs het kanaal mee onderzocht.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹³⁹ VL22_220 - KANAAL BOSSUIT-KORTRIJK.

¹³⁸ <https://www.seineschelde.be/vaarweg/kanaal-bossuit-kortrijk>

¹³⁹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

actieprogramma Leiebekken¹⁴⁵

5.2.2.2 Despierrebeek

De Despierrebeek ontspringt ten zuiden van Nieuwkerke in Heuvelland en stroomt enkele kilometers op Vlaams grondgebied in zeer landelijk gebied waarna het in de Warnavebeek uitmondt en richting Frankrijk stroomt. Een zijwaterloop komend van graslanden aan de Franse grens is de Diestelbeek.

De **biologische waterkwaliteit** van Despierrebeek is **slecht** door weinig fyto-benthos. Vissen scoort ontoereikend en macro-invertebraten komen wel al in groten getale voor.

De **fysico-chemische waterkwaliteit** is **slecht**. De knelpuntparameters op deze waterloop zijn fosfor en zuurstof. Daarnaast kennen het chemisch zuurstofverbruik en Kjeldahlstikstof vrij hoge waarden, wat wijst op huishoudelijke vervuiling.

De **druk** in dit afstroomgebied voor chemisch zuurstofverbruik is volledig afkomstig van huishoudens. De fosfordruk is grotendeels afkomstig van de landbouw en in mindere mate van de huishoudens. Ook de stikstofdruk is bijna volledig afkomstig van de landbouw.

De **structuurkwaliteit** van de Warnavebeek is slecht. De waterloop is rechtgetrokken en kent weinig natuurwaarde. De oevers en bedding dienen ecologisch ingericht te worden. De structuurkwaliteit van de Diestelbeek en de Despierrebeek is al vrij goed met oeverzones, flauwere taluds en vegetatie in en langs de waterloop. Enkele trajecten zijn ingekokerd. Deze trajecten opnieuw open leggen komt de biologische kwaliteit, de structuurkwaliteit en waterbuffering ten goede.

Slechts iets meer dan de helft van de woningen hun afvalwater wordt geloosd op riolering en wordt gezuiverd. De **rioleringsgraad en zuiveringsgraad** in dit landelijk gebied zijn zeer laag (55,2 % en 54,6 %). Er dienen nog heel wat IBA's geplaatst te worden.

In het afstroomgebied komen vaak **niet-kritieke overstromingen** voor doordat het water snel van de heuvelrug afstroomt en de waterlopen in de vallei enkele scherpe bochten maken waar het water opgestuwd wordt. De bovenlopen in het afstroomgebied zijn erosiegevoelig. In deze regio rijk aan landbouw is de vraag naar water in droge perioden aanzienlijk. Het water dient zo veel mogelijk ter plaatse gehouden te worden en waar mogelijk kunnen multifunctionele waterputten aangelegd worden.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁴⁶ L111_1104 - DESPIERREBEEK.

5.2.2.2.1 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Despierrebeek** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

¹⁴⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/actieprogramma-leiebekken>

¹⁴⁶ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

8B_A_0162 ¹⁵⁹	Uitvoeren van erosiebestrijdingsmaatregelen in het afstroomgebied van de Palingbeek.	Gemeente: Ieper, Alle Gemeenten
9_B_0042 ¹⁶⁰	Activeren van productieve landschappen waarbij gezocht wordt naar de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw met inbegrip van synergieën, verwevenheid en meervoudig ruimtegebruik in de open ruimte.	Andere initiatiefnemer, Provincie West-Vlaanderen, Vlaamse overheid : Departement Omgeving

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁶¹ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁶² actieprogramma Leiebekken¹⁶³

5.2.2.4 Kanaal Roeselare-Leie

In de 19de eeuw werd het bijna 17 kilometer lange kanaal Roeselare-Leie gegraven om de industrie in Roeselare via vaarverkeer te ontsluiten. Het kanaal was vroeger bereikbaar langs de drietrapslus in Wielsbeke. Ondertussen is er een grotere sluis in werking naast de drietrapslus. De kanaalzone vormt één sterk verstedelijkte band van aan de Leie tot in het hart van Roeselare, met woonlinten en bedrijven langs het kanaal.

Het kanaal Roeselare-Leie is op heden een **belangrijke trafiekzone** in het Leiebekken. Op het kanaal wordt het gewicht vervoerde goederen steeds groter met steeds minder boten. Dat betekent dat steeds grotere schepen, met een groter laadvermogen, hun weg vinden naar het kanaal. Een moderniseringsstudie moet uitwijzen hoe het kanaal kan aangepast worden naar een kanaal voor schepen van klasse Va. Daarvoor moet de vaarweg zowel verbreed als verdiept worden. Bovendien zal de huidige infrastructuur, waaronder bruggen, kaaimuren, zwaaikommen en oevers moeten

¹⁵⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_A_0162.pdf

¹⁶⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_9_B_0042.pdf

¹⁶¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁶² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁶³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/visie-en-acties/actieprogramma-leiebekken>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Leiebekken

aangepast worden. De laagste brug over het kanaal, in Ingelmunster, werd reeds vernieuwd. Tussen de Schaapsbrug en de E403 te Roeselare komt er een nieuw overslagcentrum. Een bijkomende moeilijkheid is dat tal van zijwaterlopen van de Mandel onder het kanaal sifoneren. Er dient oeverversterking te gebeuren om de veiligheid op en naast het water te blijven garanderen.

Het kanaal heeft daarnaast een belangrijke recreatieve functie. Er wordt gehengeld. Twee secties (Roeselare-Izegem en Ingelmunster-Ooigem) zijn voorbehouden voor gemotoriseerde watersport (pleziervaart, waterskiën, ...). Langs het kanaal zijn verschillende watersportverenigingen actief en de jaagpaden worden intensief gebruikt. **Blauwalgen** zorgden de voorbije jaren telkens voor een recreatieverbod op het kanaal. De gifstoffen van blauwalgen kunnen bij contact allerlei irritaties of zelfs grotere gezondheidsproblemen veroorzaken.

De **fysico-chemische waterkwaliteit** scoort **behoorlijk goed** met zelfs een matige beoordeling voor fosfor. Enkel stikstof heeft een ontoereikende beoordeling. De overige parameters zijn matig of goed.

De biologische waterkwaliteit is slecht. Er komen al vrij veel vissen voor, maar nauwelijks macro-invertebraten. Ook fytoplankton is slechts in beperkte mate aanwezig.

De structuurkwaliteit van het kanaal is slecht. Het kanaal is recht zonder alluviale processen, natuurlijke oevers, bedding en profiel. Dit is de oorzaak van het beperkt aantal macro-invertebraten in het kanaal. Bij de modernisering van het kanaal dienen deze aspecten meegenomen te worden. Een ecologischere inrichting van de oevers komt het biologisch leven ten goede.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁶⁴ VL17_169 - KANAAL ROESELARE-LEIE.

5.2.2.5 Mandel

5.2.2.5.1 visie

5.2.2.5.1.1 Mandel I

Mandel I is het opwaartse deel van het stroomgebied van de Mandel tot aan de monding van de Devebeek waar de Mandel van het kanaal wegdraait.

De **structuurkwaliteit** van de Mandel is **ontoereikend**. Grote delen zijn rechtgetrokken. Langs het kanaal Roeselare-Leie is de Mandel over een traject van enkele kilometers volledig ingekokerd. Ook enkele zijwaterlopen zijn over zeer lange trajecten ingekokerd. De oevers en beddingen van de Mandel en zijwaterlopen bestaan vaak uit beton. Het ecologisch inrichten van de waterloop door het open te leggen, schuine oevers aan te leggen of beekbegeleidende vegetatie te plaatsen zal leiden tot een groter zelfzuiverend vermogen en meer biologisch leven. Bij de aanleg van een gecontroleerd overstromingsgebied, zoals langs de Babilliebeek, kan dit ecologisch ingericht worden met

¹⁶⁴ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁶⁵ VL05_51 - MANDEL I, L107_83 - ROOBEEK, L107_82 - BABILLEBEEK.

5.2.2.5.1.2 Devebeek

De Devebeek is de grootste zijwaterloop van de Mandel. Het ontspringt ter hoogte van Pittem, stroomt door Meulebeke en mondt in de Mandel uit tussen Ingelmunster en Oostrozebeke.

De bovenloop van de Devebeek is één van de weinige waterlopen in het Leiebekken die het statuut natuurlijk heeft. De waterloop meandert, heeft schuine oevers en is ecologisch ingericht. De structuurkwaliteit is matig.

De **biologische waterkwaliteit** van de Devebeek is echter **slecht**. Er komen zeer weinig vissen en macro-invertebraten voor. Ook de fysico-chemische waterkwaliteit is slecht. De fosforpieken zijn zeer hoog en liggen sterk boven de norm. Daarnaast is er voor de geleidbaarheid, de zuurstofwaarden en het chemisch zuurstofverbruik veel ruimte voor verbetering.

De twee MAP-meetpunten **scoren slecht** voor **fosfor**. De hoogste fosforwaarden in het Leiebekken werden op de Zwartegatbeek, een bovenloopje van de Devebeek, in een droge periode gemeten. Voor de andere parameters waren daar eveneens zeer grote overschrijdingen. Het effluent van RWZI Pittem heeft er een sterk verdunnend effect, maar afwaarts stijgen de fosforwaarden opnieuw. Het generieke beleid met optimale bemesting, vermijden van afspoelen van erfsappen en handhaving bij incidenten moet tot een verbetering leiden.

Ook in deze regio met intensieve landbouw worden veel **pesticidenoverschrijdingen** vastgesteld. Er zijn vaak overschrijdingen van onder andere flufenacet, methiocarb, diflufenican en carbenzadim. Sensibilisering en opvolging van de landbouwers blijft nodig om de overschrijdingen tegen te gaan.

De druk voor stikstof is het grootst vanuit de landbouw (75 %). Voor fosfor zorgen de huishoudens voor de grootste druk (51 %), gevolgd door landbouw (36 %). Voor chemisch zuurstofverbruik hebben huishoudens eveneens het grootste aandeel (76 %).

Het verder aanleggen van een gescheiden riolering is hier een must. Met een rioleringsgraad van 72,6 % en een zuiveringsgraad van 64,5 % lozen nog enkele duizenden inwoners hun afvalwater in het oppervlaktewater. Er dienen een honderdtal IBA 's geplaatst te worden.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁶⁶ VL05_44 - DEVEBEEK.

5.2.2.5.1.3 Mandel II

Mandel II is het afwaartse deel van het stroomgebied van de Mandel vanaf de monding van de Devebeek tot aan de monding in de Leie.

In het afwaartse traject van de Mandel, afwaarts de monding van de Devebeek, verandert de **fysico-**

¹⁶⁵ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹⁶⁶ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

6_F_0365 ¹⁷⁰	Uitbreiden van het bestaand gecontroleerd overstromingsgebied op de Sint-Godelievebeek.	Provincie West-Vlaanderen
6_F_0371 ¹⁷¹	Aanleggen van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Babilliebeek en bovenlopen van de Babilliebeek.	Provincie West-Vlaanderen
6_F_0378 ¹⁷²	Uitvoeren van waterbeheerswerken met inbegrip van het plaatsen van stuwen op de Bosbeek.	Provincie West-Vlaanderen, Gemeente: Lendeledede
6_F_0380 ¹⁷³	Aanleggen van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Lokkebeek.	Gemeente: Izegem, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente: Ingelmunster
6_F_0381 ¹⁷⁴	Uitvoeren van waterbeheerswerken op de Liebeek.	Gemeente: Roeselare, Provincie West-Vlaanderen
6_F_0392 ¹⁷⁵	Realiseren van een gecontroleerd overstromingsgebied ter hoogte van de Duivigestraat	Gemeente: Roeselare
6_F_0393 ¹⁷⁶	*Realiseren van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Aapbeek	Rioolbeheerder : Aquafin NV., Gemeente: Roeselare, Provincie West-Vlaanderen, Vlaamse overheid : Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)

¹⁷⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0365.pdf

¹⁷¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0371.pdf

¹⁷² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0378.pdf

¹⁷³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0380.pdf

¹⁷⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0381.pdf

¹⁷⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0392.pdf

¹⁷⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0393.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Liebekken

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁸⁴ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁸⁵

actieprogramma Leiebekken¹⁸⁶

5.2.2.6 Leie II

De cluster van Leie II omvat naast de Leie zelf, die in de aandachtsgebieden is opgenomen, enkele kleinere waterlopen zoals de Hazebeek, Paddebeek, Vaarnewijkbeek, Beverenbeek en Waalshoekbeek.

Veel woningen in de cluster van Leie II zijn reeds aangesloten op de riolering. De rioleringsgraad (90,0 %) en zuiveringsgraad (87,6 %) liggen boven het gemiddelde. Het aantal woningen die een IBA moeten plaatsen is relatief beperkt.

De **Hazebeek** loopt door Hulste en mondt uit in de Leie nadat het de Leiemeander in Bavikhove doorkruist. De Hazebeek is volledig afgesloten van de waardevolle meander omdat de waterkwaliteit te slecht was. Tot op heden is dit nog steeds het geval met een slechte beoordeling voor veel parameters. Er worden zeer hoge waarden voor geleidbaarheid en fosfor geregistreerd. De zuurstofwaarden zijn laag. Door industriële lozingen en nog te rioleren woningen opwaarts Hulste staat de waterloop onder zware druk. Het aantal overschrijdingen van gevaarlijke stoffen is gelukkig gedaald. Om de meander te kunnen voorzien van water moet de waterkwaliteit zeer veel verbeteren.

Ook de **Paddebeek** stroomt langs de meander in Bavikhove ten zuiden van Olsene. De fysico-chemische waterkwaliteit is slecht met te hoge waarden voor fosfor en te lage waarden voor zuurstof. Enkele tientallen woningen zijn nog niet aangesloten op de riolering en lozen hun afvalwater in de Paddebeek. Er zijn twee lozingspunten van de Treurnietstraat en Korenstraat die afvalwater naar VEN-gebied lozen. Het saneren van huishoudelijke verontreiniging is in deze regio noodzakelijk.

De **Waalshoekbeek** stroomt ten noorden van Deerlijk noordoostwaarts richting Waregem. De fysico-chemische waterkwaliteit is slecht. Net zoals in veel waterlopen in het Leiebekken zijn de parameters fosfor en geleidbaarheid de grootste knelpuntparameters. Industriële lozingen in het meest afwaartse deel van de Waalshoekbeek vlakbij de oude Leiemeander verslechteren de waterkwaliteit van de waterloop.

¹⁸⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁸⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁸⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/visie-en-acties/actieprogramma-leiebekken>

[hermde-gebieden-oppervlaktewater/leie_owIn-met-pecifieke-doelstellingen-natura-2000-gebieden-sgbp3.pdf](#)

5 gebiedsprioritering SGBP3 Liebekken

https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/leiebekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen/leie_gebiedsprioritering.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel Liebekken